

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Canon IX. X XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

C A N O N I X.

ALEXANDER III. Eboracen. Archiepiscopo.

QUOD autem consulis, si Clericus idoneus, ad vacantem Ecclesiam præsentatus, non fuerit ab Episcopo Diocesano admittus, & postmodum alius idoneus præsentatus, & institutus ab Episcopo possessionem tenuerit corporalem, An primo Clerico Ecclesiam petente debeat posterior removeri, vel posterior priori præferri? Dubium non est, quin in casu isto melior sit conditio Possidentis; Quoniam antequam præsentatio per Diocesenum Episcopum approbetur, ratum non est, quod à Patrono fuerat inchoatum &c.

C A N O N X.

LUCIUS III. Norvicen. Episcopo.

CUM autem Advocatus Clericum idoneum Episcopo præsentaverit, & postulaverit, postmodum, eo non refutato, alium æquè idoneum in eadem Ecclesia admitti; quiseorum alteri præferatur, judicio Episcopi credimus relinquendum; si Laicus fuerit, cui jus competit præsentandi. Verùm si Collegium, vel Ecclesiastica Persona præsentationem haberet, qui prior est tempore, jure potior esse videtur.

C A N O N X I.

INNOCENTIUS III. Elien. Episcopo.

PASTORALIS officii, & inf. Postulasti edoceri, An Clericus ad aliquam Ecclesiam à Patrono Laico præsentatus, si Diocesanus Episcopus ipsum non duxerit admittendum, ex hujusmodi præsentatione aliquid Juris assequatur in illa, & si fortè idem ad Sedem Apostolicam appellaverit, & post appellationem ab ipso interpositam, idem Patronus alium curaverit præsentare, ac secundum instituit Episcopus præ-

sentatum, idem ab ipsa Ecclesia debeat amoveri? Nos igitur Alexandri Papæ vestigiis inhaerentes, qui inter præsentatos à Clerico, & Laico Patronis distinguens, inter præsentatos à Laico conditionem possidentis censuit meliorem; dicimus, quòd institutio præsentati secundo loco à Laico Patrono, robur obtinet firmitatis. Verumtamen constitui-
mus, ut Episcopus, qui præsentatum idoneum malitiosè recusavit admittere, ad providendum eidem in competenti Beneficio compellatur, quatenus puniatur in eo, in quo ipsum non est dubium deliquisse.

COMMENTARIUM.

EX his tribus Canonibus, quorum primus in Decretalibus legitur in ordine il 5, secundus il 24. Et tertius in ordine il 29. sequentes deduco Conclusiones.

Prima: PATRONUS LAICUS (CUI SCILICET COMPETIT JUSPATRONATUS RATIONE PROPRII PATRIMONII) INTRA QUATUOR MENSES ANTE INSTITUTIONEM POTEST VARIARE, SECUS PATRONUS CLERICUS (SEU CUI COMPETIT JUSPATRONATUS RATIONE ECCLESIAE.)

Secunda: EX DUOBUS ÆQUE IDONEIS PRÆSENTATIS A PATRONO LAICO POTEST EPISCOPUS DARE INSTITUTIONEM SECUNDO PRÆSENTATO, REJECTO PRIMO.

Tertia: INTER PLORES PRÆSENTATOS A PATRONO LAICO COMPETIT EPISCOPO GRATIFICATIO; Ita Innocentius, Abbas, Anania, Berous, Butrius, Fagnanus, Gonzalez hic Archidiaconus super 6. decretal. in cap. si Laicus de jurepat., Ancharan., Imol., & Vitalin. in Clement. Plures de jurepat. Paris. conf. 47. tom. 4., Calderin. conf. 9. de jurepat., Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 7. art. 1., Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 10. cap. 1. num. 1., Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 211., Capon. discept. Eccles. 74. num. 15. tom. 2., Barbos. vot. decis. 78. num. 10. lib. 3., Rot. coram Priol. decis. 91. num. 4., & decis. 1247. num. 7. coram Emerix jun., & decis. 649. num. 2. coram Pamphil., & in Volaterrana Beneficii 28. Januarii 1709. §. Ex pluribus coram R. P. D. Crispo, & in Faventina Beneficii 16. Junii 1705. §. Minimeque coram R. P. D. Kaunitz, & in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1712. §. Data coram R. P. D. Ansaldo.

1 Ratio primæ conclusionis est, quia cum ante institutionem, ab Episcopo factam, ratum non sit, quòd à Patrono Laico fuit inchoatum, ideo ante ipsam institutionem pendente tempore concessò ad præsentandum potest ipse variare. Quod non procedit in Patrono Ecclesiastico. Nam cum variatio determinationis maturo consilio susceptæ arguat inconstantiam, & levitatem animi, & homo inconstans sit veluti conchylium, quæ crescente Luna, auferunt, decrecente marcescunt; ac si nunc magnus, nunc pusillus, nunc elatus, nunc supplex, & veluti mulus ex equo, & asina conflatus, qui nec equus est, nec asinus, jure merito hæc variatio reprobatur in Personis Ecclesiasticis, in quibus major constantia, & honestas requiritur, quàm in cæteris, juxta gloss. in Clement. unic. de renunciat. verb. cum illuso, ibique Vitalin. num. 13., & in Clement. 2. §. Præsenti num. 5. de vit. & honest. Cleric., Ancharan. conf. 188. num. 4. ibi-- Et hæc inconstantia maxime reprobatur in Clericis-- Rota in Leodien. Pastoratus, seu Vicaria 15. Maji 1711. §. Tota coram Eminentiss. Priolo.

2 Ratio etiam ulterior est; quia Laici non ita exactè perquirere possunt idoneitatem præsentati, sicuti Clerici; Ac etiam quia Patronus Clericus ratione Jurispatronatus habet pinguis jus, habet enim sex menses ad præsentandum, Patronus verò Laicus habet solum quatuor menses, ut dicam infra Par. III. Canon. Unic. Quare ob faciendam compensationem Sacri Canonibus concesserunt Patrono Laico jus variandi, quod denegarunt

garunt Patrono Ecclesiastico. Ita Berous in hoc cap. Quod autem num. 12. & seqq. Burr. in cap. Cum autem, Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 7. art. 1. num. 4. & Rota decis. 91. num. 6. coram Priolo.

Quoad has Conclusiones sequentes examinantur Casus.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus quando, & quomodo possit variare correctivè, & privativè, aut potius accumulativè?

SUMMARIUM.

1. Non solum Patronus, sed etiam ejus successor variare potest, si durante quadrimestre Patronus obiit.
2. Patronus Laicus post Canonicam institutionem non potest variare, & num. 5.
3. Institutio facta per errorem de illegitimo, & non idoneo est nulla.
4. Paria sunt non presentare, ac nulliter presentare.
5. Matrimonia contracta per hæreticos in loco, ubi publicatum fuit Concilium, non servata hujus forma, sunt irrita.
6. Hæretici ratione Baptismi subduntur jurisdictioni Ecclesie.
7. Clericus natus in secundo matrimonio contracto ab hæretico in loco, ubi publicatum non fuit Concilium Tridentinum, non servata hujus forma, est legitimus, & presentari, ac institui valet in Cathedralibus.
9. Institutio Canonica, qua dicatur?
10. Institutio facta absque prævia affixione, edicti est nulla ex defectu forme.
11. Text. in cap. final. de elect. in 6. habet locum in presentatione.
12. Si institutio sit nulla, utpote facta absque prævia affixione edicti, potest Patronus variare, non quidem privativè, sed correctivè.
13. Casu quo institutio sit nulla, non per hoc vitatur presentatio.
24. Licitum non est Patrono presentationem semel validè factam in totum revocare, & quare? Vide ibi.
15. Patronus si presentet secundum, in dubio presumitur cum presentare cumulativè, & non privativè.

CASUS I.

Succedente vacatione cujusdam Canonici de Jurepatronatus, in quadam Cathedrali, ubi recipi valet solum legi-

Pars II.

timi, Patronus presentavit ad illum Titium Clericum, qui immediatè post, absque prævia affixione edicti institutus fuit in eo ab Ordinario. Animadvertens idem Patronus, quod Titius natus erat à Bertâ, & Cajo hæreticis in statu, quo Cajus antecesserit contraxit aliud matrimonium cum alia muliere pariter hæretica in parte hæreticorum, ubi publicatum fuit decretum de reform. matrimo. cap. 1. sess. 24. non servata tamen hujus forma, existimans Titium esse illegitimum, ac proinde incapacem obtinendi dictum Canonicatum durante adhuc quadrimestre, variavit alium Clericum idoneum, & capacem, presentando privativè penitus recedendo à primâ presentatione.

Quæritur in hoc Casu -- An Patronus post presentationem Titii, & subsequenter hujus institutionem in dicto Canonicatu potuerit variare, & quidem correctivè, & privativè, aut potius accumulativè? In quo articulo negativè absolutè, & simpliciter respondendum videtur.

1. Licet enim Patronus Laicus possit variare, immo etiam ejus successor variare valeat si durante quadrimestre idem Patronus obiit, ut docet Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 3. quest. 3. art. 4. n. 1. Sanchez. conf. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 65. num. 13. tamen sequuta institutione presentati, hoc ei amplius licitum non est, cum variatio permessa sit Patronis Laicis tantum re integra, nimirum antequam admittatur ab Ordinario, & antequam sit jus quæsitum presentato, juxta supradictum Canonem Quod autem, ibique Gonzal. num. 5. Paris. conf. 47. part. 1. num. 6. Palm. conf. 10. n. 38. Paul. de Cittadin. de Jurepatr. par. 6. art. 3. num. 2. Rocch. de Cur. eod. tract. verb. honorificum qu. 23. num. 53. Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 10. cap. 1. num. 15., Rota in Volaterrana Beneficij 28. Januarij 1709. S. Ex pluribus coram R. P. D. Crispo
3. Nec dicatur, quod hæc institutio facta ab Ordinario in Persona Titii non sit Canonica ex defectu Personæ recipientis. Eo quia Titius natus à Cajo in secundo

matrimonio cum Berta, constante adhuc primo cum alia muliere. erat illegitimus, & sic incapax obtinendi præfatum Canonicatum; adeo ut etsi fuerit ab Ordinario institutus per errorem, eo quia putabat illum esse legitimum, & idoneum, tamen cum postea repertus fuit non idoneus, tam institutio, quam ejus præsentatio dicitur nulla, & nullum jus ei tribuere. *Vivian. de jurepat. par. 2. lib. 12. cap. 4. n. 33.* Adedque Patronus stante hac nullitate institutionis, ac præsentationis; durante adhuc quadrimestre, poterit alium præsentare, & quidem privatim penitus recedendo à prima præsentatione, quia hæc utpote nulla, non dicitur præsentatio, cum paria sint non præsentare, ac nulliter præsentare. *Sanch. cons. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 65. num. 3. Fagnan. in hoc Canone Cum autem num. 9. & 10. & in cap. Cum vos num. 33. de offic. Ordin.; Rota decis. 91. num. 4. coram Priol.; Adden. ad Pamphil. decis. 706. nu. 16., & decis. 722. nu. 11., & decis. 52. n. 8. penes Ansaldo.*

Quoniam Titius natus à Cajo in secundo matrimonio erat legitimus, adeoque tam præsentatio, quam institutio ejus favore facta est valida, & legitima. Primum namque matrimonium contractum à Cajo cum alia muliere in loco, ubi publicatum fuit Concilium Tridentinum, fuit nullum, utpote inter ipsos contractum, non servata illius forma, dum hæretici, ubi Concilium fuit publicatum, tenentur servare ejus formam, ita ut matrimonia per eos contracta absque hac forma sunt irrita, & nulla. *Gonzal. cap. 3. num. 10. de clandest. desponsat.; Pignattell. consult. 79. num. 26. tom. 2. Rot. in Leodien. Canonicatus 2. Julii 1710. §. Ceterum coram P. P. D. Ansaldo.* Ea ratione quia, quamvis hæretici non sint intrà Ecclesiam. *Text. in cap. firmiter de Summ. Trinit.* tamen ratione Baptismi subduntur illius jurisdictioni. *Gonzal. in cap. sicut num. 12. de hæretic.* Et consequenter secundum matrimonium contractum ab eodem Cajo cum Berta in loco, ubi publicatum non fuit Concilium Tridentinum, fuit validum, & legitimum, etiamsi non fuerit servata forma Concilii, ut optime tradit *R. P. D. meus Petra ad Constit. Apostolic. tom. 4. fol. 78. num. 21.,* vel saltè ex hoc existimari potuit legitimum,

quod sufficit ad hoc, ut Titius Clericus ex eo susceptus, dicatur legitimus, ad effectum ut præsentari, & institui valeat in Cathedralibus, juxta *Text. in cap. per venit, qui fil. sint legit., Barbof. vot. decis. 2. n. 40. & seq. Cancr. var. resol. par. 3. cap. 11. n. 106.* uti etiam resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Monasterien. seu Paderbonen. legitimitatis;* ubi cum Bodò ab Alten Brunsvicensis Vir Nobilis, sed sectæ Luteranæ Alumnus primum matrimonium contraxerit cum Juditha Elisabeth Cran ejusdem sectæ; Alterum autem cum Sidonia de Fenessen pariter Luterana; Et cum ex secundo matrimonio natus fuerit Everardus, iste, qui primus suæ gentis post hæresim Luteri nomen dedit Catholicæ Fidei, supplicavit, ut ipse Equestri Ordini adscribi, ejusque filii, & descendentes recipi valeant in Cathedralibus Germaniæ, declarari filios dd. Bodò, & Sidoniæ legitimos, ea præcipue ratione, quia primum matrimonium uti celebratum in Diocesi Colonien. ubi publicatum fuit decretum *de reformat. matrimon. cap. 1. sess. 24.* non servata illius forma sit nullum etiam inter hæreticos, non autem ita sit de secundo contracto Brunsvivi, ubi nunquam dictum decretum fuit promulgatum; Ac proinde disputato dubio-- *An filii nati ex Bodone ab Alten, & Sidonia de Fenessen, legitimi haberi debeant ad effectum de quo agitur--* Die 5. Septembris 1716. responsum fuit *Affirmativè.*

8 Sed re melius attenta censeo in hoc casu Patronum potuisse variare; sciendum est enim, quod ad hoc, ut Patronus post sequutam institutionem præsentati in Beneficio, non possit amplius præsentando variare, juxta auctoritates superius adductas §. *Licet* requiritur, quod institutio sit Canonica, seu quod sit copulativè sine vitio Conferentis, Recipientis, vel formæ. *Fagnan. in cap. Constitutus de fil. Presbyter. num. 10. ibique Bellamer. . .* Supradicta autem institutio facta ab Ordinario in persona Titii, etsi sit sine vitio Conferentis, & Recipientis, dum ex supra deductis patet, Titium esse legitimum, tamen dici non potest, quod sit sine vitio formæ.

10 Fuit namque executà ab Ordinario immediatè post præsentationem factam à Pa-

Patrono favore Titii, absque prævia affixione edicti, & sic absque forma à jure præscripta, cum seclusa omni consuetudine, & præscriptione in contrarium de jure institutio, sicuti etiam gratificatio fieri non possit per Episcopum absque pœna nullitatis, nisi citatis prius vel specialiter, vel generaliter per edictum præsentato, Patronis, & aliis interesse habentibus, cum præfixione termini peremptorii novem dierum, & nisi elapso dicto termino, juxta *Text. in cap. final. de elect.*

11 in 6., qui licet loquatur de electione locum etiam habet in præsentatione, ut docent *gloss. verb. electione ibi*— *Et idem puto in præsentatione, ut etiam ille, cui fit præsentatio servare teneatur hanc decretalem, ibique Gemin. n. 17. Calderin. conf. 8. de elect. num. 1. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 6. art. 2. num. 1. & 4. Crescent. decis. 12. de jurepatr. num. 1. & 2. Vivian. eodem tractat. lib. 9. cap. 1. nu. 2. cum seqq. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 10. num. 40. Rot. in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1713. S. Atque hæc, & S. Atque ita cotam R.P.D. Ansaldo.*

12 Stante igitur nullitate hujusmodi institutionis ex defectu formæ ab Ordinario non servatæ, eo quia ipse fuit nimis festinus in institutione, res dicitur adhuc integra, ac proinde durante adhuc quadrimestre poterat Patronus variare alium præsentando, non quidem correctivè, & privativè penitus recedendo à prima præsentatione, sed accumulativè, alium cum primo accumulando; quia licet dicta institutio fuerit nulla, non per hoc vitiata remansit præsentatio, *Vivian. de Jurepatr. part. 2. lib. 12. cap. 4. n. 35. Crescent. dec. 12. de Jurepatr. n. 3. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 10. n. 41.* sed illa fuit valida, utpote facta de Persona capaci, qua stante validitate licitum non erat Patrono Laico præsentationem semel validè factam in totum revocare. Ratio est, quia *Textus in hoc Canone cum autem 10.* inter plures præsentatos à Patrono Laico æquè idoneos concedit Episcopo gratificationem; Non esset autem locus gratificationi, si Patronus Laicus variaret correctivè, & privativè recedendo à prima præsentatione: Igitur si Patronus Laicus primo validè præsentavit, non potest variare privativè, seu correctivè, sed

solum accumulativè, quod enim semel placuit, amplius displicere non potest. Ita *gloss. in cap. Quod semel de reg. jur. in 6. Bero. hic in cap. Quod autem nu. 8. & seqq. Abb. in cap. Cum autem, ibique Fagnan. n. 7. Cravet. conf. 63. num. 3. Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 7. art. 2. 2. num. 2. Rocc. de Curt. eod. tract. verb. honorificum quæst. 9. Perez. de Lara de Cappellan. lib. 2. cap. 9. n. 18. R.P.D. Ansaldo dec. 52. n. 4. & seqq. Rot. decis. 235. n. 5. par. 9., & dec. 323. n. 12. par. 15. recent. & in Vaden. Canonizatus 30. Junij 1704. S. Nil urgente cor. Rmo Molines Decano, Et in dubio si Patronus Laicus præsentet secundum, semper præsumendum est eum præsentare accumulativè, & non privativè, ea ratione, quia quilibet præsumitur, velle facere actum modo sibi magis proficuo, & conformi dispositioni juris *Rocc. de Curt. de Jurepatr. verbo honorificum n. 38. Lara de Cappell. d. lib. 2. cap. 9. n. 19.**

ARGUMENTUM.

An Patronus Laicus possit semel tantum, aut pluries variare. Et si præsentatio facta à Patrono Ecclesiastico sit nulla, an possit idem Patronus alium præsentare, & an in Jurepatronatus mixto competat Patrono Ecclesiastico jus variandi?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus Laicus semel tantum, & non pluries potest variare, & quare? Vide ibi. *Intelligo, ut num. 3.*
- 2 Patronus Laicus si primò imperfectè præsentavit, potest secundò, & tertio præsentare, immo præsentationem imperfectam penitus revocare.
- 4 Præsentatio facta à Patrono Ecclesiastico si sit nulla, potest idem Patronus alium præsentare.
- 5 Patronus Ecclesiasticus potest intrà terminum à jure præfixum declarare, & reddere claram præsentationem dubiam.
- 6 Patronus Ecclesiasticus, factò pacto, quòd si præsentatus intrà certum tempus non utatur præsentatione ad obtinendum institutionem, possit alium præsentare, si præsentatus intrà dictum tempus ea non utatur, potest alium præsentare.
- 7 Patronus Ecclesiasticus si præsentaverit unum,

- unum, deinde variaverit presentando alterum, & si primò presentatus durante semestre renunciaverit juri suo, aut moreretur, an convalescerat presentatio secundi, vel potius Patronus possit noviter presentare? Vide ibi, & n. 8. & 9.
- 10 Collatio Beneficii nulla, utpote facta extra terminum convalescit ex patientia Superioris habentis illud conferre jure devoluto.
- 11 Constitutio Legati facta à Proconsule ante ingressum Provinciae, convalescit post ingressum, si Proconsul perseveret in priorivoluntate.
- 12 Presentatio, aut constitutio Procuratoris ad presentandam certam personam facta ante vacationem Beneficii convalescit in ipsa vacatione durante voluntate Patroni.
- 13 Patronus Ecclesiasticus an in jure patronatus mixto possit variare? Vide ibi, & num. 14. & 15.

CASUS II.

Presentavit per literas quidam Patronus ad Beneficium vacans de suo Jurepatronatus, Titium Clericum; Deinde idem Patronus presentavit Cajum coram Ordinario, & paulò post non exhibitis adhuc per Titium literis presentationis coram Episcopo, presentavit etiam Sempronium omnes aequè idoneos, quem Episcopus gratificavit, illum instituendo in Beneficio. Quæritur an hæc tertiapresentatio substatueatur? seu an Patronus potuerit hunc tertium validè presentare?

- 1 Cui quæstioni respondendum videtur negativè; Patronus namque Laicus semel tantum, & non pluries potest variare. Ratio est, quia *Canones supradicti* concedentes Patrono Laico jus variandi, loquuntur solum de duobus presentatis. Igitur Patronus Laicus duos solum, & non plures poterit presentare, & sic semel tantum variare. Insuper variatio est odiosa, *Gemin. in cap. cum in multis de rescript. in 6.*, adeoque venit restringenda, ad *Text. in cap. odia de regul. iur. in 6.*, & non est permittendum Patronis Laicis variare toties, quoties voluerint, sed semel tantum, ut docent *Calderin. conf. 15. de jurepat. Cravett. conf. 63. nu. 3. Rocch. de Curt. de jurepat. verb.*

Honorificum quest. 10. Lambertin. eodem tract. lib. 2. par. 1. quest. 7. art. 23. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 214. Card. de Luca de jurepat. disc. 43. nu. 6. & disc. 17. num. 10. Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 10. cap. 4. num. 1. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 1. §. 3. num. 46. Rot. decis. 92. num. 5. post Bonden. collect. legal. tom. 2.

- 2 Ceterum in hoc Casu censeo tertiam presentationem sustineri, & Patronum potuisse hunc tertium validè presentare. Prima namque presentatio facta à Patrono per literas favore Titii, donec non est exhibita coram habente institueri, est actus imperfectus nullum jus considerabile tribuens nominato, ut dixi *Part. I. Can. V. Cas. II. num. 4.*, & firmatum fuit à Sacra Rota in *Romana Cappellania coram Eminentiss. Scotto ibi relat. num. 6.*, adeoque poterat Patronus non solum variare presentando hunc tertium, sed etiam primam presentationem imperfectam, seu nominationem revocare, & penitus abolere, quo casu non diceretur pluries, sed semel tantum presentare, dum secunda presentatio diceretur prima, & tertia secunda, *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quest. 6. num. 36. & seqq. Rota decis. 739. num. 18. & 21. par. 18. tom. 2. recent. & in Vercellen. Canonatus 23. Januarii 1598. coram Corduba penes Garz. de Benef. par. 7. cap. 1. n. 36.*

- 3 Non obstat supradictum principium, quòd Patronus Laicus non possit pluries, sed semel tantum variare; quoniam illud procedit, quando prima presentatio facta à Laico est actus perfectus, & est valida, limitatur autem quando est imperfecta, aut nulla, aut fuerit ei renunciatum à presentato simpliciter, non verò in favorem alterius, cum non possit Presentatus renunciare, & transferre presentationem de se factam in alium, *Palm. conf. 10. num. 37.* Tunc enim Patronus Laicus non solum potest presentare secundum, sed etiam tertium accumulando cum secundo, ea ratione, quia cum prima presentatio sit nulla, aut non amplius existens in rerum natura, cum cessaverit per renunciationem, secunda efficitur prima, & non dicitur variatio, sed prima presentatio, & tertia dicitur secunda presentatio, *gloss. in cap. final. verb. ex vi de jurepat.*, *Fagnan. in cap. cum autem*

- n. 11. *Lambertin. de jurepatr. par. 2. lib. 2. quest. 7. art. 3. ante num. 1. versic. Igitur, Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 10. cap. 1. nu. 21. Rota coram R. P. D. Anfaldo dec. 25. num. 15.*
- 4 Sic etiam Patronus Ecclesiasticus, etsi dicatur, quod nullatenus possit variare alium presentando; hoc procedit, quando ejus presentatio est perfecta, aut valida; secus si sit imperfecta, utpote non exhibita coram habente instituere, aut sit nulla utpote facta absque propria culpa de persona minus idonea ignorantem, non vero scienter, & cum culpa, juxta ea, quae superius firmavi *Can. III. Cas. III. num. 4.* tunc enim potest alium presentare, *Lambertin. de jurepatr. lib. 2. quest. 7. art. 21. num. 6. & par. 3. quest. 9. art. 32. num. 3. Ancharan. in Clement. ut constitutio de jurepatr. num. 7. propè finem*, ea ratione, quia Sapientis est revocare, quod male fecit, & quilibet tenetur suum errorem emendare, ut expressè docet *Text. in cap. Magna 22. quest. 4. ibi. Magna sapientia est revocare hominem, quod male loquutus est. gloss. in cap. 1. ut lite pendente verb. praesudicium, Butr. in cap. Ecclesia vestra il. secundo de elect. num. 19.* Immo si ejus presentatio sit dubia, potest intrà tempus datum ad presentandum illam declarare, certificare, & reddere claram, ob supradictam rationem, quia in hoc casu Patronus Ecclesiasticus non diceretur variare, sed primò presentare, juxta *Corrad. in prax. benefic. lib. 4. cap. 6. num. 26. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 2. q. 3. art. 9. num. 13. Garz. de benefic. par. 8. cap. 2. n. 3. Rota in Recanaten. Benefic. 9. Maji 1701.*
- 5 §. finali coram R. P. D. Lancetta. Sicuti non diceretur variare, sed primò presentare, si Patronus Ecclesiasticus presentaret aliquem cum hac conditione, quod si presentatus intrà mensem ex. gr. non prosequatur institutionem, possit alterum presentare; Tunc si nominatus cum tali pacto nondum presentaverat se coram Episcopo intrà tempus illi constitutum, evanescit, & extinguitur ejus presentatio virtute pacti, & Patronus Ecclesiasticus poterit alium presentare, *Lara de Anni. vers. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 6.*
- 7 Quæro in hoc casu. Primò si Patronus Ecclesiasticus, cui prohibita est variatio, presentaverit unum, deinde variaverit presentando alterum; Et si primo presentatus durante semestre, renunciaverit juri suo, aut moreretur; An convalescat presentatio secundi, ita ut ei concedenda sit institutio, vel potius Patronus possit noviter presentare?
- 8 Et videtur dicendum, quod non convalescat; Presentatio namque secundi utpote facta à Patrono Ecclesiastico tempore prohibito, sicutum quando jam prius aderat alia presentatio valida, est de jure nulla, adeòque cessante prima per renunciationem, aut obitum primi presentati convalescere non potest, ea ratione, quia non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit ad *Text. in cap. non firmatur de regul. jur. in 6.*, ut patet in Institutione Simoniaca, quæ cum sit nulla non convalescit, si institutus per aliqua tempora administraverit in beneficio *Textus in cap. Principatus 1. q. 1.*, & in venditione rei Sacrae e. g. Calicis sacra- ti, quæ est nulla, & non assumit vires, si postea res Sacra dehit esse Sacra, *Text. in l. inter stipulantem §. Sacram. ff. de verbor. oblig.* Unde Patronus Ecclesiasticus, cum prima presentatio sublata sit de medio per renunciationem, aut mortem primi Presentati; Secunda, quæ reputatur, ac si esset prima, non valeat, ac habeatur pro non facta, poterit de novo presentare durante adhuc semestre, non præstat enim impedimentum, quod de jure non sortitur effectum ad *Text. in cap. non præstat de regul. jur. in 6.*, *Lambertin. de jurepatr. par. 2. lib. 2. quest. 7. art. 10. n. 2.*
- 9 Sed in hac quæstione censeo respondendum, presentationem secundi, quæ ante renunciationem, aut obitum primi presentati erat nulla, convalescere, & convalidare, dummodo non constet de mutatione voluntatis Patroni Ecclesiastici, quia durante voluntate Patroni, dicitur perseverare, & vim, & validitatem, quam non habebat ante renunciationem, aut obitum primi Presentati, recipit post ipsam renunciationem, aut obitum, dum post ipsam renunciationem, aut obitum primi Presentati, Patronus Ecclesiasticus durante adhuc semestre potest presentare, ut expressè docet *Rota decis. 16. de renunciat. in antiquis*; Ad exemplum collationis beneficii factæ ab Ordinario, elapso

termino sibi à jure statuto ad conferendum, quæ licet sit nulla, convalescit tamen ex patientia Superioris habentis illud conferre jure devoluto. *Text. in cap. literas de supplen. neglig. Pralat., ibique gloss. verb. patientia Abb. num. 1. Anan. num. 1.*

11 *Barbos. num. 1., & ad exemplum constitutionis Legati facta à Proconsule, antequam ipse Provinciam ingrediatur, quæ licet ante ingressum non valeat, convalescit tamen post ingressum Provinciæ Proconsulis, si iste perseverat in priori voluntate, juxta Text. in l. observare §. final. ff. de offic. Proconsul. Cassador. decis. 5. de*

12 *Jurepat. num. 2.; Ac denique ad exemplum præsentationis, aut constitutionis Procuratoris ad præsentandum certam personam facta ante vacationem Beneficii, quæ licet sit nulla ante vacationem, convalidatur tamen in ipsa vacatione, durante voluntate Patroni, juxta Dec. consil. 171. tom. 1. Lotter. de re benefc. lib. 2. quest. 6. num. 19. & seq., Rota in Romana Cappellania 3. Februarii 1708. coram Eminentissimo Scotto superius impress. Part. 1. Can. 5. cas. 2. num. 28. stante autem convalidatione præsentationis secundi, non potest Patronus noviter præsentare; hoc enim importat convalidatio præsentationis secundi, nimirum, quod Patronus perseveret in eadem voluntate, & alium non præsentet.*

Quæro secundo in Jurepatronatus mixto An Patronus Ecclesiasticus possit variare?

Videtur Patronus Ecclesiasticus in Jurepatronatus mixto posse variare; Etenim ipse in hujusmodi Jurepatronatus habet societatem, & communionem cum Laico, adeò ut sicuti Patronus Laicus potest variare, ita & Patrono Ecclesiastico eadem variatio competere poterit, dum in bonis socialibus socius habet privilegium socii, & privilegium unius consortis, prodest alii consorti, ad *Text. in l. si communem §. Quemadmodum servitutes amittantur, ibique Bald., Paul. de Castr., Alexand. conf. 122. num. 17. lib. 4.*

14 Sic ratione communionis societatis privilegium Clerici, ut conveniri possit coram Episcopo prodest Laico in eadem Causa individua; Et restitutio in integrum, quæ competit minori, prodest, & competit etiam majori in eadem Causa

communi *Paul. de Castr. in dicta l. si communem n. 2. Alexand. dicto conf. 122. n. 16. in fin. lib. 4. Paris. conf. 12. num. 73. lib. 2.* Et privilegium termini sex mensium in præsentando competens Patrono Ecclesiastico, in Jurepatronatus mixto ratione communionis, & societatis prodest Patrono Laico, juxta *Gloss. in cap. unico de jurepat. in 6. verb. Ecclesiasticus, & dicam infra Par. 3. Can. unico.* Ac etiam privilegium, ut Legatus à Latere non possit liberè conferre beneficium de Jurepatronatus Laicali, ac privilegium exemptionis à Regulis Cancellariæ, & à Reservationibus Apostolicis competens Patrono Laico, ratione communionis, & societatis in Jurepatronatus mixto, competit etiam Patrono Ecclesiastico, ut dicam infra *Can. XXX.* Ita etiam Privilegium variandi competens Patrono Laico, in Jurepatronatus mixto ratione ejusdem societatis, & communionis competere poterit Patrono Ecclesiastico, & iste variare, sicuti variare valet Patronus Laicus; ea ratione, quia mixtum assumit naturam simplicis magis privilegiati, *Card. de Luca de Jurepat. disc. 59. num. 22. §. Aut veniunt.*

15 At verius contrarium existimo; distinguendum est enim inter ea, quæ sunt indivisibilia, & ea, quæ sunt divisibilia; Licet enim in indivisibilibus privilegium unius consortis prodest alteri consorti, tamen hoc limitatur in divisibilibus, & in eis, quæ sunt divisibilia juxta *Gloss. in dicta l. si communem, ibique Bald., Paul. de Castr. Covarr. practic. quest. lib. unico cap. 34. num. 1. prope fin., & 2.* In casu autem præsentanti exercitium Jurispatronatus, seu Jurispræsentandi commodè divisionem admittit, & dividi potest, ut dicam infra *Part. IV. Can. II.* Unde privilegium variandi competens Patrono Laico, competere non potest in Jurepatronatus mixto ratione communionis Patrono Ecclesiastico, quia Patronus Ecclesiasticus, si ve consideretur secundum se, si ve, ut associatus Patrono Laico, semper in eo detestabilis est variatio determinationis maturo consilio susceptæ, ut superius notavi in *Commentario §. Ratio prima conclusionis, ita Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 7. art. 13. num. 4., & seq.; Immo juxta Paul. de Cittad. par. 6. art. 3.*

de jurepatr. quem sequitur *Lara de Anniverfar.*, & *Cappellan. lib. 2. cap. 9. num. 14.*, nec Patronus Laicus in Jurepatronatus mixto, ratione communionis cum Ecclesiastico, in quo detestatur variatio, potest variare; quæ tamen opinio reprobatur à *Lambertino ubi supra num. 5.*

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus an possit variare, novum Præsentatum accumulando, lite pendente inter Præsentatos, quorum nullus cessit liti, aut decessit.

SUMMARIUM.

- 1 Lite pendente inter Patronos principaliter super Jurepatronatus licita non est variatio. Limita, ut ibi.
- 2 Lite pendente inter Præsentatos, quorum unus fuit institutus, non potest Patronus alium accumulando præsentare.
- 3 Lite pendente inter Præsentatos, quorum unus cessit, vel decessit, non potest Patronus alium præsentare. Limita, ut ibi.
- 4 Lite pendente inter Præsentatos potest Patronus variare præsentando Collitigantem. Intellige, ut ibi.
- 5 Orta lite inter Præsentatos, quorum nullus cessit, aut decessit, & quorum nullus sit institutus, an possint Patroni variare, & alium accumulativè præsentare? Referuntur sententia, & rationes Lambertini, & num. 6. & 7.
- 6 Quod, & quale jus acquiratur ex præsentatione Patroni Laici.
- 8 Referuntur sententia, & rationes eorum, qui sentiunt in hoc casu non esse permissum Patronis Laicis variare, & num. 9. & 10.
- 11 Conciliatur utraque sententia cum distinctione. Vide ibi, & num. 13.
- 12 Lis ad hoc ut sit sufficiens impedire Patronis Laicis facultatem variandi, requiritur, quod non sit calumnia.

CASUS III.

Competens Jurepatronatus Laicali pluribus uti singulis ad Beneficium Avacans, unus ex eis præsentavit Titium, alius Cajum. Orta lite inter Præsentatos, primus Patronus variavit accumulando cum Titio Sempronium. Hinc quaeritur: An lite pendente inter Præsentatos, quorum nullus cessit liti, aut de-

20 Pars II.

cessit, Patronus Laicus possit alium præsentare, seu variare accumulando novum præsentatum.

Quæstio hæc satis controversa inter Doctores, ut clarius resolvatur, præsupponendum est tanquam certum.

- 1 Primo. Quod lite pendente inter Patronos principaliter super Jurepatronatus non possunt isti variando devenire ad aliam præsentationem, nisi ante mortem litem, & ante vacationem sint in possessione præsentandi; nam si sunt in possessione præsentandi, possunt in hac possessione continuare, & alium accumulativè præsentare, nisi lis sit etiam super ipsa possessione, eo quia litis motio non debet alicui jus suum auferre, & possessionis commodo quem privare, ad *Text. incap. 1.*, ut lite pendente *Gloss. in cap. ex literis verb. ex literis de jurepatr.*, & in *cap. cum venissent de in integr. restit. verb. Electionem, Lancelotti. de attentat. par. 2. cap. 4. in præfat. à num. 635. usque ad 652.*
- 2 Secundo, quod lite pendente inter præsentatos, quorum unus fuit institutus, non possit post hujusmodi institutionem Patronus alium accumulando præsentare, juxta *Text. expressum in cap. 2.*, ut lite pendente in 6., *Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 218.*, *Covar. pract. quest. lib. vnic. cap. 36. num. 7. §. 3.*
- 3 Quod lite pendente inter Præsentatos, & uno ex Litigantibus defuncto, aut liti cedente, non possit Patronus alium præsentare *Lambertini. de jurepatr. par. 1. lib. 2. quest. 6. art. 12. num. 19.*, *Gomes super Regul. de subrog. Collig. quest. 13.*, *Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 217.*, *Lancelotti. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 655.*, *Rota in Zamoren. Beneficii de Morales 30. Maji 1586. apud Marchesan. de Commiss. par. 1. to. 1. §. 2. pag. mibi 452.*, dummodo præsentatio illius, qui cessit, aut decessit sit valida, si enim sit nulla, eo quia sit criminofus, aut concubinarius, & hoc ignorabatur à Patrono, potest Patronus Laicus variare alium accumulando, quia in isto casu Patronus Laicus non diceretur variare, sed præsentare, & quia per mortem illius lis est finita, ut expressè docet *Gloss. in cap. 2.*, ut lite pendente in 6. verb. finita; *Lambertini. de jurepatr. lib. 2. par. 2. quest. 7. art. 21. num. 6.*, *Rota decis. 459. num. 29. par. 19. tom. 2. recent.*, &

X in

in *Recanaten. Beneficii 9. Maji 1701. S. final. coram R.P.D. Lancetta.*

4 Quarto denique, quod lite pendente inter Præsentatos possit Patronus variare præsentando Colligantem, dummodo ex tali præsentatione, & variatione lis non prorogetur, & protrahatur in longum, quia tunc cessat ratio *cap. 1. ut lite pendente in 6.*, nimirum nè propter novos Adversarios litigia prorogari contingat, *Roccb. de Curt. de jurepat. verb. honorificum quest. 23. num. 53. Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 220. & seq. Covarr. pract. quest. lib. unio. cap. 36. num. 7. S. 3. Rota decis. 443. num. 3. coram Merlin., Ad-den. ad Buratt. dec. 942. num. 8. & dec. 92. num. 4. post Bonden. colluct. legal. tom. 1.*

5 Quod igitur controvertitur, & quod hic examinandum mihi proposui, est; an orta lite inter Præsentatos, quorum nullus cessit, aut decessit, & quorum nullus sit institutus, possint Patroni variare, & alium accumulativè præsentare?

Lambertini. *de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 12. num. 11. cum seqq.*, affirmativam tuetur sententiam existimans in duobus præsentatis litigantibus habere locum *Textum in cap. 2. ut lite pendente in 6.*, seu quòd tunc solum sit prohibita Patronis Laicis variatio lite pendente inter præsentatos, quando unus ex his est in possessione beneficii, dum *Text. in dicto cap. 2.*, solum in hoc casu expressè prohibet præsentantes procedere ad novam præsentationem, non verò habere locum *Textum in cap. 1. eodem tit.*; quia iste nullatenus loquitur de duobus præsentatis, sed tantummodo de duobus electis non adhuc confirmatis, & inter se litigantibus.

Fundatur etiam in facultate variandi concessa per supradictos *Canones* indefinitè, & generaliter Patronis Laicis intrà quadrimestre, & sic etiam lite pendente. Nec hæc variatio lite pendente diceretur attentata, quia attentata regulariter non dantur, nisi concurrant præjudicium Partis, aut contemptus Judicis lite pendente inter Præsentatos, quorum nullus cessit, aut decessit, & nullus sit in possessione beneficii; Si Patroni variarent tertium accumulativè præsentando cessaret utrumque; Cessaret quidem contemptus Judicis, quia id facerent jure permitten-

te, cessaret quoque præjudicium Partis, scilicet tum Ecclesiæ, quia tertius accumulatus, si esset dignior, posset statim gratificari ab Ordinario, & sic citius provisum remaneret Ecclesiæ, tum Præsentatorum, quia isti non habent jus quoad Beneficium, nec in re, dum hoc jus acquiritur per solam institutionem Ordinarii, nec ad rem, quoniam licet præsentatio facta à Laico, & accepta à Præsentato, in casu, quo Patronus Laicus non possit variare, vel quia elapsam est quadrimestre, vel quia promisit non variare, & permanere in prima præsentatione, tribuat Præsentato idoneo jus ad rem, itaut illi soli, & non alteri conferendum sit Beneficium, ut docent *Berou. in dicto cap. quòd autem num. 29. S. Et si, Calderin. conf. 17. de jurepat. Lambertini. de jurepat. lib. 2. par. 2. quest. 5. art. 8. num. 4. Vivian. eodem tract. lib. 8. cap. 8. num. 1.* Tamen præsentatio facta à Laico, casu quo ipse potest variare, vel in actu secundo variavit plures accumulando non dat præsentato jus ad rem, sed solum dat ei jus prosequendi institutionem, seu petendi coram Ordinario, ut præsentatio habeat suum effectum, vel determinatè favore sui, si sit solus præsentatus, vel alternativè favore sui, aut alterius com-præsentati, si est alius com-præsentatus, & si sint æquè idonei, ita *Bero. in dicto cap. quòd autem num. 25. ibique Butr., & Anan. Imal. in Clement. 1. de supplen. neglig. Pralat. num. 33. Capon. discept. 74. num. 14. tom. 2.*

7 Et ratio videtur esse, quia si sola litis motio inter Præsentatos impediret Patronis jus variandi, aperiretur via fraudibus; nam præsentati facilè possent inter se movere litem, ut sic Patronus non posset variare alium cum ipsis accumulando, ut considerat *Lancelotti. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 644.*, & hanc Sententiam *Lambertini* sequi videtur *Rota in Hipporegien. Parochialis 21. Junii 1700. S. Est certum coram Reverendissimo Molines Decano.*

8 E contra sunt alii, & quidem gravissimi Doctores, qui sentiunt in hoc casu non esse permissum Patronis Laicis variare alium accumulativè præsentando, nisi adsit statutum, aut consuetudo, quod Patroni etiam lite pendente inter præsentatos

tos possint variare, vt expressè tuentur *Calderin. conf. 1. vt lite pendente, Cravett. conf. 63. num. 3. in fine, Gomes super Regul. de subrogat. Collitig. quæst. 13. ubi refutat Lambertinum, Crescent. decis. 10. de jurepat. Cassador. decis. 3. ut lite pendente n. 2. Covarr. pract. quæst. lib. unic. cap. 36. n. 7. §. Tertio, Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 675., 693., & 696., Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 217. Barbof. de offic. & potest. Episcop. par. 3. alleg. 72. num. 162. Rota decis. 442. num. 6. par. 1. divers. & decis. 443. num. 2. coram Merlin., Adden. ad Buratt. decis. 942. num. 7. & decis. 280. num. 1. & decis. 333. num. 1. coram Cavaler., & decis. 92. num. 3. post Bonden. colluct. legal. tom. 1.*

9 Moventur autem isti Doctores ex Textu in cap. 1. ut lite pendente in 6., qui licèt loquatur de Electis, comprehendit etiam Præsentatos inter se litigantes. Totam namque ratio quare prohibeatur in dicto cap. 1. Electoribus devenire ad novam electionem, quando lite pendente inter Electos, unus ex eis cessit, aut decessit, est præjudicium, quod resultaret ex hujusmodi nova electione, tum respectu Ecclesiæ, quia lis, & sic etiam provisio Ecclesiæ protraheretur in longum, tum respectu superstitis, quia ipsi daretur novus Collitigans; hæc eadem ratio militat etiam in casu, quo lite pendente inter duos præsentatos Patroni Laici devenirent ad præsentationem accumulativam alicujus tertii; Ex hac namque nova præsentatione accumulativa adesset præjudicium Ecclesiæ, quia lis, & consequenter etiam provisio ejusdem Ecclesiæ protraheretur in longum, dum non obstante hac præsentatione de novo facta, adhuc esset discutiendum de jure duorum primò præsentatorum, & fieri posset, quòd unus ex his haberet jus respectu tertii, & non respectu alterius compræsentati, aut respectu alterius compræsentati, & non respectu tertii, & sic omni casu esset querendum de jure primò præsentatorum. *Calderin. conf. 1. ut lite pendente, Covarr. pract. quæst. lib. unic. cap. 36.* Adesset etiam præjudicium eorundem præsentatorum, non quidem quoad hoc, ut eorum præsentatio non sortiretur effectum; sed quoad hoc nimirum, quia ultimò præsentatus potest esse potentior

Pars II.

primò præsentatis, & sic eis daretur durior Adversarius, & multò majores expensas ipsi subire cogerentur, *Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. nu. 175.* Cùm igitur militet eadem ratio tam in electis, quàm in præsentatis inter se litigantibus, militare etiam debet in utroque casu eadem dispositio dicti cap. 1. ex tradit. per *Calderin. conf. 1. ut lite pendente. Rota decis. 333. num. 1. coram Cavaler., & in Salamantina Cappellania 20. Novembris 1590. & 5. Julii 1593. apud Garz. de Benefic. par. 6. cap. 4. n. 39. & 41.*

10 Non officit, quòd juxta Text. in cap. 2. ut lite pendente in 6. solum sit prohibita nova præsentatio, quando lite pendente inter præsentatos unus ex eis est in possessione Beneficii, non verò quando neuter est in hac possessione. Quoniam licèt Text. in d. cap. 2. loquatur in casu, quo unus ex præsentatis est in possessione Beneficii, comprehendit tamen etiam casum, in quo neuter ex præsentatis sit in possessione; Ratio est, quia non possessio, sed sola lis est illa, quæ impedit libertatem, & jus variandi, quod habet Patronus Laicus intrà quatuor menses, dum si inter duos præsentatos nulla esset lis, & unus ex eis esset in possessione Beneficii, & iste moreretur intrà quatuor menses, posset unus ex Patronis intrà eundem terminum alium præsentare accumulativè cum superstite. Si verò inter duos præsentatos, quorum unus sit in possessione Beneficii esset lis, & iste moreretur intrà terminum juris, non posset Patronus variare alium accumulativè præsentando cum superstite, juxta d. cap. 2. Ergo sive præsentati sint in possessione, sive non; si inter ipsos sit lis, hæc sola est illa, quæ impedit Patrono jus variandi, propter duplex supradictum præjudicium, quod inde resultaret, tum Ecclesiæ, tum præsentatorum. *Covarr. pract. quæst. lib. unic. cap. 36. n. 7. §. Tertio.*

11 Ego verò pro concordia utriusque sententiæ distinguo, aut lis inter Præsentatos est super titulo Beneficii, eò quia ex. gr. unus ex præsentatis Sacerdos prætendat Beneficium esse actu Sacerdotale, & alius ex præsentatis, qui infra annum promoveri potest ad Sacerdotium prætendat esse habitu tantum Sacerdotale; Aut est super ipsamet præsentatione, eò quia

quia voces præsentantium ex. gr. sint in discordia dispartitæ; Et in hoc casu censeo procedere secundam sententiam, nimirum, non posse Patronos variando tertium accumulativè præsentare, ob auctoritates, & rationes pro hac sententia superius deductas; quia si Patroni in hoc casu variando tertium accumulativè præsentarent, per hujusmodi novam accumulativam præsentationem lis adhuc non finiretur, immo in longum protraheretur, dum non obstante hac nova præsentatione, adhuc esset quærendum de juri- bus primò præsentatorum in grave præjudicium tum Ecclesiæ, quia hujus provisio prorogaretur, tum eorundem præsentatorum, quia isti ob novum colligantem tenerentur subire majores expensas.

- 12 Nec admissa hac sententia aperiretur via fraudibus, eo quia Præsentati facilè possent inter se movere litem, ut sic Patronus non posset variare alium cum ipsis accumulando; Quoniam non omnis lis inter Præsentatos est sufficiens impedire Patronis Laicis facultatem variandi, sed solum illa, quæ non est calumniosa, seu quæ præfert aliquem colorem boni juris. *Res. de execut. liter. Apostolic. part. 1. cap. 17. num. 170. Adden. ad Gregor. decis. 149. num. 5. Rota in Gerunden. Beneficii 11. Junii 1702. S. Responsum coram Reverendis. Molines Decano, & in Regien. juris patronatus 16. Januarii 1706. S. Haud relevante coram eodem.*

Neque Rota in dicta Hipporegien. Parochialis tuetur in hoc casu posse Patronos devenire ad novam præsentationem accumulativam, immo in S. Constituto, sentit, si Patroni hoc casu devenirent ad novam præsentationem, hanc esse attentatam ibi. Quinimo cum à sententia Reverendissimi Nuntii Taurinen. fuerit appellatum, & duraret adhuc lis inter Coelectos, non erat licitum citra vitium attentatorum devenire ad secundam electionem.

- 13 Aut lis inter Præsentatos est super idoneitate, eo quia unus ex Præsentatis præterdat alium Compræsentatum esse e. gr. irregularem, illegitimum, concubinarium, criminofum, simoniacum, aut non habere requisita necessaria ad obtinendum Beneficium (qui tamen defectus erant incogniti Præsentantibus) & in hoc

casu censeo procedere sententiam Lambertini, & quòd Patroni possint variare, & tertium accumulativè præsentare, qui tamen sit dignior, non autem si sit æquè dignus, aut minus dignus. Per hujusmodi enim præsentationem accumulativam tertii dignioris, citius sopiretur lis, dum ille dignior statim ab Ordinario gratificari posset, & sic cessaret in hoc casu ratio prohibitiva *Text. in d. cap. 1. ut lite pendente*, nimirum præjudicium Ecclesiæ, quia citius ei provifum remaneret, & præjudicium eorundem primò Præsentatorum, tum quia isti in hoc casu non haberent jus, nec in re, nec ad rem, ut superius notatum fuit in S. Fundatur, tum quia non cogentur subire majores expensas, cum cessaret lis.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus facta promissione, aut facto mandato procuræ præsentandi aliquem cum juramento non variandi nec privativè, nec accumulativè; Si deinde variet alteram personam accumulativè præsentando, an hujusmodi præsentatio accumulativa sustineatur, & an sit locus absolutioni à juramento ad effectum agendi pro rescissione dictæ promissionis, aut mandati procuræ?

SUMMARIUM.

- 1 Actus gestus contra proprium juramentum præcedens, an, & quando sustineatur? & num. 9.
- 2 Patronus facta promissione, aut præsentatione certæ personæ, cum juramento non variandi privativè, potest alium validè accumulativè præsentare.
- 3 Patronus facta promissione, aut facto mandato procuræ ad præsentandum, aut facta præsentatione certæ personæ cum juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, & hæc promissio, aut præsentatio jurata sit acceptata à Præsentato, si deinde variet alium accumulativè præsentando, hujusmodi variatio accumulativa non sustinetur, & quare? Vide num. 4. & 5. Limita, ut num. 7.
- 5 Præsentatio accumulativa facta à Patrono contra proprium juramentum præcedens non variandi; nec privativè, nec accumulativè, an, & quando sit præjudicialis primò Præsentato?

Mulier

6. *Mulier si juret alicui non alienare rem dotalem, & postea eam vendat, hujusmodi venditio non sustinetur.*
8. *Præsentatio accumulativa facta à Patrono contra præcedens juramentum nullatenus variandi, & admissa ab Ordinario, an sustineatur?*
10. Alexander conf. 16., & Sacra Rota decis. 513. & 547. par. 3. diversimodè contrariantur, & num. 11.
12. *Non est locus absolutioni à juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, quando non constat juramentum fuisse extortum vi, dolo, metu, aut continere laesorem, & turpitudinem, multò minus quando constat Patronos post hoc juramentum variasse, & num. 15.*
13. *Præsentatio cum promissione jurata non variandi, ad hoc, ut dicatur extorta vi, dolo, aut metu sufficienti pro obtinenda absolutione à juramento, iste debet esse talis, qui consensum excludat jurantis.*
14. *Lex foundationis si præcipiat Patrono præsentare, & simul variare, non potest idem Patronus renunciare facultati variandi.*
16. *Refertur resolutio Sacre Congregationis Concilii in Cremonen. Beneficii 6. Junii 1716.*

CASUS IV.

CAsum expono hic propositum in Sacra Congregatione Concilii die 6. Junii 1716., qui ita se habet. Ex dispositione Fundatoris Juspatronatus Beneficii erecti in Ecclesia Parochiali Sanctissimæ Virginis Assumptæ Oppidi Platine Cremonen. Diœcesis spectat ad Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ, & Collegium Notariorum Cremonæ; ea lege, ut dictum Collegium eligere debeat duos Viros bonæ famæ penès Archipresbyterum Platine, qui per tempora futurus erit, qui dictus Archipresbyter, vel duo Electi, & eligendi per dictum Collegium, vel major pars ipsorum trium possint dictum Presbyterum eligere, cassare, & remittere. Vacante Beneficio Archipresbyter præsentavit Sacerdotem Bartholomeum Landinum, Collegium Notariorum facultatem eligendi dictos duos Viros hac vice delegavit Decano Francisco Arrisio, & Electis per ipsum Joanne Caratto, & Joanne Petro Fassario; Ambo isti per separatam Instrumentum constituerunt

irrevocabiles Procuratores Joacchinum de Floribus, & Zaccariam de Vacchellis tam conjunctim, quàm divisim ad præsentandum Sacerdotem Josephum Arrisium filium dicti Francisci, & in utroque Instrumento eisdem conceptum legitur verbis juramentum de nequaquam revocanda dicta electione, nec alteram personam ad dictum Beneficium cumulativè, & multò minus privativè eligendo, non obstante, quòd ferè de jure, seu vigore dispositionis testamentaria Fundatoris facultas variandi ei competere possit, & pro majori convalidatione hujusmodi promissionis, cum ejus speciali juramento præstito, ut supra, hujusmodi juri, & facultati, de quibus certior factus fuit per Notarium, renunciat in amplissima forma—Hoc solemnè juramento posthabito iidem duo Electi subsequenti die una cum Archipresbyteri Procuratore per publicum Instrumentum nominarunt ad dictum Beneficium Bartholomeum Landinum, & die immediatè sequenti Zaccaria de Vacchellis unus ex Procuratoribus constitutis præsentavit in Curia Episcopali dictum Josephum Arrisium; Hac facti ferie exposita, duo hic quæro:

Primò, *An hujusmodi præsentatio accumulativa facta ab Electis per Collegium Notariorum Cremonæ, posthabito dicto solemnè juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, sustineatur?*

Secundò, *An sit locus absolutioni à juramento ad effectum agendi pro rescissione dictorum Instrumentorum nominationis, & præsentationis?*

1. Quoad primum dubium, videtur affirmativè respondendum, quia actus gestus contra juramentum præcedens valet, & sustinetur, quamvis contraveniens efficiatur perjurus, ut patet multis exemplis, nimirum in eo, qui juravit non revocare testamentum, si postea revocet, valida est revocatio *glos. in cap. ultima voluntas 13. q. 2.* Et in eo, qui vendidit agrum alicui absque traditione sub juramento alteri non vendendi, si postea alteri vendat, & tradat, valet venditio, ad *Text. in l. quoties C. de rei vendit., & l. traditionibus Cod. de pact. Passerin. in cap. Licet mulieres de jurejurando in 6. n. 42.* Et in eo, qui constituit Procuratorem, & juravit illum non revocare, si deinde Procura-

rato-

ratores revocet, hujusmodi revocatio est valida, licet sit perjurus, *Text. in cap. fin. de Procurat. in 6. ibique gloss. verb. revocatus Castren. conf. 361. n. 4. tom. 1. Passerin. in d. cap. Licet mulieres n. 42.* Ac denique in eo, qui juravit sponsalia cum una, si deinde contrahat matrimonium cum altera, hoc est validum, *Text. in cap. sicut ex literis de sponsal. Castren. & Passerin. ubi supra.* Et hanc sententiam tueri videtur *Alexander conf. 16. num. 3. lib. 3. Rot. decis. 513. & 547. num. 6. par. 3. lib. 3. divers.*

- At his minimè obstantibus contrarium verius de jure procedit, videlicet, præsentationem accumulativam factam ab Electis per Collegium Notariorum Cremonæ, postquam isti juraverint non variare nec privativè, nec accumulativè non sustineri; Quoniam licet Patronus, si promisit præsentare, aut dedit mandatum procuræ ad præsentandum, aut de facto præsentavit certam personam cum juramento non variandi privativè, seu non revocandi præsentationem, possit alteram personam validè præsentare, & hæc absque perjurio admitti ab Ordinario, quia per eam non diceretur variare privativè, nec revocare primam præsentationem, sed tantum accumulare, & juramentum non est de non accumulando, sed solum de non revocando *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. q. 4. art. 13. Rot. decis. 547. n. 4. par. 3. divers. & decis. 443. n. 4. cor. Merlin. Adden. ad Burat. decis. 942. n. 9.*
3. Tamen quando juramentum cadit tam super non revocatione, quam super non accumulatione, seu quando Patronus constituit Procuratorem ad præsentandum, aut præsentavit certam personam cum juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, & hujusmodi præsentatio jurata fuit acceptata à Præsentato, non potest post hoc juramentum, non solum licitè, sed nec validè ad novam præsentationem etiam accumulativam devenire.
4. Ratio est, quia præsentatio accumulativa ad sui perfectionem, & validitatem requirit in Præsentante potestatem variandi, & quod Superior habens instituere illam acceptet; posito, quod Patronus juraverit, aut promiserit cum juramento non variare, nec privativè, nec correctivè immo posito, quod Patronus simpliciter

absque juramento promiserit nullatenus variare, aut præsentare aliquem solum, & non alium, & hæc promissio fuerit acceptata à Præsentato jam deficit in eo facultas, & potestas variandi, cum Patronus per talem promissionem sive juratam, sive simplicem, & acceptatam à Præsentato cessit juri, quod habebat ad variandum, ut docent *Lap. alleg. 78. per tot. Guttier. de juram. conf. par. 3. cap. 13. in fin. & expressè Castropal. oper. moral. tract. 13. de benefic. disputat. 2. punct. 5. n. 8. ibi -- Adde non solum ex juramento, sed etiam ex simplici promissione de non variando non licere tibi variare, quia facta promissione cedis juri, quod ad variandum habebas -- deficit etiam acceptatio Superioris habentis instituere, quia iste non solum non debet Patronum audire contra suum juramentum, sed etiam tamquam perjurum repellere, immo illum compellere ad servandum juramentum præstitum, ad *Text. in cap. cum contingat de jur. juran. gloss. in cap. licet mulieres de jure juran. in 6. in ult. notab., Dec. conf. 537. num. 17.* aliàs fieret particeps delicti, illudque perjurium approbaret, adeoque præsentatio accumulativa facta à Patrono contra proprium juramentum non variandi, nec accumulativè, nec privativè est nulla tum ex defectu potestatis variandi in Patrono, tum ex defectu acceptationis legitimi Superioris habentis instituere, ex latè traditis per *Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. q. 4. art. 13. num. 2. & seq. & lib. 2. par. 2. q. 7. art. 16. per tot. Rocch. de Curt. eodem tract. verb. honorificum num. 37. Card. de Luc. eodem tract. disc. 43. nu. 10. Barbof. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 72. num. 162. §. Pro presentis, Rot. decis. 443. num. 4. & 10. coram Merlin. to. 1. Adden. ad Buratt. decis. 942. num. 10. & seqq. & decis. 956. num. 6. coram Dunozett. & decis. 92. num. 6. post Bonden. colluct. legal.**

5. Est etiam nulla, & sustineri non potest secunda præsentatio accumulativa facta à Patrono contra proprium juramentum non variandi ex alio motivo, nimirum ratione præjudicii, quod affertur primò præsentato. Quamvis enim præsentatio accumulativa non sit præjudicialis primò præsentato, quando Patronus non promisit, nec juravit non variare, cum in hoc casu

casu præsentatus non habeat jus in re, nec ad rem, ut firmatum fuit in superiori Casu num.6. tamen quando promisit, aut juravit non variare; nec privativè, nec accumulativè, & hæc promissio jurata fuit acceptata à primo præsentato, est maximè præjudicialis, quia stante hac promissione, & juramento acquisitum fuit jus ad rem primo præsentato, itaut illi soli, & non alteri conferendum sit Beneficium, *Calderin. conf. 17. de jurepatr. Benou. in hoc Can. Quòd autem num.29. Bald. in cap. Veniens de jure juran. num.4. ibi -- Tu dic, quòd aut juravit alicui, & primo juramento standum est, quia illi est jus acquisitum -- Vivian. de jurepatr. lib.8. cap.8.n.5.* Ac proinde stante eadem promissione, & juramento Patronus non potest variare, & juri primò præsentati præjudicare, argumento *Text. in cap. si tibi absenti de præben. in 6., ibique Passerin. num. 12. Berou. in d. Can. Quòd autem num.25. §. Præterea ibi -- Præterea si acquireretur præsentato jus ad rem, illud tolli non posset, nec illi derogari ex præsentatione secunda Patroni, & sic Patronus variare non posset -- Capon. discept.74. tom. 2. num. 16. ibi -- Et quando jam est jus questum nominato non est licita variatio -- Passerin. in c. licet mulieres de jur. juran. in 6. num. 45. ibi -- sed si prius juramentum factum fuit ad favorem tertii, & pactum juratum fuit à tertio acceptatum, pactum secundum juratum, & initum contra prius pactum non tenet, quia est illicitum; & injustum.*

6 Quod comprobatur etiam exemplo mulieris, quæ juravit non alienare rem dotalem. Mulier namque si juret alicui non alienare rem dotalem, & postea eam vendat, hujusmodi venditio non sustinetur, ad *Text. in d. cap. licet mulieres de jur. juran. in 6. Bald. in d. cap. veniens eod. tit. num.4.* Ita etiam Patronus si præsentet aliquem, & juret nullatenus variare, si deinde variet, hujusmodi variatio non sustinebitur.

7 Patet igitur ex supradictis, quòd Patronus Laicus postquam promisit præsentare, aut de facto præsentavit certam personam cum juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, non possit validè ad novam præsentationem procedere. Sed hoc tamen limitatur in casu quo præsentatus cesset suæ

præsentationi, aut non acceptavit præsentationem, seu promissionem juratam de non variando, aut deceffit; Tunc enim Patronus non obstante juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè potest ad novam præsentationem devenire, quia cum dictum juramentum fuerit adjectum favore præsentati, ipso ei legitimè cedente, vel non acceptante, vel decedente, non est quid prohibeat Patrono de novo præsentare, durante quadrimestre, *Card. de Luc. de jurepatr. disc.43. num.10. Rota decis. 443. num. 16. & seq. coram Merlin.*

8 Limitatur etiam à nonnullis in casu, quo Ordinarius admiserit secundam præsentationem cumulativam scienter, seu cum scientia, quòd Patronus prius juraverit non variare, tunc enim licet Patronus officiat perjuris, variationem tamen dicunt ipsi tenere, & esse validam, ut sentire videtur *Rot. d. dec.443. num.14. cor. Merlin Adden. ad Burat. dec.841.n.14. & dec.956.n.8. cor. Dunozet.* Ego tamen hanc limitationem non admitterem, & censerem secundam præsentationem cumulativam factam à Patrono contra proprium juramentum de non variando, licet admittam ab Ordinario non subsistere, quia subsistentia, & validitas præsentationis non dependet à sola approbatione Ordinarii, sed requirit etiam potestatem in Patrono variandi, ut patet in Patrono Ecclesiastico, qui si præsentet unum, & deinde variet accumulativè alterum præsentando, si approbetur ab Ordinario hæc secunda præsentatio, hoc tamen non obstante ipsa non sustinetur, & est nulla, quia deficit in Patrono Ecclesiastico potestas variandi, ut superius deduxi in *Comment.*, hic idem defectus potestatis variandi est in Patrono Laico, quando juramento promisit non variare, & hoc fuit acceptatum à præsentato, quia per hujusmodi promissionem juratam cessit pro ea vice juri variandi, juxta auctoritates *Guttier. Castropala. ubi supra.*

9 Hoc firmato, non obstant exempla superius in contrarium deducta, quibus probare contenditur, quòd actus gestus contra præcedens juramentum sustineatur. Quoniam pro remotione hujus æquivoci distinguendum est inter actum, qui liberè & absolutè pender à libera voluntate geren-

rentis, ut sunt illi in contrarium enumerati, & actum, qui ad sui perfectionem non dependet à sola libera voluntate ge-
rentis; sed exigit ulterius approbationem
Judicis; Actus primæ speciei potest esse
validus etiam si sit gestus contra prius
emissum juramentum, sed actus secundæ
speciei uti est præsentatio; quæ ad sui va-
lilitatem, & perfectionem exigit appro-
bationem Ordinarii habentis instituere,
si sit gestus contra præcedens juramen-
tum non sustinetur ex defectu approba-
tionis legitimi Superioris, quia iste illum
non approbaret, alius fieret particeps
perjurii, juxta *Rocob. de Curt. de jure patr.*
verb. honorificum nu. 37. Castren. conf. 361.
num. 4. tom. 1., & uti simili objectioni re-
spondet *Rota in sæpè citata decis. 443. nu. 8.*
& seqq. coram Merlin., Adden. ad Buratt.
decis. 942. n. 13.

10 Nec *Alexander d. conf. 16.* mihi videtur
contrarius; Loquitur enim ipse in casu
omnino diverso à nostro, nimirum in ca-
su, quo Patronus sibi ipsi juravit non va-
riare, & hoc juramentum non fuit præsti-
tum Præsentato, nec ab hoc acceptatum,
quo casu dicit posse Patronum validè ad
novam præsentationem devenire, non
verò in casu, quo Patronus promisit Præ-
sentato cum juramento non variare, &
hæc promissio fuit ab eo acceptata, immo
in hoc casu videtur confirmare nostram
sententiam, & quòd Patronus non possit
validè præsentare, ut patet in responsio-
ne, quam ipse tradit, ad *gloss. in d. cap. li-*
cet mulieres eodem conf. num. 2. ibi. Possit
etiam aliter responderi &c. quòd aut mu-
lier sibi ipsi juravit non facere contractum
aliquem alienationis rei dotalis, & tunc va-
leat sequens actus factus in contrarium, aut
primum juramentum fuit præstitum alicui,
puta ei, cui cedebantur jura, in casu quo mu-
lier alienare tentaret, & tunc præfertur
primum juramentum, quia juri alterius per
secundum actum non potest præjudicare, sed
in proposito non fuit præstitum juramentum
per dictum Patronum dicto Gabrieli absen-
ti; nec per dictam simplicem nominationem
intelligebatur ei acquisitum jus; Ergo se-
quens actus debet attendi. — Igitur à con-
trario sensu sentire videtur hic Doctor,
quòd si fuisset per Patronum præstitum
juramentum de non variando dicto Ga-
brieli præsentati, & acceptanti, Patronus

non potuisset validè devenire ad secun-
dam præsentationem.

11 *Rota autem dicta decis. 513. & 547.*
par. 3. divers., nec ipsa contrariatur, quia
loquitur in terminis diversis, ibi enim
Patroni non juraverant non variare, nec
privativè, nec accumulativè, sed solum
juraverant non revocare mandatum pro-
curæ, & habere ratum, & gratum, quod
per Procuratorem factum fuerit; Quo
stante juramento poterant devenire ad
aliam præsentationem cumulativam,
quia per hanc non dicebantur revocare
mandatum procuræ, aut præsentationem
factam per Procuratores, sed solum aliam
præsentationem cum prima accumulare,
juxta superius tradita in §. *At his.*

Descendendo verò ad secundum du-
bium, quod solum fuit in Sacra Congre-
gatione Concilii disputatum, studens
apud R. P. D. Ansidæum meritissimum Se-
cretarium ejusdem Sacræ Congregatio-
nis negativè respondendum sentiebam:
12 Quoniam cum juramentum præstitum ab
Electis à Collegio Notariorum non re-
vocandi præsentationem factam favore
Josephi Arisi, nec alteram personam ad
Beneficium, de quo agitur cumulativè, &
multò magis privativè eligendi, & no-
minandi, neque aliter omnino variandi,
servari possit absque interitu salutis eter-
næ, est ab eis servandum, nec sunt ab il-
lo absolvendi, ad *Text. in cap. si vero, &*
cap. cum contingat de jure juran., & in cap.
quamvis de pact. in 6., ibique gloss. in si-
guratione casus; Cum non doceant præ-
fatam promissionem juratam fuisse ab eis
extortam vi, dolo, metu, aut continere
læsionem, & turpitudinem, prout requi-
ritur ad effectum obrinendi absolutio-
nem à juramento. Passerin. in cap. licet
mulieres de jur. juran. in 6. num. 31. Ale-
xand. conf. 39. num. 11. lib. 4. Mancin. de
juram. par. 6. q. 1. nu. 5. Rot. decis. 267. n. 9.
& seq. coram Mantico.

13 Nec præsumitur, prædictam promif-
sionem juratam fuisse ab eisdem Electis
extortam dolo, ex eo, quia isti erant igna-
ri de significato, & importantia variatio-
nis cumulativæ, dum isti fuerunt certio-
rati per Notarium de importantia hujus-
modi facultatis; Nec ex eo, quia fue-
rint impulsæ ad præsentandum Josephum
Arisium ab ejus Patrono; Etenim ex fide
unius

unius Testis non resultat, quod ipsi Electi fuerint dolo impulsus à Patrono Arifi ad præsentandum ejus nepotem; immo ex eadem fide constat, Petrum Fassariam interrogatum à Notario -- *chi voleva nominare, e chi voleva fosse presentato* -- respondisse -- *che a lui non importava nominare uno, o l'altro* -- Et licet Patruus Arifi audita hac differentia Fassaria in præsentando statim subjunxerit -- *che voleva nominasse il Signor D. Giuseppe Arifi suo nipote* -- Non ex hoc deduci potest præsentationem cum promissione jurata non variandi fuisse extortam vi, aut dolo sufficienti pro obtinenda absolutione à juramento, cum iste ad hunc effectum debeat esse talis, qui consensum excludat jurantis. *Abb. in cap. cum contingat sub num. 3. de jur. jur., Sabell. var. resol. verb. Absolutio num. 21. §. Si tamen.*

14. Minusque allegari potest pro causa obtinendi hujusmodi absolutionem, quod Electi non præsentaverint ad formam eis præscriptam à Lege foundationis, & à Collegio Notariorum, eo quia præsentaverint Arifium, renunciando facultati variandi. Etenim lex foundationis non est præceptiva, nimirum non præcepit Electis à Collegio, quod præsentent, & simul accumulativè, aut privativè varient, quo casu non possent præsentando renunciare facultati variandi. *Garz. de Benefic. par. 2. cap. 15. nu. 10., Piton. discept. Eccles. 22. num. 39.* sed est facultativa, tribuens Electis facultatem variandi, cassandi &c. qua facultas cum tendat in favorem Eligentium, possunt isti renunciare.

15. Eòque magis dicti Electi à Collegio non sunt absolvendi à præfato juramento, quia post juratam promissionem de non variando, variarunt nominando accumulativè cum Arifio Landinum præsentatum ab Archipresbytero; Unde cum non poterant etiam sub prætextu doli, aut alterius causæ devenire ad nominationem, & variationem accumulativam, prout fuerunt etiam præventivè admoniti ab eodem Notario, nisi priùs petita absolutione, cum nemo possit esse Judex sui juramenti, *Bald. conf. 15. num. 1. lib. 4. Rota dec. 1450. n. 10. coram Coccin., & sic tamquam perjuri non sunt audiendi, nec est eis concedenda absolutio à juramento*

Pars II.

ad effectum agendi pro rescissione dictorum Instrumentorum nominationis, & præsentationis, ut expressè docent *Rolan. conf. 26. num. 3. lib. 3. Menoch. conf. 24. num. 17. & 24. Gratian. discept. forens. 470. num. 4., & discept. 576. num. 18. Rota d. decif. 1450. num. 1. coram Coccin.*

16. Placuit tamen Sacræ Congregationi ad præfatum dubium præcisè non respondere, sed eadem die 6. Junii 1716. in *Cremonen. Beneficii rescribere: Episcopo in forma Commissaria ad effectum agendi.*

ARGUMENTUM.

Episcopus instituens secundum Præsentatum à Patrono, rejiciendo primum, an sit puniendus?

SUMMARIUM.

1. Episcopus instituens secundum præsentatum à Patrono Laico, rejiciendo non malitiosè primum æquè idoneum non est puniendus, secus si rejiciat primum malitiosè, ut num. 3.
2. Episcopus in pluribus præsentatis à Patrono Ecclesiastico non potest instituere secundum etiam si sit idoneior.

CASUS V.

Patronus Laicus succedente vacatione Beneficii A. de suo Jurepatronatus præsentavit ad illud unum Clericum, deinde durante adhuc quadrimestre, præsentavit alium accumulativè cum primo. Episcopus autem instituit secundum, rejecto primo præsentato. Quæritur an Episcopus incurrat in aliquam pœnam?

1. Pro resolutione hujus quæstionis breviter respondeo cum distinctione; aut Episcopus instituit secundum præsentatum idoneum, rejecto primo præsentato æquè idoneo absque ulla malitia, seu non malitiosè, & in hoc casu Episcopus non incurrit ullam pœnam, quia utitur jure suo, scilicet gratificandi, quem voluerit, juxta supradictum *Canon. X.*, immo potest instituere secundum, non obstante appellatione primi, juxta præfatum *Can. XI.*,

2. *ibique Anan.*, secus in pluribus præsentatis à Patrono Ecclesiastico, dum in hoc casu Episcopus non potest instituere secundum, etiam si sit idoneior, sed tenetur instituere primum, ob rationem ejusdem

Y

Ca-

Canon. X., quia in pluribus præsentatis à Patrono Ecclesiastico, qui prior est tempore, potior est jure.

3 Aut verò instituit secundum malitiosè rejiciendo primum, & tunc incurrit in pœnam, ut teneatur providere primum præsentatum de sufficienti Beneficio, juxta supradictum *Canon. XI.*, ibique *Abb.*, *Innocent.*, *Anan.*, *Butr.*, *Lambertin.* de *jur. patr. par. 2. lib. 2. quest. 5. art. 8. num. 2.* & *seq.*, *Vivian.* eodem tract. *lib. 10. cap. 5.*, *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 1. §. 3. num. 59.*

Quando autem Episcopus dicatur rejicere primum præsentatum malitiosè, & quando non, deducitur ex conjecturis, de quibus vide *Abb. in cap. Pastoralis ubi supra Can. XI. n. 7. & seqq.*

ARGUMENTUM.

Præsentatus antiquior in ordine Presbyterali, aut major natu, aut ornatior moribus cæteris paribus est præferendus, & gratificandus.

SUMMARIUM.

- 1 Antiquior in ordine Presbyterali cæteris paribus est præferendus, & gratificandus, & num. 10.
- 2 Senior cæteris paribus est præferendus juveni, & num. 9.
- 3 Prælatio majoris natu volita inter Clericos à Testatore, an censeatur etiam volita inter Presbyteros?
- 4 Inter duos Sacerdotes de Beneficio contententes, prælatio de jure competit majori natu.
- 5 Testator præsumitur velle id, quod jus disponit.
- 6 Ubi eadem militat ratio, eadem quoque militare debet & lex.
- 7 Ornatior moribus est præferendus.
- 8 Gravitatis morum præfertur literaturæ.
- 11 Doctor præferendus est non Doctori.
- 12 Possidens Beneficium an, & quando non sit præferendus nullum Beneficium possidentis? & num. 15. & 16.
- 13 Approbatus ab Examinatoribus duobus concurrentibus ad idem Beneficium utriusque idoneis, si unus ex eis prætendat esse habitus, & appellet à judicio Examinatorum; Ordinarius stante hac appellatione non potest devenire ad gratificationem. Amplia, ut num. 14.

CASUS VI.

F Undavit quidam Testator Beneficium A. cum reservatione Juris patronatus passivi favore descendendum ejus familiae, seu sub hac lege, & conditione, quòd eodem Beneficio semper potiri deberent ejus descendentes ordine successivo, & juxta prærogativam gradus, data tamen prælatione Presbyteris in concursu Clericorum, & concurrentibus duobus Sacerdotibus ejusdem gradus voluit illum præferri, Beneficioque potiri, qui esset ornatior moribus, potius quàm literis; & in casu, quo nemo ex eisdem descendentes Presbyter fieri voluerit, voluit possideri prædictum Beneficium à majori natu.

Succedente vacatione ejusdem Beneficii per obitum unius Presbyteri de familia, & descendencia Fundatoris, evenit casus existentiae duorum Presbyterorum, nimirum Titii, & Caji ejusdem familiae, & in æquali gradu proximiorum; Titius tamen majoribus pollet qualitatibus, & meritis, quàm Caju. Quæritur quis eorum sit præferendus, & gratificandus ab Ordinario?

- 1 Censeo esse gratificandum Titium Sacerdotem; Licet enim Caju sit in paritate gradus, & in æquali ordine Presbyteratus cum Titio, tamen Titius est præferendus, eique adjudicandum venit Beneficium, quia majoribus juvatur meritis. Etenim ipse est antiquior in ordine Presbyterali; quam antiquioritatem esse causam prælationis expressè docet *Textus in cap. statuimus de major. & obed.*, ibique *Imola num. 1.* *Berous conf. 7. num. 2. volum. 1.* *Monacell. in formul. for. Eccles. form. 4. tit. 2. nu. 23. par. 1.*, *Rota dec. 214. num. 1. par. 4. tom. 2. recent.*, & *decis. 123. num. 9. coram Otthobon.*, & *decis. 125. n. 3. versic. secundo coram Emerix jun.*, & *post Tondut. de penson. decis. 2. num. 2. versic. de antiquiori*, & *decis. 135. num. 1. coram Bichio*, & *in Calaguritana dimidii Beneficii de Foronda 27. Junii 1712. §. secundo coram R. P. D. Ansaldo inferius legen.* sicuti esse actu Sacerdotem est causa prælationis, & gratificationis respectu Sacerdotis habitu, aut simplicis Clerici, cum in paritate vocum semper Sacerdos in actu est gratificandus, & præferendus Sacerdoti

doti in habitu, & sic graduatus non graduato tamquam dignior, *Amstaz. de caus. piis lib. 3. cap. 10. num. 46. Seraphin. decis. 668. num. 1. & 2., & decis. 18. nu. 4. coram Zarat., & in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1712. §. Præminebat coram Anfaldo.*

Sic senes, & Doctores, qui prius lauream adepti sunt, & Milites, qui prius militare cœperunt, posterioribus sunt præponendi, ut expressè statutum est in cap. cum certum de major. & obed., ibique gloss. Barbos. num. 1. Imol. num. 1. Gonzal. num. 3. Abb. num. 1. Anan. num. 1. & 2. Fagnan. num. 1. & seq. Jason. cons. 192. nu. 2. tom. 2. cui consonat Text. in l. 2. Cod. de Præf. Prætor. ibi -- Si igitur sedes prior ante provectis, locus conspectior, decernendique facultas antiquior, cui est splendor adepti Magistratus vetustior -- Et ratio utriusque Text. est, quia, qui prior dignitatem, vel officium assecutus est, dignior præsumitur, Text. in cap. fin. dist. 17.

2 Est etiam major natu, & senior respectu Caji, unde huic in paritate vocum, & gradus consanguinitatis præferendus est non solum de jure communi, juxta quod dispositum reperitur, quod senior juveni præferendus sit, data paritate in cæteris, Text. in l. final. ff. de fide Instrum. ibi -- semper seniore[m] juniore[m] &c. præferemus, Bald. cons. 167. num. 1. in fine versic. & in dubio lib. 4., Lambertin. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 13. Rocob. de Curt. de jurepatr. verb. honorificum quest. 15. num. 42. Tiraquell. de primogenit. in præfat. num. 163., Rota in dicta Calaguritana dimidii Beneficii de Foronda. Verum etiam ex Testatoris voluntate disponentis, quod si plures essent de ejus familia, & descendentiâ, ille obtineret Beneficium, qui esset major natu.

3 Non obstat si dicatur ex his verbis deduci, Fundatorem voluisse prælationem majoris natu inter Clericos, secus inter Presbyteros ejusdem descendentiæ; Objectum enim omnino corrumpit reflectendo, quod eo ipso, quod Fundator voluerit prælationem majoris natu inter Clericos, eandem prælationem voluisse etiam dicendum est inter Presbyteros; Et quidem à fortiori, dum major ratio est præferendi habentem qualitates proximioritatis, Sacerdotii, & senioritatis, habenti

Pars II.

solas qualitates proximioritatis, & Sacerdotii, quam sit ratio præferendi habentem qualitates proximioritatis, & senioritatis habenti solam qualitatem proximioritatis; Unde si in hoc secundo casu Fundator dedit prælationem majori natu, à fortiori etiam in primo casu hujusmodi prælationem eidem majori natu dedisse dicendum est, ut hujusmodi argumentum approbant relat. per Surd. cons. 236. num. 46. Mantio. de conjectur. lib. 3. tit. 15. num. 13.

4 Et quidem cum prælatio majoris natu de jure detur inter duos Sacerdotes de Beneficio contententes, ut tradunt Tiraquell. de jure primog. in præfat. nu. 182. Barbos. de Paroch. cap. 2. num. 109. Rota. decis. 20. num. 2. post Tondut. de pension., & coram Emerix jun. decis. 125. num. 3., & decis. 269. num. 4., & coram Otthobon. decis. 123. num. 10. præsumendum est, voluntatem Testatoris esse dare prælationem majori natu, non solum inter Clericos, sed etiam inter Presbyteros, dum Testator præsumitur cogitare, & velle id, quod jus disponit Bald. in l. precibus C. de impub., & alii relat. à Barbat. cons. 33. num. 1. vol. 1.

Cum ergo major favor sit adhibendus majori natu à ratione naturali, à jure Civili, & Canonico, Testator in dubio videtur magis diligere majores natu, quam minores, sive sint Presbyteri, sive Laici, Barbat. cons. 33. num. 1. volum. 1.

6 Nec assignari potest ratio diversitatis potius in uno, quam in alio casu; Unde intrat regula, quod in utroque sequi debeat idem effectus, & qualitas requisita à Testatore sub generali dispositione, verificari debet tam in Laico, quam in Presbytero, dum in utroque militat eadem ratio, adeoque eadem debet esse lex non extensivè, sed comprehensivè, l. illud C. de Sacrosanctis, Gonzal. ad regul. 8. §. 7. proœm. num. 105. Rota decis. 691. n. 2. coram Cerr., & decis. 40. num. 12., & decis. 142. num. 4. par. 7. rec.

7 Denique est Titius ornatio[m] moribus, & cum sit senior, talis præsumitur respectu junioris, ut ait Tiraquell. de primogenit. in præfat. num. 58., quo casu absque dubio præferendus est in adeptione præfati Beneficii Cajo, dum sumus in casu ab ipso Testatore disposito, scilicet, quod in casu,

casu, quo plures essent Presbyteri ejus familiae, & descendentiæ, præferri debeat ornatior moribus ibi— *Si plures fieri voluerint Presbyteri succedat ornatior moribus, potiusque literis, ut ex verbis testamenti, à quibus recedendum non venit. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. sub nu. 22. vers. præferendus est, Pax Jordan. tom. 2. lucubrat. lib. 10. tit. 27. nu. 32. Rot. coram Duno. senior decis. 315. num. 4. & coram Priol. decis. 3. num. 2. & in Barchinonen. Beneficii 22. Februarii 1704. coram Illustris. Governatore Urbis.*

8 Et licet admissio per hypothese[m], quòd Titius non sit major, sed æqualis in ornatu literarum cum Cajo, adhuc huic præferendus venit, cum Fundator per illud verbum *potius* intelligitur prædiligere ornatum moribus, quàm literis ornatum, dum juxta dispositionem juris, cui se conformare voluisse præsumitur Testator, gravitas morum præfertur literaturæ, & in prælatione major ratio bonorum morum haberi debet, quàm literaturæ. *Dec. in cap. cum in cunctis num. 9. Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 31. num. 141. & seqq.* Immo qualitas literaturæ non est considerabilis in concursu majoris ætatis, & antiquioris Sacerdotis. *Rota coram Priol. decis. 13. num. 6. & post Tondut. de pens. dec. 20. sub n. 5. vers. Præterea.*

Concurrentibus igitur in Titio his omnibus qualitatibus, quibus tam de jure communi, quàm ex dispositione pii Testatoris debetur prælatio, ipse obtinere, eique de jure adjudicari debet controversum Beneficium, ac est gratificandus in concursu dictas qualitates prælativas non habentis, licet in æquali gradu proximioris, ut docet *Rota decis. 36. n. 2. par. 2. rec. & dec. 679. num. 1. coram Cerro.*

R. P. D. A N S A L D O.

Calaguritana dimidii Beneficii
de Foronda.

Luna 27. Junii 1712.

Sanctæ memoriæ Clemens VIII. in Etrusca Sede olim *Nostri Ordinis Auditor* usque sub 28. Aprilis 1596., pro tollendis jurgiis, & assiduis controversiis, inter Episcopum, & Clerum quotidie exarden-

tibus, non obstante medicamine præcedentis Constitutionis mediati ejus Antecessoris *Sixti V.* prævio *Voto* ejusdem *Sac. Nostri Tribunalis* communicabili cum *Sac. Congregatione Concilii*, de quo coram *Card. Seraphino decis. 942.* novam legem in futurum indixit, in qua certis formis inibi præscriptis, & relatis per *Card. de Luca, disc. 57. n. 1. de Benefic.*, idem *Pontifex* ad audiendas recurrentium, & appellantium quæstiones, loco cujuslibet Metropolitanæ, ipsiusque Nuncii Apostolici Hispaniarum plenè adscivit, & subrogavit *Sac. Romana Rotæ Auditorium*. Quamobrem cum eandem *Rot.* ab anno 1629. explicitè præfatam postremam legem interpretando, inconcussè firmaverit, quod vacantia hæc Beneficia deberent digniori conferri, sive habenti majores qualitates, & prærogativas, quemadmodum abundè patet ex relatis in *dec. 85. ex num. 4. nu. 11. & latius in additionibus ad eandem Decisionem sub n. 20. inter meas in Urbe impressas* in qua aliæ plurimæ *Tribunalis nostri* uniformes recensentur.

Hinc cum in dimidia portione, tunc vacante in Ecclesia Parochiali *loci de Foronda* equè ab Examinatoribus Synodaliibus remansisset approbatus Antonius, & Bernabeus invicem Oppositores, & uterque postmodum quoque à duobus Canonicis Antiquioribus ejusdem Ecclesiæ in diversum votum abeuntibus præelectus; Ordinarius verò per viam gratificationis censuerit, Antonium fore instituendum *Rotam* appellavit Bernabeus, veluti reputans ad normam præmissæ legis Clementinæ, sibi magis debitam ex meritòrum præcellentia fuisse hujusmodi portionem, & fausto prorsus successu, cum illi adjudicandum Beneficium reputaverit *Tribunal* usque sub die 15. Maji 1705. *cor. cl. me. Card. Caprara*, uti liquet ex *decisione coram ipso* promulgata.

Ast *Causa* dein remansit silentio, quod amodo obruta, & fermè demortua, donec in locum ejusdem *Card. Caprara* suffecto *R. P. D. meo Falconerio*, eodemque Bernabeo resurgente, & ejusdem *Causæ* expeditionem postulante, & illam, inutiliter contradicente Antonio extitit Bernabeus assequutus sub die 11. Januarii 1712. Quare ad iteratam provocationem Antonii, *Mibi* denuo delegata *Controversia* & in

& in actu pugnae lacescit Antonio, quamvis postea non comparent, præcedentem Rotalem sententiam penitus esse confirmandam Domini non dubitarunt.

9 Facile fuit in hanc resolutionem, inoffenso pede, descendere, quia è conspectu dignioritatis, & meriti utrinque apparentis, Justitiæ lances incontinenti inclinabant favore Bernabei. Is enim antecellebat Antonium incontrovertibiliter ex pluribus; & primò, quia Antonius de tempore vacationis numerare poterat tantummodo an. 22. Bernabeus verò ratione ætatis erat longè provecior, utpote constitutus in illa an. 35., quæ sicut idonea est ad sustentandam etiam Dignitatem, & Officium Episcopale ex determinatione Sac. Conc. Tridentini sess. 7. cap. 1., & sess. 22. cap. 2. de reformat.; Ita etiam in simplici linea senioritatis causat in hac parte præponderantiam, ex plenè cumulatæ post *Text. in cap. cum in cunctis versic. ætatis maturitas de election.*, & *Roland. conf. 47. num. 70. lib. 1.*, per *Rocc. de jurepat. verb. honorificum quast. 15. nu. 42. Rota decis. 23. num. 6. post Tondut. de Pension. decis. 61. in princ. par. 3. rec.* & in *Calaguritana quarti Beneficii de Alefaneo 29. Apr. 1699. decis. 85. num. 6.*, inter noviter in Urbe impressas coram Me.

10 Secundò pariter, Antonius, inspecto, ut inspicere debet eodem tempore vacationis, existeret simpliciter adscriptus in sortem Domini, sive initiatus prima Tonsura, quando Bernabeus gradualitatem omnium Ecclesiasticorum Ordinum, Sacrorumque supergressus, iamdiu caractere Sacerdotali reperiebatur insignitus; idque pariformiter tribuere innegabilem præpollentiam in hac ipsa materia ostendunt post *Dec. conf. 542. num. 13. Gutierrez. conf. 2. num. 22. in fin. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 3. nu. 17. Rota coram Zarata decis. 18. num. 4. d. decis. 61. num. 1. versic. item majores Ordines par. 3. decis. 62. num. 4. & 5. par. 12. decis. 659. num. 2. par. 18. tom. 2. recen.* cum aliis relatis in præcedenti decis. 15. *Maji 1705. S. Præsertim quia coram bon. mem. Caprara.*

11 Bernabeus elucebat tertio loco suffultus laurea Doctorali in famigerata Salamantina Universitate conquistata, absque eo quod Antonius Vestibula hujusmodi

Universitatum salutasse appareret, & proinde etiam ex hoc capite anteponendum esse nemo non videt, & sæpius in hac specie Beneficiorum Ecclesiæ Calaguritanae declaravit *Rota decis. 61. num. 1. versic. item plures gradus par. 3. dec. 62. num. 9. par. 12. & decis. 659. num. 2. par. 18. to. 2. rec.*, & in *Calaguritana Beneficii de Auxego 28. Januari 1688. S. Siquidem coram Caccia, & 19. Decemb. 1689. S. Validitas coram Reverendissimo D. meo Molineo Decano, & in Calaguritana Beneficii 16. Februarii 1699. S. Inter coram R. P. D. meo Lancetta, jam relatis in meis Addit. ad supradictam decis. 85. sub num. 25.*

Quartò, ultra prærogativam ætatis, Sacerdotii, & Doctoratus, Bernabeus supra Antonium in Arena practica fuerat sæpius approbatus ad Curam Animarum, tam per Episcopum, quàm per Visitatorem Generalem, & signanter de tempore proximo vacationi controversi Beneficii, absque eo quòd similem approbationem etiam assequi potuisset Antonius, qui per ætatem erat prorsus incapax cuiuscumque Curæ, secundum ea, quæ ponderato hujusmodi requisito in hac colluctatione dignioritatis, & meritorum unanimiter asserunt *Lotther. de re benefic. lib. 2. qu. 31. num. 138. Rota decis. 494. num. 8. coram Royas decis. 62. num. 9. par. 12.*, & *decis. 515. num. 11.*, & *decis. 584. pariter num. 11. par. 18. tom. 2. rec.*, & in dicta *Calaguritana Beneficii 16. Februar. 1699. S. Is autem coram R. P. D. meo Lancetta, cum quampluribus concordantibus adductis in meis addit. ad sepeditam dec. 85. num. 35.*

Et equidem, neque etiam quando petiit novam Audientiam Antonius, ausus fuerat hæc præponderantes qualitates Bernabei obtundere, & offuscare, sed duo conabatur opponere; Alterum quod ipse gratificationem in paritate approbationis Examinatorum, & in paritate electionis duorum Beneficiorum, seu Canoniorum, ut supra ab Ordinario reportasset, & consequenter, quod Judicium ejusdem Ordinarij in faciem loci mereretur anteponi quando etiam Sacri Canones hujusmodi Jus gratificationis Ordinario præstolantur, juxta *Text. in cap. cum Auctoritate, ubi gloss. verb. Judicium, & Doctores omnes de jurepat. Innoc. in cap. 1. num. 2.*

- num. 2. eodem titulo, *Gloss. in cap. si plures vers. conferri, & vers. sed etiam si Partes eodem tit. Decius conf. 127. in prin. verb. Episcopus, & conf. 129. pariter in prin. vers. quia quando lib. 1. Peregrin. conf. 33. nu. 28. volum. 1. Lamber. de jurepat. lib. 2. par. 3. quæst. 5. art. 1. Cæsar de Grass. decis. 128. de jurepat. Rot. decis. 131. n. 15. post Vivian. de jurepat. decis. 7. num. 6. coram Otthobon., & in supradicta mea dec. 85. num. 9.*
- 12 Et alterum, quod Bernabeus possideret aliud Beneficium in Ecclesia de Zurban, ideoque posthaberi mereretur ipsi Antonio nullum possidenti Beneficium, etiam ex his, quæ in terminis per *Text. in cap. is cui de præben. in 6. dixit Rot. decis. 767. num. 1. coram Seraphino decis. 118. num. 6. coram Amato Dunozett. decis. 584. num. 5., & decis. 784. num. 11. par. 18. to. 2. recent.*
- 13 Verum ad suppressendum pondus, sive præponderantiam eorundem meritorum Bernabei palam, & in aperto, & ex confessis etiam effulgentium, visum est nullam ex eisdem oppositionibus posse, & maximè in conflictu in aliqua haberi consideratione; Quatenus enim pertinebat ad gratificationem utique nequaquam de ea poterat haberi animadversio, quia cum Bernabeus existimans profectò sibi extitisse gravamen illatum ab Examinatoribus Generalibus appellasset quando pari gradu habiles ad simplicia Beneficia declararunt, tam ipsum Bernabeum, quam Antonium, ex quo ille toties fuerat approbatus ad Curam Animarum, atque hæc appellatio jam remansisset per Ordinarium admissa, certè Ordinarius nequibat amplius apponere manus in facienda prædicta gratificatione citra manifestum vitium attentatorum, quæ etiam *Sacra Rota* canonizaverat ad partes, sub eadem die 15. Maji 1705. coram prædicto clar. mem. Card. Caprara, itaut coactus positivè fuerit Antonius eisdem attentatis renunciare, unde non posse in his terminis appellationum ullum fomentum præbere gratificatio, optimè dixit *Rot. coram Peutinger. decis. 48. num. 3. coram Carillo decis. 204. num. 1. coram Otthobono decis. 66. num. 3. & decis. 86. num. 6., & in part. 2. divers. decis. 6. num. 1. in rec. decis. 488. num. 3. par. 3. decis. 62. num. 16. par. 12.,*
- & decis. 283. num. 6., & 7. par. 16. & firmavit prima decisio hujus Causa cor. Card. Caprara §. Non obstat.*
- 14 Eoque fortius quia, nec etiam præcise ab his attentatis, quidquam operatur talis gratificatio Ordinarii; solùm enim illa operatur in aliis collationibus Beneficiorum, in quibus sufficit habitus illius, qui gratificationem obtinuit in paritate E. G. præsentationum, seu Vocum; Secus autem est in Beneficiis hujus Diocesis, quæ habent legem Clementinæ sanctionis demandantis dignioritatem in eligendo, & non benevolam Ordinarii gratificationem, sicuti plenius deductum, & animadversum fuit in *decis. 84. num. 11. coram Peutinger. decis. 284. num. 12. coram Bich. decis. 494. num. 3. coram Royas, & in recen. decis. 62. num. 22. par. 12., & decis. 329. num. 6. par. 14., & in aliis pluribus adductis in sæpius allegata mea decisione 85. num. 11. & 12.*
- 15 In ordine tandem ad Beneficium, quo potiebatur Bernabeus, multiplex erat responsio, in primis, quia etiam simile simplex Beneficium retinebat Antonius in loco de Ubidea, necnon Ecclesiam Parochialem in eodem Oppido, juxta attestaciones per eundem Antonium exhibitas *Summario num. 15., & nihilominus, nisi constet, quod Beneficium possessum à Bernabeo congruam sustentationem excedat, perinde est, ac si nullum Beneficium Bernabeus habuisset, ut præter adductos in præcedenti decisione Card. Caprara 15. Maji 1705. §. Minus relevat plena manu sub hac distinctione haberetur in additionibus ad eandem meam decisionem 85. num. 38.*
- 16 Postremò etiam adjungebatur, quod licet in omnem casum præcedens detentio alicujus Beneficii reddere posset minus indigentem illum, qui illud possidet, adhuc tamen circumstantia hæc ex se sola non tanti æquivaleret, ut possit ullo modo superare cetera, longè ut supra exuberantia merita, & prærogativas, ut optimè non minus in prædictis terminis horum Beneficiorum observavit, *Rota decis. 262. num. 6., & 7. coram Otthobono, decis. 169. num. 9. coram Celso decis. 535. num. 7. coram Cerro decis. 489. num. 22. coram Bich., & in rec. dec. 337. num. 5. par. 4. & decis. 240. num. 6. & 7. par. 12.*

Et ita concorditer resolutum fuit, effi Bernabeo ſolum informante, & Antonio non conparente.

ARGUMENTUM.

Originarius, ſeu Patronialis, quoad affectionem Beneficii in concurſu Extranei dignioris an, & quando ſit præferendus, & gratificandus ab Ordinario?

SUMMARIUM.

- 1 In affectione Beneficiorum ſemper dignior, & melior eſt eligendus.
- 2 Conditio præferens originarios extraneis an ſit reprobata, ac contra jus, & n. 10. & 11.
- 3 Originarius habilis, & ille, qui eſt de gremio Eccleſiæ in paritate vocum eſt gratificandus, & præferendus extraneo habiliori. Et quare. Vide n.4. Amplia, ut num.5.
- 6 Dignior, & melior dupliciter quis dici poſſe?
- 7 Episcopus non tenetur dare Beneficium meliori ſimpliciter, ſed meliori quoad aliquid.
- 8 Concilium Tridentinum in Beneficiis Curatis de Jurepatronatus Laicali non cogit Episcopus inſtituere perſonas digniores.
- 9 Fundator volens præſentari ad Beneficium Sacerdotem idoneorem, an cenſeatur voluiſſe præferri extraneum idoneorem, originario idoneo?
- 12 Referuntur quamplures reſolutiones Sacre Congregationis Concilii, & nu. 13. & 14. & 17.
- 15 Natura Beneficii Patrimonialis eſt, ut conferatur filiis naturalibus, & patrimonialibus.
- 16 Libertas electionis an, & quando reſtringi poſſit?
- 18 Beneficium reſervatum pro Civibus, ad ſui conſecutionem requirit qualitatem vera, & naturalis civilitatis. Amplia, ut num.19.
- 20 Civis an, & quando ſit præferendus Conſanguineo etiam idoneiori, & num.21.
- 22 Magis idoneus quis dicatur?

CASUS VII.

Ductus non cupidine gloriæ, ſed pietatis, ac Religionis amore quidam Teſtator conſtruxit, ac de bonis propriis

dotavit in ejus Civitate Beneficium A. Parochiale, cum reſervatione juris patronatus activi favore ejus descendantium, paſſivi verò favore Sacerdotis idoneioris, adjecta tamen conditione, quòd originarii, ſeu patrimoniales ejusdem Civitatis præferri deberent.

Vacato præfato Beneficio Patronus præſentavit ad illud quemdam Sacerdotem originarium Civitatis Fundatoris habilem, & idoneum, deinde variavit præſentando alium Sacerdotem extraneum, habilioſorem, & idoneiorem. Quæritur quis eorum gratificari, & præferri debeat ab Ordinario?

1 Videtur dicendum, quòd ſit gratificandus, & præferendus Sacerdos extraneus idoneior, tum attendente diſpoſitione juris communis, juxta quam ſemper melior, & dignior eſt eligendus, ad *Text. in cap. Custos de offic. Custod.*, ibique *gloſſ. verb. Sanctiores*, & in *cap. unic.*, ut *Eccleſiaſt. Benefic. ſine diminut. confer. §. Circa*, ac *Concilii Tridentini cap. 18. ſeſſ. 24. de reform.*, juxta quam Beneficium Parochiale adjudicandum venit magis idoneo, ibi: *Ex hiſque Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illi, & non alteri collatio Eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre* -- Tum etiam attendente voluntate Teſtatoris, qui ad præſatum Beneficium Curatum præſentari mandavit Sacerdotem idoneorem, & qui ad majorem reſpexit idoneitatem; Cùmque major habilitas, & idoneitas ſit in Præſentato extraneo, quàm in originario, ei proinde debita eſt gratificatio, & prælatio etiam in concurſu originarii idonei, & habilis, *Garz. de Benefic. par. 7. cap. 16. n. 39. Rota decif. 262. n. 3. par. 10. & dec. 66. n. 2. par. 16. rec.*

2 Nullatenus obſtante conditione appoſita per Fundatorem, quòd originarii, ſeu patrimoniales præferri deberent, quia hujusmodi conditio tamquam continens acceptionem, & diſtinctionem perſonarum, videtur reprobata, & non eſt attendenda, maximè in Beneficiis Curatis, in eis namque reſtringere paſſivam præſentationem, ac inſtitutionem ad ſolos originarios, ac patrimoniales; eſſet præjudicium inferre Eccleſiæ, & Animarum ſaluti, cùm hæc reſtrictio plerumque efficere poſſet, ut ad illius curam, & adminiſtra-

strationem assumantur personæ minùs dignæ. Nicol. in floscul. verb. Canonicus n. 6. Rot. decis. 24. num. 2. par. 4. divers. & decis. 475. num. 1. coram Ubald., & in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. §. Jam verò, & §. Quæ si procedunt, coram R. P. D. Falconerio.

- 3 At his omnibus posthabitis censeo in hoc casu esse gratificandum gratificatione impropria, idest ex merito iustitiæ, seu præferendum ab Ordinario Sacerdotem originarium habilem; hoc enim expressè cautum fuit ab ipso met Fundatore, nimirum Sacerdotes originarios, & patrimoniales propriæ Civitatis præferri in assecutione Beneficii Curati à se fundati, quæ voluntas Fundatoris cum sit æqua; ac rationabilis, est omnino servanda, ad Text. in l. 1. C. de Sacrosanct. Eccles. gloss. in cap. Tua nobis verb. voluntatem de testament. Valde enim consentaneum est juri communi, quòd in assecutione Beneficiorum alicujus loci originarii, & patrimoniales habiles præferantur exteris habilioribus, juxta Text. in Can. Nullus dist. 61. ibi -- Tunc autem alter de altera eligatur Ecclesia, s. de Civitatis ipsius Clero, cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus poterit reperiri -- & in Can. Obitum eadem dist. ibi -- Commonemus etiam fraternitatem tuam, ut nullum de alia eligi permittas Ecclesia, nisi fortè inter Clericos ipsius Civitatis nullus, quod evenire non credimus, potuerit inveniri -- Abb. in cap. ad decorem de instit. nu. 3. Roland. conf. 47. num. 67. tom. 1. Paris. conf. 38. num. 13. volum. 4. Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 24. nu. 20. versic. Et ideo, & par. 3. q. 5. art. 5. Rocch. de Curt. eod. tract. verb. honorificum num. 45. & seqq. Lara de Anniverfar. & Cappell. lib. 2. cap. 3. num. 19. Covarr. quæst. practic. 35. num. 5. Gonzal. super regul. 8. glos. 9. §. 1. num. 37. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 9. num. 5., Barbof. ad Concil. sess. 24. cap. 18. num. 130. in fin., & de offic. & potest. Episcopi par. 3. allegat. 60. num. 102. Ventrigl. in praxi par. 2. annot. 1. §. 3. num. 63. Rota decis. 299., & dec. 413. num. 1. & 4. par. 1. divers. Sicuti valde consentaneum est juri communi, quòd in assecutione Beneficiorum, quæ reperiuntur fundata in aliqua Ecclesia, illi, qui sunt de ejus gremio, & qui ei inserviant, præferantur omnino extraneis, ad

Text. in Can. Hortamur dist. 71. Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 31. num. 138. Garz. de benefic. par. 5. cap. 7. num. 37., & par. 7. cap. 15. num. 1. & 2. Barbof. de offic. & potest. alleg. 60. num. 102. par. 3. Nisi fortassè extraneus sit magis gratus Parochianis, seu habeat affectionem Parochianorum; tunc enim in consecutione Ecclesiæ Parochialis cæteris paribus de jure communi est præferendus originario exso, aut non bene affecto eidem Parochianis; cum benevolentia, & affectio Parochianorum, seu gregis pascendi de jure communi potiùs est spectanda, quàm qualitas originis; ad hoc ut magis Populo gratus, melius præesse, & prodesse valeat, ad Text. in Can. Nullus dist. 61., & plenè Rot. in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. Respectu, coram R. P. D. Ansaldo.

- 4 Ratio est, quia meliùs regitur, & gubernatur Beneficium Curatum ab originariis, quàm ab exteris, cum originarii magis diligant Ecclesiam, & Patriam, ex qua sunt, plus à populo amentur, & faciliùs inducantur ad residentiam, ac maiori attentione, affectione curam habeant de bonis Ecclesiæ, quàm exteri, ut superiùs dixi Part. I. Can. V. Cas. XVIII. num. 9., & testatur Barbof. d. alleg. 60. par. 3. de offic., & potest. Episcopi. num. 102. §. Hinc si ex fundatione.
- 5 Quod fortiùs procederet si præfata voluntati Fundatoris famularetur observantia quidem præcisa, & cum qualitate coactiva, nimirum, quòd in concursu Sacerdotis extranei idonioris, & habilioris semper fuerit gratificatus, & prælectus ab Episcopo Sacerdos originarius habilis; stante namque hujusmodi observantia præcisa; nulli dubium esse potest, quòd gratificatio, & prælatio in assecutione prædicti Beneficii Curati competere deberet Sacerdoti originario habili, ad exclusionem extranei habilioris Felin. in cap. cum accessissent num. 26. de constit. Rota in Melphiten. Beneficii 21. Junii 1712. §. Nec robur coram R. P. D. Lancetta, & in Cremonen. Beneficii 4. Februarii 1715. §. in cuius cor. R. P. D. Cerro.
- 6 Non obstat, quòd attenta juris dispositione in provisionibus beneficiorum semper dignior, & melior sit præferendus, & eligendus; Quoniam dupliciter quis potest

test esse dignior, & melior, nimirum simpliciter, & quoad aliquid, juxta doctrinam D. Thomæ quodlibet. 6. num. 9. ibi. — *Aliquis potest dici melius dupliciter, uno modo simpliciter, qui est sanctior plus habens de charitate: Alio modo dicitur aliquis melior quoad aliquid* — relat. per Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quest. 5. art. 10. num. 3. Fagnan. in cap. cum dilectus de consuetud. num. 53. Licet autem in hoc casu Sacerdos extraneus sit dignior, & melior simpliciter, eo quia sit sanctior, sit doctior, tamen non est melior, neque dignior quoad aliquid, nimirum quoad Beneficium Curatum, dum quoad hoc Beneficium dignior est, & melior originarius, & patrimonialis, & Episcopus non tenetur dare Beneficium meliori simpliciter, sed meliori quoad aliquid. Lambertin. ubi supra d. quest. 5. art. 10. num. 3. Diana in Coordinat. tom. 3. tract. 3. resol. 101. cum seq. aliàs par. 2. tract. 15. misc. 1. resol. 38. & par. 11. tract. 4. misc. 4. resol. 34. Barbosa ad Concil. cap. 18. sess. 24. de reformat. nu. 130. & de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 60. n. 102.

8 Nec Concilium Tridentinum d. cap. 18. sess. 24. in Beneficiis Curatis de Jurepatronatus Laicali cogit Episcopos instituere personas digniores, sed contentum est Concilium, ut in eis instituatur personæ dignæ, & idoneæ, dum disponit, quod si Juspatronatus Laicorum fuerit, debeat, qui à Patrono præsentatus erit examinari, & si idoneus repertus fuerit admitti, ac proinde non cogit Patronum Laicum ad præsentandum digniorem, nec Ordinarium ad conferendum Beneficium Curatum digniori, quando hoc est de Jurepatronatus Laicorum, Lambertin. de jurepatr. par. 1. lib. 2. q. 10. art. 3. num. 17. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 16. num. 19.

9 Quod autem Fundator præscripserit præsentare ad Beneficium Curatum Sacerdotem idoneiorem; ex hoc argui non potest ejus voluntas fuisse, ut Sacerdos extraneus habilior præferatur Sacerdoti originario habili. Etenim Fundator exoptavit quidem hanc qualitatem majoris idoneitatis; sed inter originarios, & quando plures concurrerent originarii; sed ubi adesset originarius, & iste concurreret cum extraneis etiam idoneioribus, voluit ille absolute præferri, absque

Pars II.

eo, quod major idoneitas comparative ad extraneos requisierit; Quo casu cum Fundator primario ad qualitatem originis, secundario ad idoneitatem respexerit, in nulla consideratione habenda est major, vel minor idoneitas, cum sufficiat, quod originarius sit habilis, ad hoc, ut ipse præferatur extraneo etiam idoneiori, juxta Fundatoris voluntatem, Mansf. consult. 488. num. 22. Fusar. de substit. qu. 531. num. 133., & alii penes Rot. in Sabinen. electionis juvenis 9. Martii 1714. §. Diversimodè, coram R. P. D. Crispo.

10 Nec subsistit conditionem appositam à Fundatore, quod originarii, & patrimoniales præferri deberent, esse reprobata, & non attendendam, eo quia contineat acceptionem, & distinctionem personarum; quia hujusmodi conditio fuit ab eodem Fundatore apposta in limine foundationis Beneficii de consensu Ordinarii.

Distinguendum est namque inter conditiones, & statuta extra fundamentalia, & apposta extra limen foundationis Beneficii, & conditiones, & statuta fundamentalia, seu apposta in limine foundationis; Et si conditiones, & statuta extra fundamentalia attendi non debeant, & sint reprobata, nisi fuerint auctoritate Apostolica roborata, juxta auctoritates superius in contrarium §. Nullatenus allatas, tamen conditiones, & statuta apposta in limine foundationis Beneficii de consensu Ordinarii, etiam si sint contrarius, non sunt reprobata, sed sunt attendenda, dum Fundatores Beneficiorum possunt de consensu Episcopi hujusmodi conditiones etiam contra jus apponere,

11 ut dicam infra Can. XXVII. Immo præfata conditio dici non potest esse contrarius, quia non excludit absolute, & simpliciter extraneos, sed solum præfert originarios exteris, quo casu non dicitur contraria, sed potius dicitur juxta jus, dum valde honestum, & fructuosum est Ecclesie, si Beneficia conferantur originariis, & patrimonialibus. Abb. in cap. Ad decorem de instit. num. 3. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 4. nu. 11. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 9. §. 1. nu. 37. & seq. Rot. in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. §. Jam verò in fine coram R. P. D. Falconerio.

12 Constat igitur originarios, & patrimoniales

Z

niales

niales in affectu Beneficiorum, sive simplicium, sive Curatorum esse preferendos extraneis etiam idoneioribus; quam sententiam semper amplexa fuit Sacra Congregatio Concilii, præsertim in Pampilonen. Beneficiorum 26. Januarii 1704. ubi Clerus, & Populus Villæ de Sos preces porrexerunt, quod Beneficia in eadem Villa existentia conferri debeant solis filiis patrimonialibus, & naturalibus illius, ad effectum occurrendi pluribus præteritis inconvenientibus resultantibus, ex quo cum aliæ Villæ adjacentes, vel ex privilegio, vel ex consuetudine simili polleant indulto, prædicti patrimoniales Villæ de Sos nulla alia assequi possunt Beneficia, & è contra sufferre debent, quod alieni admittantur ad Beneficia loci proprii, quorum fructus unicè consistunt in decimis, quæ ab ipsis persolvuntur; Unde proposito dubio. *An, & quomodo Oratorum precibus sit annuendum in casu &c.* Sac. Congregatio respondit. *Pro concessione gratiæ quoad Beneficia servitoria, necnon etiam quoad Parochiales, dummodo adsint idonei ad easdem, juxta formam concessionum locorum vicinorum.*

13 Et in alia Pampilonen. Beneficiorum 31. Julii 1706. ubi Clerus, & Populus Villæ de Miranda supplicarunt, ut Parochialis Ecclesia ejusdem Villæ, & duodecim Beneficia servitoria in ea existentia in posterum fierent patrimonialia, solisque naturalibus ejusdem loci conferrentur, maxime cum eorum redditus consistant in decimis, oblationibus, & Anniversariis, quæ à Populo ejusdem Villæ persolvuntur, proposito proinde dubio. *An, & quomodo Oratorum precibus sit annuendum in casu &c.* fuit responsum. *Affirmativè quoad Beneficia servitoria, & Parochiales, & dummodo adsint idonei, & ad formam indulti in alia Pampilonen. sub die 26. Januarii 1704.*

14 Ac in Calaguritana distinctionis Beneficiorum, ubi expositum fuit, quod Beneficia Calaguritane Diocesis, ut plurimum constituta ex decimis, & fructibus solvi solitis à Populis respectivè locorum conferri debeant filiis tantum patrimonialibus, & originariis, ea tamen lege, quod major pars Beneficiorum Ecclesiæ, ubi vacatio contingit, præferre debeat

Episcopo, quem maluerit ex illis, qui prævio examine idonei fuerunt reperti; Quoniam verò ex tribus Villis, videlicet Cornagi, Nigheæ, & Valdeperilli, unum, idemque Capitulum duodecim Beneficiorum componitur, quorum in præfenti octo sunt connaturales Cornagi, tres verò Villæ de Nigheæ, atque alter de Valdeperillo, id inconveniens iam pridem exoriri cœpit, quod Beneficiati oriundi ex Villa de Cornago componentes majorem partem Capituli, in præelectione novorum Beneficiorum, adeò votorum numero prævalent, quod plerumque conterraneos, licet minùs idoneos minoris ætatis, atque inferioris ordinis præeligant, & rarò admodum Beneficia obtinere valent Incolæ de Nigheæ, licet ipsa amplior, & undique spectabilior asseratur. Hinc Universitas hujusce Villæ instet decernere, quod portiones beneficiale filii patrimonialibus locorum Nigheæ, Cornagi, & Valdeperilli respectivè assignentur juxta ratam decimarum, quæ à singulis persolvuntur, necnon definiri quinam intelligi debeant filii patrimoniales ad hujusmodi effectum, itaut propositis dubiis.

Primo -- *An sit locus distinctioni, & divisioni Beneficiorum pro rata decimarum, & fructuum, qui solvantur Capitulo à Populo Villæ de Nigheæ, itaut ad eadem Beneficia in concursu sint præferendi filii ejusdem Villæ?*

Secundò -- *An intelligi debeant filii patrimoniales ad dictum effectum, qui nati fuerunt in Villis prædictis etiam ex parentibus exteris, qui saltè per decennium fuerint domiciliati, & habitantes in eis?*

Ad primum studens in hac Causa apud R.P.D. meum Petra, affirmativè respondendum sentiebam; quoniam in provisione Beneficiorum, seu portionum patrimonialium, de quibus agitur, servanda est justitia, & æqualitas inter Populum Villæ de Nigheæ, & Populum Villæ de Cornago, quæ æqualitas non servatur, nisi detur locus distinctioni, & divisioni Beneficiorum pro rata decimarum, & fructuum, qui solvantur Capitulo de Cornago à Populo Villæ de Nigheæ. Nam cum Beneficiati Villæ de Cornago sint octo, & Beneficiati de Nigheæ sint tres, ad quos simul spectat jus nominandi, & eli-

eligendi filios naturales, & patrimoniales utriusque Villæ; sequitur, quod succedente vacatione unius ex dictis Beneficiis, Beneficiati de Cornago sint Arbitri in electione, & præsentatione, dum semper præsentant, & eligunt illos tantum oriundos ex proprio loco, neglectis illis Villæ de Nighea; non obstante, quod maior pars Beneficiorum, & portionum patrimonialium proveniat ex decimis, & fructibus Villæ Nighea, qui excedunt decimas, & fructus Villæ de Cornago, ut extranmissis partitis extractis ex libris Capituli per quinquennium. Quod est contra Constitutionem Clementis VIII. disponentem, quod in Ecclesiis Diocesis Calaguritanæ, vacantibus Beneficiis ad ea filii patrimoniales recipiantur, & admittantur, & contra naturam Beneficii patrimonialis, quæ est ut conferatur filiis naturalibus, & patrimonialibus illius loci, ex cujus redditibus, & fructibus provenit, juxta *Gonzal. super regul. Cancell. glos. 9. §. 1. num. 3.*

Præterea concessa præfata divisione, & distinctione Beneficiorum tollerentur lites, & dissensiones inter utrumque Populum, & Villa de Nighea excedens quoad Animas Villam de Cornago, non esset minus provisiva Beneficiatis, & Sacerdotibus, quàm sit illa de Cornago; Ad quæ omnia evitanda resolvendum censebam, quod ad mensuram decimarum, quæ ex uno, & altero loco exiguntur, distinguatur numerus portionum beneficalium, & ex illis assignentur pro eis de Nighea tot, quæ decimis illius loci correspondeant, & similiter ad eandem proportionem alia assignentur eis de Cornago, quot ex illorum decimis proveniunt, ut aliàs in similibus casibus resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione die prima Decembris 1685., & 30. Septembris 1702. in *Calaguritana Beneficiorum.*

Nullatenus obstante, quod cum electio, & nominatio ad dicta Beneficia spectet simul ad Beneficiatos utriusque Villæ, si distinguerentur, & dividerentur Beneficia, restringeretur libertas electionis; quoniam restringi potest libertas electionis, nè aliis detur causa tribuendum suæ genti, vel nationi, & dummodo maneat tanta, quanta est necessaria ad hoc, ut electio valeat, juxta *Abb.*

Pars II.

Abb. in cap. Licet num. 12. de elect., & in cap. cum terra num. 3. eodem tit.

Ad secundum etiam pariter affirmativè respondendum dicebam, quia adest Statutum Synodale Diocesis Calaguritanæ de anno 1410. declarans, quod ad hoc, ut dicantur filii patrimoniales, sufficit, quod nati sint ex parentibus, qui commoraverint saltè per decennium, animo permanendi in dictis Villis, & quod in his baptizati sint ad effectum obtinendi dicta Beneficia patrimonialia.

Et ita fuit resolutum ab eadem Sacra Congregatione 3. Decembris 1712. nimirum: Ad primum affirmativè, si Sanctissimo placuerit -- Ad secundum: *Servetur Constitutio Synodalis.*

17 Et novissimè me studente apud R. P. D. Ansidæum in *Miletan. Archidiaconatus*, ubi exposita hac facti serie, nimirum, Dominicus Martelli in ejus testamento quamplurima bona legavit pro Collegiata erigenda in Oppido Seminaræ cum sex Canonicis, quorum unus Prima Dignitas esset, & in codicillis postea exaratis duos alios nominavit, & institui voluit Canonicos, subdens -- *Talmente che conforme erano sei, siano otto, ferma sempre rimanente la prima Dignità in detto testamento nominata, & ordinata, come anche vuole, & ordina, che in futurum non possa concorrere a detto Canonico, seu Beneficio di detta Collegiata persona veruna, che non sia Sacerdote di Messa, e Cittadino nato in detta Città di Seminara* -- Successivè ad instantiam Hæredis, & Canonicorum à Testatore nominatorum, auctoritate Summi Pontificis Alexandri VII. erecta fuit Collegiata, ea præscripta in Pontificio diplomate lege -- *quod tam prima Dignitas, quàm singuli Canonicatus in futurum, non nisi originariis dicti Oppidi, ac in Sacro Presbyteratus Ordine constituti, conferantur* -- ac aliàs, prout in dictis testamento, & codicillis continetur, Vacato Archidiaconatu Dignitate Principali, & Curata dictæ Collegiata, in concursu ad illum primo loco ab Examinatoribus Urbis approbatus fuit Honuphrius Sanchez; secundo verò Franciscus Clementi; Cunque primus ex dictis Cooppositoribus uti magis idoneus Archidiaconatum in Dataria expositaret; Alter citra controversiam Civis originarius, existimans

stimans pro consecutione dicti Archidiaconatus necessariam esse qualiteram veræ, & naturalis civilitatis, nec suffragari domiciliarem, seu ex privilegio deductam, se opposuit coram Eminentissimo Pro-Datario, à quo remissa Causa cognitione ad Sac. Congregationem, disputatum fuit dubium -- An, & cui sit adjudicandus Archidiaconatus, de quo agitur?

- 18 Cui respondendum sentiebam -- esse adjudicandam Francisco Clementi -- frequentibus motus fundamentis; Archidiaconatus namque, de quo agitur, requirit ad sui consecutionem qualiteram veræ, & naturalis civilitatis, cum ex lege foundationis fuerit reservatus pro Civibus natis in Civitate Seminariæ, & hujus originariis, quorum nomine veniunt illi, qui sunt verè, & naturaliter Cives Garz. de Benefic. par. 7. cap. 9. num. 31. Rot. in Vaden. Canonatus 19. Junii 1705. coram Reverendissimo Molines. Attenta præcipuè
- 19 observantia subsequuta, dum non solum ipse met Fundator nominavit ad Canonatus, & primam dignitatem veros Cives natos in dicto Loco Seminariæ, verum in successivis vacationibus semper fuerunt electi etiam ad dictam primam dignitatem Præsbyteri verò naturales dictæ Civitatis, ex qua observantia clarè deducitur præfatus Archidiaconatus esse designatus pro veris Civibus Rot. decis. 308. & 378. n. 2. cor. Peutinger. & dec. 695. n. 17. par. 18. tom. 2. rec., & in Urgellen. Plebania 25. Aprilis 1712 §. final. cor. Eño Priolo. Cum autem Franciscus Clementi habeat qualiteram veræ, & naturalis Civilitatis, & è contra Honuphrius Sanchez habeat solum civilitatem domiciliarem, vel ex privilegio deductam; sequitur, quòd illi, & non isti sit adjudicandus controversus Archidiaconatus. Rot. dec. 459. n. 6. par. 19. tom. 2. rec., & dec. 63. n. 16. cor. Merlin. & in d. Vaden. Canonatus 19. Junij 1705. §. Explorati cor. Rmo Molines, & in Senogallien. Canonatus 29. Januar. 1706. §. Et de facto, & §. Quod verò coram R. P. D. Ansaldo.
- 20 Non obstat, quòd Honuphrius Sanchez sit in quarto, seu quinto gradu consanguineus Fundatoris. Quia qualitas sanguinis non fuit in hoc casu contemplata, à Fundatore, sed solum habita fuit in consideratione qualitas veræ, & propriæ ci-

vililitatis; Unde licet dictus Sanchez sit consanguineus, tamen quia non est verè, & propriè Civis, dicitur de non comprehensis in fundatione. Rot. decis. 867. nu. 7. coram Emerix jun., & in Terulen. Beneficii coram Muto in Mantifs. ad Card. de Luc. super materia de jurepat. decis. 45. num. 3. volum. 4.

- 21 Nec adversatur, quòd Honuphrius Sanchez sit magis idoneus, cum per Examinatores Urbis fuerit primo loco approbatus, ac proinde ipse sit eligendus, & præferendus; Quoniam hoc procedit cæteris paribus, ac ubi concurrentes habent hinc inde omnes qualitates à Fundatore requisitas, secus quando ille, qui est magis idoneus non habet hujusmodi qualitates. Rot. decis. 11. sub nu. 3. coram Gregorio, & in dicta Vaden. Canonatus 19. Junii 1705. §. Citra coram Reverendiss. Molines.
- 22 Insuper magis idoneus non intelligitur solum ille, qui præcellit in scientia, & literatura; sed qui omnibus inspectis qualitatibus tam de jure, quam ex fundatione requisitis aptior, & idonior judicatur pro regimine dictæ dignitatis. Rot. decis. 654. per tot. par. 4. divers., & in Albanen. Archipresbyteratus 29. Januarii 1703. §. Et ob id coram R. P. D. Ansaldo. Aptior autem, & idonior judicatur originarius verè, & propriè, quam domiciliaris, juxta auctoritates superius relatas num. 7.

Et ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione dicta die 24. Aprilis 1717.

ARGUMENTUM.

Consanguineus Fundatoris, aut Patroni in paritate vocum, an, & quando sit gratificandus, & præferendus alteri Comparato?

SUMMARIUM.

1. Consanguineus Fundatoris, & Presbyter, si sint in paritate vocum, an sit in libertate Episcopi præferri, & gratificare quem vult? & num. 11.
2. Consanguineus Patroni non ratione propria persona, sed ratione dignitatis, officii &c. In paritate vocum non est præferendus extraneo, & quare? Vide n. 12.

Acce-

3. *Acceptio, atque distinctio personarum, an, & quando in Beneficiis sit prohibita? & num. 13.*
4. *Si Episcopus in paritate vocum teneretur gratificare, & præferre consanguineum Fundatoris, an ex hoc denotaretur successio hereditaria in Beneficiis? & n. 14.*
5. *Clericus consanguineus Fundatoris in paritate vocum cum Sacerdote omnino extraneo, in affectu Beneficii, non actu Sacerdotalis, est gratificandus, & præferendus eidem extraneo. Amplia, ut n. 6. Et quare? Vide n. 7. & n. 17.*
8. *Non solum consanguineus Fundatoris, sed etiam consanguineus Patroni ratione propria persona est ita gratificandus, & præferendus, & n. 18.*
9. *Clericus consanguineus Fundatoris in paritate vocum cum extraneo, sed Patrono est præferendus, & gratificandus.*
10. *Consanguineus Fundatoris in paritate vocum non est præferendus alteri Compresentato, qui pariter sit consanguineus Fundatoris, & simul Patronus, & quare? Vide ibi.*
11. *Consanguineus Fundatoris stante idoneitate dignior est censendus.*
15. *Major pars Patronorum minorem suffocat.*
16. *Legatum Jurispatronatus factum favore Compatroni absque auctoritate Ordinarii sustinetur.*
19. *Gratia pro Presentato cum derogatione medietatis vocum obtenta ab extraneo absque expressione alterius Compresentati de sanguine Patronorum est nulla.*
20. *Presentatus à vero Patrono, non verò à putativo est instituendus.*

CASUS VIII.

- V**Acato Beneficio simplici habente tamen onus Missarum explendum, vel per ipsum Beneficiatum, vel per alium in Ecclesia A. Patronus præsentavit ad illud Clericum consanguineum Fundatoris, deinde durante adhuc quadrimestre variavit præsentando accumulativè quemdam Sacerdotem. Quæritur quis eorum sit gratificandus, & præferendus ab Ordinario?
1. *Dicendum videtur, quòd in hoc casu, ubi consanguineus Fundatoris, & Presbyter præfati sunt in paritate vocum sit in libertate Episcopi præferre, & gratificare quem vult. Dec. cons. 129. num. 1.*

Tinaquell. de jure primogen. qu. 17. opin. 2. num. 8. Lotter. de re benefic. lib. 2. qu. 11. num. 134. Vivian. de jurepatr. lib. 12. cap. 8. num. 16. Barbof. de offic. & potest. Episcopi par. 3. alleg. 72. num. 199. Rota decis. 657. num. 1. & 8. coram Pamphil. Sicuti est in libertate Episcopi præferre, & gratificare Ecclesiam Parochialem, quam vult in affectu onerum, & decimarum, quando quis habitat domum duarum Parochiarum, & disceptatur cui ex illis per eum solvenda sint onera, & collectæ; Et etiam præferre, & gratificare Ecclesiam Parochialem, quam vult, quando quis habet plures Ecclesias, in quibus æqualiter audit Divina Officia, nec in eis habet Majorum sepulturam, nec ipse eligit sepulturam, & disputatur in qua ex illis sepelli debet. Tinaquell. de jure primog. d. quæst. 17. opin. 2. num. 14. & 21. Nec tenetur potius gratificare consanguineum Fundatoris, quam præfatum Presbyterum, immo potius gratificationem, & prælationem exercere deberet favore Presbyteri, quàm consanguinei, cum Presbyter in paritate vocum tamquam dignior sit gratificandus, & præferendus non Presbytero, Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 3. num. 16. Rota decis. 339. num. 8. coram Ubaldo, & latè dixi superius Caf. VI. num. 1.

2. *Sic consanguineus Patroni non ratione propriæ personæ, sed ratione dignitatis officii, aut administrationis, quam exercet, aut Universitatis approbata, quam repræsentat, cui competat Juspatronatus in paritate vocum non est præferendus extraneo, ut probat meus Præceptor in ejus Tractat. de contro. Patron. ad quem me remitto. Ergo nec consanguineus Patroni ratione propriæ personæ in paritate vocum erit præferendus alteri Compresentato.*

3. *Ratio autem videtur esse, quia cum non per Sacros Canones prohibita, ac reprobata sit in Beneficiis acceptio, atque distinctio personarum, ad Text. express. in cap. ad decorem de instit., ibique Abb. nu. 1. Imol. num. 1. Barbof. nu. 3. Rota in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. S. Jam verò coram R. P. D. Falconerio; Non tenetur Episcopus in paritate vocum gratificare, & præferre consanguineum Fundatoris, aut Patroni cuicumque alteri Com-*

Compræsentato, sed erit in ejus libertate præferre, & gratificare, quem vult; dum Canones supradicti hinc non faciunt ullam differentiam, an Præsentatus sit de sanguine, vel non, sed solum ponderant, quod Præsentatus sit idoneus; Aliàs si Episcopus in paritate vocum teneretur gratificare, & præferre consanguineum Fundatoris, jam denotaretur successio in Beneficiis, & Sanctuarium de jure hæreditario possideri, quod est omnino prohibitum per dictum Text. in cap. ad decorem, ibique gloss. verb. hæreditario, & Tex. in cap. ex transmissa, & cap. ad extirpandas de fl. Presbyter. ibique Fagnan. n. 1. Gonzal. in cap. dilectus de fl. Presbyter. num. 8., & deduxi superius in Can. VI. conclus. 3.

At pro clara hujus quæstionis resolutione considero præfatum Clericum consanguineum Fundatoris in triplici statu, nimirum in paritate vocum cum Sacerdote omnino extraneo; In paritate vocum cum Sacerdote extraneo quidem, sed Patrono: Et in paritate vocum cum Sacerdote, qui pariter sit consanguineus Fundatoris, & simul Patronus.

Si Clericus consanguineus Fundatoris sit in paritate vocum cum Sacerdote omnino extraneo, ipse in assentione controversi Beneficii non actu Sacerdotalis est gratificandus, & præferendus ab Ordinario eidem Sacerdoti omnino extraneo, juxta magistralem glossam in Can. Neminem dist. 70. verb. sive possessionis ibi -- Vel hoc ideo dicit, quia potius sunt illi Clerici instituendi, de quorum bonis fundata est Ecclesia -- Rocch. de Curt. de jurepatr. verbo honorificum q. 18. nu. 45. Lamberti in eodem tract. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 4. nu. 9. & seqq. & art. 16. num. 3. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 3. num. 26. Vivian. de jurepatr. lib. 12. cap. 9. num. 15. Amayden. de stylo Datar. lib. 1. cap. 15. S. 15. num. 36. Capon. discept. 67. num. 4. tom. 2. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 1. S. 3. n. 57. Rota decis. 339. num. 7. coram Ubaldo, & decis. 647. num. 16. coram Buratto, & in Alatrina juris patronatus 15. Junii 1705. S. Cæterum coram Eminentiss. Scotto inferius legen. num. 15., & 7. Decembris ejusdem anni S. final. coram eodem, & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. S. Non nè coram R. P. D. Anfaldo, & in Mediola-

nen. Beneficii 1. Aprilis 1707. S. Diximus coram eodem.

6 Quod procedit sive consanguineus Fundatoris sit legitimus, sive illegitimus, cum inspecto jure naturæ uterque dicatur de sanguine: & in utroque sit idem sanguis. Bald. conf. 441. sub num. 1. lib. 3. Bart. in l. pronuntiatio S. familia sub nu. 1. ff. de verbor. signific., Gonzal. ad regul. 8. gloss. 51. n. 119. & 122.

7 Ratio est, quia in officiis charitatis primo loco illis tenemur obnoxii, à quibus beneficium nos cognoscimus recepisse, juxta Text. in cap. cum in offic. de testam. Cum autem Ecclesia recepit beneficium sui esse à Fundatore, qui eam construxit, fundavit, ac dotavit; hinc sequitur, quod non solum ipse, sed etiam ejus consanguinei, in quorum venis currit sanguis benemeritis ejusdem Fundatoris in paritate vocum sint favoribus magis prosequendi, & præferendi extraneo ratione obligationis antidotalis, juxta quam qui beneficium accepit, obligatur ad remunerandum, ut sic alii magis invitentur ad fundandas, dotandas, & construendas Ecclesias. Anan. in d. cap. cum in officiis num. 3. ibique Barbat. num. 2. Buer. num. 2. Imol. num. 2. Gonzal. num. 3., & admonet nos Tullius in lib. 1. de offic. in cap. 1. de Benevolent. ibi -- Optime autem societas hominum, conjunctioque servabitur, si prout quisque erit conjunctissimus in eum benignitatis plurimum conferatur.

8 Immo non solum consanguineus Fundatoris, verum etiam consanguineus Patroni, ratione propriæ personæ, cui competat Jus patronatus titulo hæreditario, aut donationis, ac etiam ipsemet Patronus, sive sit extraneus, sive descendens à Fundatore in paritate vocum (eo quia ex. gr. ipse Patronus fuit præsentatus ab aliis Compatronis, aut supplicavit pro se ipso per viam precum) est gratificandus, & preferendus ab Ordinario alteri Compræsentato omnino extraneo, cum dicta ratio æquè militat in descendente à Fundatore, ac in Patrono hærede ejusdem, qui cum repræsentet personam defuncti, subrogatur in omnibus juribus eidem Fundatori defuncto competentibus. Monacell. formul. legal. tit. 15. formul. 1. n. 11. par. 2. pag. mibi 145. Ventrigl. in praxi par. 2. annot. 1. S. 3. nu. 57. Præceptor meus discept.

discept. Eccles. 38. num. 3. Rota in dicta Alatrina jurispatronatus 15. Junii 1705. S. Non obstante, & 7. Decembris ejusdem anni S. final. coram Eminentiss. Scotto, & in dicta Placentina Parochialis 16. Martii 1708. S. Non ne coram R.P.D. Ansaldo, & in Granaten. Cappellania 27. Novembris 1713. S. Præcipue, & S. Firmato coram R.P.D. Falconerio.

9 Si verò Clericus consanguineus Fundatoris sit in paritate vocum cum Sacerdote extraneo, sed compatrono, adhuc est gratificandus, ac ei præferendus ab Ordinario, quia qualitas compatroni extranei, & non descendens à Fundatore est inefficax. & non attendenda in concursu præsentati de sanguine Fundatoris. *Ventrigl. in praxi par. 2. annot. 1. S. 3. n. 57. Piton. discept. Eccles. 38. num. 6.*

10 Si denique idem Clericus consanguineus Fundatoris est in paritate vocum cum Sacerdote pariter consanguineo ejusdem Fundatoris, & simul compatrono: eo quia Patronus præsentavit consanguineum Fundatoris, & deinde variavit præsentando accumulativè Sacerdotem pariter consanguineum, & simul compatronum, tunc non est gratificandus, nec præferendus simplex consanguineus Fundatoris, sed prælatio, & gratificatio competit Sacerdoti, qui habet qualitatem sanguinis, & qualitatem patronalem tum de iure, juxta quod duæ qualitates magis prælationem merentur, quàm una, & juxta quod pluribus insignitis prærogativis præfertur insignito paucioribus, *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 16. num. 6. Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 3. n. 34. Fattinell. respon. 54. num. 6., & 8. Adden. ad Buratt. decis. 633. n. 22., & decis. 291. n. 4. par. 4. tom. 1. rec.* Tum ex verisimili mente Fundatoris, juxta quam exerceri debet gratificatio in paritate vocum, eos nimirum gratificando, qui ex præsumpta mente Fundatoris magis censentur prædilecti, magis autem sunt prædilecti illi consanguinei, qui simul sunt Patroni, seu qui sunt vocati à Fundatore ad Juspatronatus activum, quàm alii simplices consanguinei, ac proinde Ordinarius in paritate vocum potius debet gratificare eos consanguineos, qui una cum qualitate sanguinis habent etiam qualitatem patronalem, quàm eos con-

sanguineos, qui habent simplicem qualitatem sanguinis. *Rota in Auximana jurispatronatus 27. Junii 1701. S. Et ob id coram R.P.D. Ansaldo, & in Hortana Beneficii 1. Junii 1708. S. Talisque intelligentia coram R.P.D. Priolo ibi -- Ex prædilectione in parte juris honorifici activa præsentationis inferatur ad commodum prælationis passivæ.*

11 Hac distinctione resoluta hujusmodi quæstione non obstant modò ea, quæ superius objiciebantur; non enim Episcopus in hoc casu habet libertatem præferendi, & gratificandi quem vult; sed ex supradictis tenetur gratificare, & præferre Clericum consanguineum Fundatoris alteri com præsentato extraneo, qui licet sit Presbyter, non proinde in hoc casu censendus est dignior; quia stante idoneitate dignior habendus est, qui est de linea Fundatoris, *Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 72. n. 202. par. 3.*

12 Et licet consanguineus Patroni, seu ejus, qui est Patronus non ratione propriæ personæ, sed ratione dignitatis, officii, administrationis, aut Universitatis approbatæ in paritate vocum, non sit gratificandus, & præferendus extraneo, præsertim Sacerdoti, non proinde sequitur, quod nec consanguineus Patroni ratione propriæ personæ sit ita gratificandus, & præferendus; Disparitas namque est, quia quando competit alicui Juspatronatus ratione dignitatis, aut officii, quod exercet, aut Universitatis approbatæ, quam repræsentat, non ipse, sed dignitas, officium, aut Universitas dicitur Patrona, nec Præsentatus dici potest consanguineus Patroni, quia cum dignitas, officium, aut Universitas sit corpus fictum non habet consanguineos. *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 1. quæst. 7. art. 15. n. 12. & seq., Rota in Monasterien. Vicaria 12. Martii 1706., & 18. Martii 1707. coram R.P.D. Omanna.* At verò quando Juspatronatus competit alicui ratione propriæ personæ, eò quia fundavit, construxit, & dotavit Beneficium, seu Ecclesiam, aut causam habuit ab eo, qui eandem Ecclesiam fundavit, construxit, aut dotavit, ipse dicitur Patronus, & est capax habendi consanguineos. Unde non mirum si in primo casu consanguineus Patroni ratione dignitatis, officii &c. non me-

meretur gratificationem, & praelationem respectu alterius Compræsentati Sacerdotis, secus in nostro casu.

13 Nec adversatur ratio in contrarium deducta, quia acceptio, & distinctio personarum est prohibita in Beneficiis, quando in personis militat eadem ratio, uti erat casus *Text. in d. cap. ad decorem*; ubi erant omnes extranei, & ideo qua ratione Veneti instituebantur, eadem ratione debebant institui alii, secus quando militat diversa ratio, prout in casu nostro, ubi ex duobus æquè præsentatis unus est consanguineus Fundatoris, alius non, *Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. honorificum num. 48., Lambertin. eodem tract. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 4. num. 6.* Nec si Episcopus

14 in paritate vocum gratificaret, & præferret consanguineum Fundatoris denotaretur successio hæreditaria in Beneficiis, etiamsi ultimus Beneficiatus defunctus fuisset pariter consanguineus ejusdem Fundatoris; quia non dicimus, quod Patronus seclusa omni conditione in limine foundationis apposita, teneatur semper præsentare ad Beneficium consanguineum, & Episcopus hunc instituere; sed dicimus, quod si Patronus Laicus, qui habet libertatem præsentandi plures accumulativè ad Beneficium inter cæteros præsentaret consanguineum Fundatoris æquè idoneum, Episcopus, ut sit gratus Fundatori, potius deberet instituere hunc, quàm alium non consanguineum, & hoc non denotaret successionem hæreditariam in Beneficio, sed simplicem gratificationem erga sanguinem benemeritum Fundatoris, *Lambertin. ubi supra lib. 2. par. 3. q. 5. art. 4. n. 10.*

R. P. D. S C O T T O

Alatrina Jurispatronatus.

Luna 15. Junii 1705.

Per obitum Marci Tullii Cajetani cum vacasset Cappellania, seu simplex Beneficium sub invocatione SS. Petri, & Joannis Evangelistæ in Ecclesia Parochiali S. Mariæ Terræ Fumonis, ad illud præsentavit Titus Livius Cajetanus Joachim ejus filium, Joseph verò de Comitibus Dominicum de Sebastianis, inter quos orta controversia super institutione, Reverendiss. Ordinarius Alatrinus, ad quem fuit habitus recursus, censuit instituen-

dum esse d. Joachim, quem etiam in possessione Beneficii immisit, sed cum sententia, seu decretum d. Ordinarii in judicatum transactum in gradu restitutionis in integrum fuerit revocatum hic in Curia, hinc devoluta Causa per appellationem ad nostrum Tribunal, DD. consului super Dubio -- *An, & cui sit adjudicandum Beneficium* -- & hodie post secundam Causæ propositionem responsum habui -- *esse adjudicandum Joachim.*

15 Ipse enim fuit præsentatus à Tito Livio Patre, qui habet majorem partem vocum Patronalium, unde erat ei adjudicandum Beneficium, excluso Dominico Præsentato à minori parte, cum major pars minorem suffocet ad *Text. in cap. Quoniam de jurepatr. Rota coram Bich. decis. 264. num. 13. in Abellina jurispatr. 18. Junii 1696. §. Siquidem coram Reverendissimo Decano, & in Tuden. Parochialis de Bertuzido 20. Junii 1701. §. Constitit coram Me.*

Quod autem Titus Livius ad sui favorem numeret majorem partem vocum, non videbatur posse dubitari, quia conveniebant hinc inde informantes, quod Juspatronatus sit hæreditarium, quodque in illo successerint quatuor filii Marci Tullii Campanæ, nempe Carolus, Petrus Paulus, Bernardina, & Zenobia; quapropter cum Titus Livius sit filius, & hæres Bernardinæ, Donatarius Zenobiæ, & Legatarius vocis Caroli; Exinde de plano consequebatur, quod in persona d. Titi Livii resideant tres ex quatuor vocibus, & sic major pars Jurispatronatus, *Rota in Aprutina Parochialis 26. Junii 1702. §. Nec dicatur coram R. P. D. meo Priolo.*

16 Nec obstat, quod legatum vocis Caroli non fuerit ab Ordinario confirmatum, & ideo nullum remanserit, & consequenter dicta vox consolidata fuerit in Petro Paulo hærede, cujus est Donatarius Joseph de Comitibus. Nam cum legatum fuerit factum favore Compatri, auctoritas Ordinarii non erat necessaria, *Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap. 1. num. 31., & cap. 4. num. 7., Rota coram Achil. de Grass. decis. 10. de jurepatr. coram Coccin. decis. 464. num. 8., & coram Dunozett. Jun. decis. 79. num. 5., & decis. 96. num. 9., & licet de tempore conditi Testamenti adhuc*

adhuc viveret Bernardina Mater, ideoque Titus Livius nondum esset Comptoronus, tamen cum legatum esset conditionale, nec esset transferendum in Legatarios, nisi post obitum Petri Pauli hæredis, ibi -- *vuole, che succedano in suo luogo doppo la morte di Pietro Paolo* -- sufficit, quod de tempore purificatæ conditionis concurreret in Tito Livio Legatario qualitas Patronalis, cum in legatis conditionalibus attendatur tempus purificatæ conditionis, & de eo tempore tantum fiat translatio Jurispatronatus, nec antea, conditione pendente, ullum jus certum, & radicatum dicatur Legatario quæsitum, *l. mater, S. Eundem ff. de except. rei judic. l. 1. S. Servi appellat. ff. ad Syllan.*; *Rota coram Coccin. decis. 1462. num. 20.*, & *seqq. coram Bichio de cis. 602. num. 20.*, & *decis. 625. num. 30.*, & in proximis terminis *Rota in Tridentina jurispatronatus super reservatis 6. Junii 1703. S. Etenim consensus coram Me.*

Non attenda replicatione, quod legatum fuerit ab initio purum, licet dilatum post mortem hæredis, cum dilatio respiciat executionem, non autem substantiam legati; Etenim objectum non subsistit in Facto, nec relevat in Jure. Non enim regit in Facto, quia verba legati -- *succedano doppo la morte* -- respiciunt substantiam legati, cum inducant vocationem Legatarii post obitum hæredis, ad instar substitutionis fideicommissariæ, in qua aliquis vocetur post obitum alterius, ut in terminis dictorum verborum probat *Sanfelic. dec. 278. n. 4. vers. & in proposita quaestione*; itaut si Legatarii prædecessissent hæredi post cujus obitum fuerunt vocati, legatum remansisset caducum, nec fuisset transmissibile ad ejus hæredes, *l. vnic. S. Sin autem sub conditione C. de caduc. tollen.*, *Peregrin. de Fideicom. art. 22. n. 4.*, *Rota coram Dunozett. jun. decis. 707. num. 13.*

Nec etiam objectum relevaret in jure, quia dies incerta, qualis dicitur mors hæredis, semper reddit legatum conditionale, sive sit adjecta substantiæ, sive executioni ejusdem legati, ut tradunt *Mantic. de coniect. ult. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 3.* *Altograd. conf. 87. num. 13. lib. 2. Card. de Luca de Legat. disc. 59. num. 7. S. Verum, Capyc. Latr. decis. 107. num. 31. lib. 1.*, *Gratian. decis. March. 153. num. 6.*

Pars II.

17 Cæterum quatenus etiam per possibile dicta vox Caroli esset numeranda favore Josephi, qui præsentavit Dominicum, itaut (quemadmodum prætendebant Informatantes, pro eodem Dominico) uterque ex præsentatis haberet medietatem vocum, adhuc ex alio capite Beneficium erat adjudicandum Joachim, quia nempe ipse est de sanguine Patronorum, unde in paritate vocum præferri debet extraneo compræsentato, juxta *Gloss. in can. neminem distinct. 70.*, *Vivian. de jurepatr. lib. 14. cap. 2. num. 67.*, *Lambertin. eodem tract. lib. 2. par. 3. quest. 5. art. 4. per tot.*, *Rota coram Buratt. decis. 647. num. 16. cum aliis concordant. in Mediolanen. jurispatronatus 3. Julii 1684. S. Observarunt coram bon. mem. Pauluccio.*

18 Non obstante, quod prætenderetur Joachim non esse de sanguine Fundatoris, sed Patronorum, quia de jure prælatio debita in paritate vocum compræsentato de Sanguine Fundatorum, locum habet etiam in compræsentato de sanguine Patronorum, *Lambertin. de jurepatr. d. art. 4. n. 11. & 12. Vivian. eod. tract. lib. 14. cap. 2. n. 67.*, *Rota post eundem decis. 66. num. 5.*, *Add. ad Pamphil. decis. 244. n. 11. Rota coram Ubold. dec. 339. n. 7.*

19 Et hinc nullatenus attendenda erat gratia pro Præsentato cum derogatione medietatis vocum à Sño per Dominicum reportata, quia cum Pontifici non fuerit expressum adesse alium Præsentatum de Sanguine Patronorum, gratia remanet subreptitia, & nulla, quia si Papa scivisset medietatem vocum præsentasse alium de Sanguine, cui debita erat de jure prælatio, utique in illius præjudicium non concessisset gratiam derogationis, ut discusso articulo firmavit *Rota in dicta Mediolanen. jurispatronatus 3. Julii 1684. S. Quæ ratio coram bo. me. Pauluccio*; Cum præsertim in literis Apostolicis legatur clausula, *dummodo alteri non sit jus quæsitum*, quæ præservat jus Joachim acquisitum ex præsentatione vigore cujus ipsi debita erat institutio, ut prosequitur mox allegata *decisio Mediolanen. jurispatr. d. S. Quæ ratio coram bo. me. Pauluccio.*

Nec magis suffragari poterant ultimus, ac penultimus Status, quos prætenditur militare favore Josephi de Comitibus, qui Dominicum præsentavit, quia cum

A a pro-

provisiones præcedentes emanaverint cum derogatione medietatis vocum, semper firmum remanet, quòd altera medietas sit penès Titum Livium, ut etiam hodie ingenuè admittebant informantes pro Dominico; & ideo non destruitur fundamentum mox dictum, quòd in paritate vocum debita esset prælatio Joachim tanquam de Sanguine Patronorum; Et tamen ex alio capite neque attendendus esset d. ultimus status, cum enim ex publicis documentis, & probationibus certis constet Titum Livium habere tres ex quatuor vocibus, ut fuit superius comprobatum, & res sit integra, scilicet ante institutionem Dominici, ultimus status in his terminis non suffragatur, cum petitorium absorbeat quàmcumque possessionem, & veniat instituendus Præsentatus à vero Patrono, non verò à putativo, *Rota coram Priolo decis. 113. n. 35., & 36. coram Emerix jun. decis. 1320. nu. 15. in rec. decis. 64. num. 33. part. 13. & decis. 153. num. 6., & 7. part. 18.* Etiam si status anterior non resultet ex re judicata, confessione Partis, aut Instrumento publico foundationis, quia sufficit, quòd colligatur ex probationibus certis, æquivalentibus dd. tribus modis, *Rota in Bononien. Parochialis super manutentione 26. Januarii 1682. §. Siquidem coram bo. mem. Ursino, & in Colonien. Beneficii 27. Junii 1696. §. Nec magis coram Illustriss. D. Magna Cancell. Mediol.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Præsentatus habens pinguiorem vocem, cæteris paribus de jure est gratificandus, & præferendus in paritate vocum.

SUMMARIUM.

- 1 Præsentatus, ut dicatur habere pinguiorem vocem, quot modis contingere possit?
- 2 Præsentatus ab habente pinguiorem vocem cæteris paribus est gratificandus, & præferendus.
- 3 Præsentatus habens vocem privativam, & cumulativam est præferendus habenti vocem tantum cumulativam.

CASUS IX.

SI sint duo Præsentati, quorum unus habeat pinguiorem vocem, cæteris paribus,

quæro quis eorum sit gratificandus, & præferendus?

1 Pro intelligentia hujus quæstionis dupliciter contingere potest, ut Præsentatus dicatur habere pinguiorem vocem. Primum ex eo, quia sit præsentatus à Patrono ratione foundationis, & constructionis, aut instituto hærede in majori parte hæreditatis Fundatoris, cui sit annexum Juspatronatus, & alius sit præsentatus à Patrono, ratione solius dotationis ex. gr. aut instituto hærede in minori parte. Secundò ex eo, quia competente Jurepatronatus pluribus Patronis uti singulis unus ex eis præsentaverit illum privativè, & alius accumulativè, ita ut ipse habeat unam vocem privativam, & unam accumulativam, Compræsentatus verò habeat unam vocem tantum accumulativam. In utroque casu Præsentatus dicitur habere pinguiorem vocem. Hoc posito,

2 Respondeo ad quæstionem. In primo casu Præsentatus à Patrono instituto hærede in majori parte hæreditatis Fundatoris, cui sit annexum Juspatronatus, vel à Patrono ratione foundationis, & constructionis est gratificandus, & præferendus compræsentato à Patrono instituto hærede in minori parte hæreditatis, vel à Patrono ratione solius dotationis; quia Patronus institutus hæres in majori parte hæreditatis Fundatoris, aut Patronus ratione foundationis, & constructionis dicitur habere pinguiorem vocem, & præsentatus ab habente pinguiorem vocem cæteris paribus, nisi alius præsentatus sit de sanguine Fundatoris, est gratificandus, & præferendus, *Lambertin. de jure patron. lib. 2. par. 3. q. 15. art. 16. num. 5., Panimoll. decis. 137. num. 51. Rota decis. 875. num. 2. coram Seraphin., & in Lauden. Canonatus 27. Junii 1696. §. Cessare, & §. final. coram bo. me. Emerix, quæ est inter ejus impressas 1361., & 3. Martii 1697. §. Individuitas coram Eminentiss. de la Tremoille.*

3 In secundo verò casu, in quo Præsentatus habeat unam vocem privativam, & aliam accumulativam, est etiam gratificandus, & præferendus præsentato habenti unam vocem tantum accumulativam, etiam si iste, qui habet vocem accumulativam sit consanguineus, aut idoneior

nior, dummodo non adfit lex foundationis præcipiens præsentari confanguineum. Ratio est, quia habens unam vocem privativam, & aliam accumulativam dicitur habere pinguiorem vocem, immo majorem partem vocum; & ille, qui habet vocem tantum accumulativam, dicitur habere vocem debiliorem diminutam, & non integram, ac proinde primus præsentatus meritò est ab Episcopo gratificandus, & huic præferendus. *Abb. in supradicto Can. X. num. 4. Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. honorificum quest. 14. n. 39. Lambertin. eodem tract. lib. 2. par. 2. q. 7. art. 13. num. 7. Tiraquel. de jure primogen. quest. 17. opin. 11. num. 5. Vivian. de jurepatr. lib. 10. cap. 1. num. 25. Barbof. de offic. & potest. Episcopi allegat. 72. num. 166. par. 3.*

ARGUMENTUM.

Quando Maritus, & Uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, & suos vocarunt confanguineos, an gratificandi, & præferendi sunt, qui sunt ex linea Mariti, vel potiùs, qui sunt ex linea Uxoris, & quid si ille, qui est de linea Mariti sit Laicus, ille vero, qui est de linea Uxoris sit Clericus?

SUMMARIUM.

- 1 Gratificatio habet locum non solum in Beneficiis Ecclesiasticis, sed etiam in legatis piis.
- 2 In consecutione subsidii dotalis relictæ pro Puellis pauperibus, Puella nobiles pauperes an sint gratificanda, & præferenda Puellis pauperibus ignobilibus?
- 3 Puella maritanda an, & quando sit gratificanda, & præferenda Puellæ jam monachata in consecutione subsidii dotalis?
- 4 Relictæ legato subsidii dotalis pro certo genere personarum, illi de eo genere sunt gratificandi, & præferendi.
- 5 In consecutione subsidii relictæ pro sustentatione juvenis in aliquo Collegio, juvenis contreraneus, & consanguineus Testatoris est gratificandus.
- 6 In consecutione fideicommissi Studentibus relictæ, ad effectum ut Studens fiat Procurator, Doctor &c. Studens consanguineus

Pars II.

neus Testatoris proximior, licet non proximus ad Doctoratus gradum, est gratificandus.

- 7 In consecutione multiplici relictæ favore pauperum descendentiæ ex aliqua familia certi loci, pauperes descendentes ex dicta familia, licet alibi habitantes, sunt promiscuè gratificandi cum aliis pauperibus ejusdem familie habitantibus in dicto loco, & num. 11.
- 8 Personæ qualificatae ad formam testamenti sunt admittenda ad participationem multiplici.
- 9 Judex, quæ considerare debet in taxandis subsidiis pro pauperibus.
- 10 Pauperiores in distributione legati facti pauperibus, sunt præferendi minùs pauperibus.
- 12 Descendentia ex quibus probetur?
- 13 Concurrentibus consanguineis Mariti, & Uxoris aequè proximioribus ad Cappellaniam merè laicalem fundatam, aut ad dotem relictam ab utroque conjugè pro eorum consanguineis, præferendus, & gratificandus est consanguineus Mariti, & num. 14. Et quare? num. 15. Intellige ut num. 17. Amplia ut num. 18.
- 16 In consecutione Majoratus instituti per Maritum, & Uxorem præfertur consanguineus Mariti, & quare? Vide n. 20.
- 19 Vocatis a Marito, & Uxore ad Cappellaniam merè Laicalem eorum consanguineis aequaliter, quilibet ex eis gratificari potest.
- 20 Tam Clericus, quàm Laicus, immo etiam femina, sunt capaces Cappellaniæ merè Laicales.
- 22 In consecutione Cappellaniæ merè Laicalis per Maritum, & Uxorem aequaliter pro eorum Consanguineis fundatæ, Consanguineus Uxoris Clericus cæteris paribus est gratificandus, & præferendus Consanguineo Laico Mariti. Et quare. Vide num. 25.
- 23 Clericus est dignior, & major quibusvis Laicis.
- 24 Quando sermo est de Clericis, & Laicis, Clerici semper ex stylo Curia præferuntur Laicis.

CASUS X.

Maritus, & Uxor simul in eodem testamento de bonis propriis utriusque fundarunt Cappellaniam merè Laicalem,

A a 2 scu

seu legatum merè pium Missarum pro eorum Consanguineis proximioribus; Vacata nunc præfata Cappellania, & concurrentibus ad illam duobus Consanguineis æquè proximioribus, uno ex parte Mariti, & altero ex parte Uxoris. Quæritur quis eorum sit gratificandus, & præferendus?

1 Gratificatio, & prælatio competens Episcopo vigore supradictorum Canonum in paritate vocum non solum est per eum exercibilis in Beneficiis Ecclesiasticis, verum etiam in legatis merè piis, & in Cappellaniis merè Laicalibus, eisdem tamen attentis, & æquilibratis qualitatibus concurrentium ad eadem legata, quæ attendi, & æquilibrari debent in gratificatione, & prælatione respectu Beneficiorum Ecclesiasticorum, *Rota decis. 611. sub num. 4. coram Seraphin., & in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1712. S. Cumulabatur, coram R.P.D. Ansaldo.*

2 Sic in affecutione subsidii dotalis relictæ à Testatore pro Puellis pauperibus, si concurrant ad illud Puellæ nobiles, & ignobiles æquè pauperes, Episcopus gratificare, & præferre debet Puellas nobiles, ignobilibus, maximè si in testamento fuerint prius nominatæ Puellæ pauperes nobiles, quàm ignobiles; nam Puellæ nobiles primò nominatæ censentur magis prædilectæ à Testatore, *Lara de Annivers. & Cappell. lib. 2. cap. 3. num. 48.*, & resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Amerina subsidiorum dotantium 5. Julii 1710.* ubi concurrentibus Puellis pauperibus nobilibus, & ignobilibus ad legatum subsidii dotalis à quadam Testatrice relictum favore Puellæ Civitatis Ameriæ Monasticum institutum profiteri volentes, sub hac præscripta lege-- *Ritrovandosi alcuna Zitella Nobile, ma povera, o alcuna di bassa mano, ma però onorate, che si vogliono far Monache, detta Compagnia, Pelegga per voti segreti, e le dia la dote deli frutti di detti Censi--* fuit disputatum, dubium-- *An in concursu Puellarum Nobilium sint simul admittendæ etiam Puellæ ignobiles concurrentes, itaut quæ ex illis majorem suffragiorum numerum tulerit, sit eligenda, vel potiùs ignobiles admittendæ, & eligendæ sint in defectum tantùm Nobilium--* responsum fuit negativè quoad primam, & affirmativè quoad secundam partem.

3 In affecutione subsidii dotalis relictæ pro Puellis cum prælatione inter Puellas monacandas, & maritandas. Puella maritanda est gratificanda, & præferenda Puellæ jam monachatæ, juxta resolutionem Sacræ Congregationis Concilii in *Sancti Severini subsidii dotalis 5. Septembris 1711.*

4 In affecutione subsidii dotalis relictæ pro certo genere personarum, ex.gr. pro filiis, sororibus, aut nepotibus confratrum alicujus Confraternitatis, istæ gratificandæ, & præferendæ sunt in concursu Puellarum etiam consanguinearum Testatoris, quæ non sint nec filiæ, nec sorores, nec nepotes Confratrum, ut resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii in *Romana subsidiorum dotantium 9. Junii 1714.*

5 Et in affecutione subsidii relictæ à Testatore pro sustentatione juvenis in aliquo Collegio, juvenis conterraneus, & consanguineus Testatoris est gratificandus, & præferendus alteri juveni simpliciter oriundo loci ejusdem Testatoris, licèt idoneo, *Rota in Sabinen. electionis juvenis 9. Martii 1714. per tot. cor. R.P.D. Crispo.*

6 Ac in consecutione fideicommissi à Testatore Studentibus relictæ ad effectum, ut Studens fiat Procurator, Doctor in jure, aut Notarius, aut Curialis, Studens consanguineus Testatoris proximior, licèt non proximus ad Doctoratus gradum, vel Curialis, seu Notarii officium, sed habilis tamen, est gratificandus, & præferendus Studenti consanguineo remotiori ejusdem Testatoris, licèt proximo ad prædictum gradum, & officium, *Rota in Bononien. immisionis 20. Martii 1709. per tot. coram R.P.D. Crispo.*

7 Et in consecutione multiplici relictæ à Testatore favore Pauperum descendantium ex aliqua familia certi loci; Pauperes descendentes ex dicta familia dicti loci, licèt alibi, & non ibi habitantes, sunt promiscuè gratificandi cum aliis Pauperibus pariter descendentes ex eadem familia, sed habitantibus in dicto loco, ut sentiebam in *Romana, seu Januen. legati*, studens apud R. P. D. Ansidæum dignissimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ubi Maria, & Paulina Justinianæ natæ quidem in Insula Chios,

Chios, sed filia Simonis Petri Justiniani Albo Nobilium Januæ adscripti de anno 1696. ab Insula Chios, novissimè à Civitate Mothonenfi extorres, & profugæ à Turcarum immanitate, patria, laribus, fortunisque omnibus deploratis, supplicarunt pro menstruo subsidio scutorum 20. pro qualibet ex fructibus notissimi Urbis, ejusque Tribunalibus multiplici à Marchione Vincentio Justiniano in testamento anni 1631. instituti pro Pauperibus descendentes ex Nobili Familia Justiniana Januæ. Contemporaneè etiam easdem effuderunt preces Apollonia quondam Pauli, & Palma quondam Thomæ Pauperes, & Nobiles Justinianæ pariter Chientes descendentes ex Proavo in libro Nobilium Januæ adscripto, pro consimili alimentorum subministratio-
ne in scutis 20. mensuris ex præfato multiplico. Ego autem meum aperiens votum dicebam esse faciendam Mariæ, & Paulinæ Justinianis Chiensibus subministratio-
nem ex multiplico Marchionis Vincentii Justiniani in mensuris scutis decem pro qualibet.

Animadvertendam enim concurrerunt in Maria, quàm in Paulina Oratrici-
bus qualitates à Marchione Vincentio Justiniano Testatore requisitas ad effectum participandi de fructibus multiplici ab eo demandati, nimirum paupertas, & descendencia ex familia Justiniana Januæ, dum sunt filia Simonis Petri Justiniani Albo Nobilium Januæ adscripti, quæ descriptio demonstrat ipsum Simonem Petrum, & ejus descendentes esse de illis Nobilibus Familia Justinianæ Januæ, aliàs dictus Simon non fuisset descriptus, nisi prius fuisset concludenter probatum eum esse de vera, & Nobili
8 Familia Justinianorum Januæ, *Rota decis. 79. sub num. 18. penes Palm. tom. 2.*, ac proinde dictæ Oratrices utpote qualificatæ ad formam testamenti, admittendæ sunt ad participationem præfati multiplici, *Card. de Luca de jurepatr. disc. 18. num. 3.*

Non obstat, quòd Oratrices non sint adscriptæ in libro Aureo, sufficit enim, quòd earum Pater sit adscriptus, seu quòd descendant ab ultimo adscripto, ut patet exemplis Indulgentium Clementis X., & Innocentii XII., qui admiserunt

Antonium, & Vice-Comitem Justinianum ad participationem prædicti multiplici, quàmvis neque ipsi, neque eorum propinquiores ascendentes essent in libro Aureo Nobilium adscripti, & exemplo Hippolytæ Justinianæ ab hac eadem Sacra Congregatione ad dictam participationem admittæ, licèt in libro Aureo non descriptæ.

Nec adversatur, quòd Oratrices sint Chientes, & non Januenses; Quia Legatum relaxato juris rigore ex præsumpta mente Testatoris non solum comprehendit Justinianos Januæ degentes, sed omnes à Familia Justiniana Januæ descendentes, & fuit judicatum a *Sac. Rota decis. 778., 805., & 897. coram Emerix*, decernente Marchionissæ Constantiæ Justinianæ Messanensi mensura scuta 35., & novissimè in *Romana, seu Januæ. Legati 22. Novembris 1715. coram R. P. D. Crispo*, ubi decretum fuit esse subministranda mensura scuta decem Paulo Justiniano Chienti, ac ut etiam judicatum fuit ab hac Sacra Congregatione 29. Novembris 1704. demandante subministratio-
nem scutorum decem favore Hippolytæ, Vincentii, & Laurentii de Justinianis Chiensium, & patet exemplis Indulgentium Clementis X. Antonio Justiniano Chienti, Innocentii XI. Jacobo Messanæ, & Mariæ de Pactis concedentium unicuique mensura scuta 20., & Innocentii XII. Vice-Comiti Justiniano Chienti annua scuta 200.; Ratio est, quia Testator loquendo de Justinianis Januæ intellexit de habentibus originariam, & Majorum Nobilitatem in dicta Civitate, mediante supradicta descriptione in libro Aureo, quæ per familiam numquam amittitur, etiam si descendentes, & particulares personæ dictæ familiæ alibi habitent, *Card. de Luc. de præemin. disc. 37. num. 4. & seq.*, non verò restrictivè de illis ibi ortis.

Subministratio-
nem autem ex dicto multiplico dicebam Oratricibus esse faciendam in mensuris scutis decem pro qualibet, cum non minor quantitas pro alenda foemina Nobili, & egena exigi videatur, attenda earum qualitate, dum sunt Nobiles de Familia Justiniana Januæ descendentes, ad extremam paupertatem redactæ, & nihil habentes, & possidentes,

tes, ac etiam attendenda quantitate legati distribuenda Pauperibus de familia, quæ nunc ex Calculo, qui exhibetur, ascendere videtur ad annua scuta quinque milia, & ex die recipit majus incrementum. 9 ex alia rata ejusdem Legati singulis annis in perpetuum investienda; quæ omnia prudens Judex considerari debet in taxandis similibus subsidiis pro Pauperibus relictis; *Rota decis. 805. num. 2. coram Emerix, & in dicta Romana, seu Januensi Legati 22. Novembris 1715. S. final. coram R. P. D. Crispo*, ac etiam attento, quod ab hac Sacra Congregatione in simili summa fuit demandata subministratio Hippolytæ Vincentio, & Laurentio Justinianis Chienfisibus.

Nec ullum præjudicium considerabile afferretur Nobilibus de Familia Justiniana Januæ morante per hujusmodi subministrationem; quia isti utpote habentes sufficiens Patrimonium, & non ita miserabiles in concursu Pauperiorum de Familia Justiniana non habent jus, dum Pauperiores de hac Familia in consecutione præfati Legati sunt minus Pauperibus præferendi; Tum ex præsumpta mente Testatoris, qui suam dispositionem ita conclusit -- *secondo la varietà de' tempi, e la necessità delle varie occasioni si potranno governare, e risolvere in sovvenire alle persone più bisognose della famiglia, ed altro, che li parerà a proposito* -- Ut apparet ex folio clarè, & eruditè ab eodem R. P. D. Ansidæo Secretario extenso; Tum ex dispositione juris, juxta quam Pauperiores 10 in distributione Legati facti Pauperibus sunt præferendi minus Pauperibus, quia ubi majus est periculum, ibi potius est succurrendum, *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 28. S. 1. num. 18., Amostaz. de caus. piis lib. 4. cap. 4. num. 17.* Præsertim quando legatum, aut beneficium fuerit reservatum a Testatore pro Pauperioribus juxta *Rot. in Faventina beneficii 11. Februarii 1704. S. Cum enim cum seqq. coram Muto*, ac juxta resolutionem Sac. Congregationis Concilii in *Imolen. Legati Pii 27. Novembris 1717.*, ubi cum quidam pius Testator S. Montem Pietatis Oppidi Lugi instituisset heredem gravans ipsum, seu Præsidentes pro tempore ad dandum singula hebdomada, & expendendum in tantum companaticum pro alimentis Paupe-

riorum RR. Fratrum Religiosorum Claustralium Terræ Lugi amore Dei in perpetuum solidos viginti; hujusmodi Legatum Præsidentes dicti Montis ab initio usque in præsentem diem elargiri PP. Carmelitis consueverunt, quamvis in dicto Oppido Conventus adessent PP. Prædicatorum, Minorum Conventualium, & Cappuccinorum; Dubitantibus autem iisdem Præsidentibus, an potius tradere tenerentur eleemosynam PP. Cappuccinis utpote pauperioribus disputatum fuit -- *An Legatum de quo agitur debeatur PP. Carmelitis, seu potius Præsidentes Montis Pietatis possint illud distribuere PP. Cappuccinis, vel aliis Regularibus ad eorum libitum in casu &c.* -- Cui Sac. Congregatio rescripsit -- *Negative quoad primam partem, & affirmative quoad secundam ad formam Testamenti* -- Non obstante, quod PP. Carmelitæ centenariam observantiam, & præscriptionem pro se allegarent.

11 Eandem subministrationem in mensuris scutis decem pro qualibet dicebam etiam esse faciendam Apolloniæ, & Palmæ Justinianis; sunt enim ipsæ qualitate eisdem qualitatibus requisitis à Testatore ad effectum participandi de fructibus multiplici, quibus qualificatae sunt Maria, & Paulina Justinianæ, quæ superius pro consimili subministratione supplicarunt, adeoque etiam ipsæ admittendæ sunt ad eandem participationem, sunt enim eadem Paupertate pressæ, ac sunt descendentes ex Familia Justiniana 12 nua, dum probant hanc descendentiam ex Proavo in Libro Nobilium adscripto, fidibus Matrimoniorum, & Baptismatum, & cum sint deperditæ Libri Parochiales in ultima Insulæ Chios à Turcis invasione, testimonio proprii Parochi Mothonensis, aliorumque Testium se filias respectivè Pauli, & Thomæ demonstrant, qui sunt veri modi ad probandam omnimodiori conclusentia descendentiam ex latè traditis per *Jason. cons. 124. num. 5. lib. 1. Rota decis. 709. num. 3., & seqq. coram Buratt., & decis. 588. num. 3. coram Pamphil., & decis. 347. num. 2., & seq. coram Celsi, & in Romana, seu Parmen. jurispatronatus 9. Junii 1700. S. Lucidissime coram Reverendissimo Molines Decano.* Nullatenus obstante, quod nec ipsæ, nec earum Genitores sint adscripti in libro Aureo;

reo; Sufficit enim, quod descendant ab ultimo adscripto; ut patet exemplis Indultorum Summorum Pontificum superius enumeratis. Quod autem præfata Oratrices non sint Januenses, seu Januæ degentes, sed Chienfes, jam superius responsum fuit hoc non officere. Et ita resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii 13. Martii 1717.

13 His exemplis constituto gratificationem locum habere non solum in Beneficiis Ecclesiasticis, verum etiam in legatis merè piis, descendendo nunc ad examen, propositæ quæstionis videtur dicendum, quod concurrentibus consanguineis Mariti, & Uxoris æquè proximioribus ad Cappellaniam merè Laicalem fundatam ab utroque conjugè cæteris paribus sit præferendus, & gratificandus potius consanguineus Mariti, quàm Uxoris; Sicut enim ordo naturalis est, ut Maritus, & Vir tamquam caput præferatur Uxori, ad *Text. in Canon. est ordo, & Canon. cum caput. 13. quæst. 5.* Ita ordo naturalis erit ut in consecutione indivisibilis Cappellaniam fundatæ ex Bonis Mariti, & Uxoris favore eorum consanguineorum in paritate gradus potius præferatur consanguineus Mariti, quàm Uxoris, *Felin. in cap. Quoniam de Testib. n. 5. Castill. controvers. jur. 67. num. 28. & seq. tom. 5. Cevall. commun. contra commun. quæst. 265. nu. 18. Rot. decis. 275. n. 3. coram Mantica ibi -- Accedit etiam, quod ipse Ludovicus descendit ex linea masculina Fundatoris, Joannes autem descendit ex linea feminina, & ideo data in cæteris paritate is debet præferri, qui per virilem sexum descendit.*

14 Sic si Maritus, & Uxor simul disposuerint præstari certam dotem singulis annis suis consanguineis proximioribus, concurrentibus consanguinea ex parte Mariti, & altera ex parte Uxoris, utraque in eodem gradu consanguinitatis, in consecutione dictæ dotis præferatur consanguinea Mariti *Castill. controvers. jur. 67. nu. 28. §. Nam rationi in fin. tom. 5.* Ita etiam fundata Cappellania per Maritum, & Uxorem, & ad eam vocatis consanguineis utriusque, si concurrant consanguineus de linea Mariti, & consanguineus de linea Uxoris in paritate gradus, & cæteris paribus, præferendus est consanguineus de linea Mariti.

15 Ratio autem hujus desumi videtur ex præsumpta affectione utriusque conjugis potius erga consanguineos Mariti, quàm consanguineos Uxoris, præsumuntur enim Maritus, & Uxor potius diligere propriam agnationem, quàm cognationem, adedque in relicto Cappellaniam merè Laicalem pro eorum consanguineis potius respexisse ad consanguineos descendentes ex linea Mariti, in quibus conservatur splendor, & honor agnationis, quàm ad consanguineos descendentes ex linea Uxoris.

16 nam familiam Viri sui Uxor conservare velle præsumitur, ut patet exemplo Majoratus instituti per Maritum, & Uxorem, in quo consanguineus Mariti præfertur consanguineo Uxoris, juxta sententiam *Gregorii Lopez relat. per Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. nu. 22. & per Castill. controvers. jur. cap. 57. nu. 28. tom. 5. Rorras de incompatibilitat. Regnor. in addit. ad cap. 8. part. 8. cap. 3. n. 13. tom. 2.*

17 At in hac quæstione procedendum est cum distinctione; Aut enim Maritus, & Uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, & ad eam vocarunt consanguineos Viri, & Uxoris, tunc cæteris paribus præferendus est consanguineus Viri consanguineo Uxoris, quia cum in hoc casu consanguineus Viri sit ordine scripturæ prius nominatus, censetur etiam magis prædilectus, & præferendus est; Ordo enim literæ dat prælationem. *Roxas de incompatibilit. in addit. ad par. 8. cap. 3. num. 10. tom. 2. Amosaz. de caus. piis lib. 3. cap. 8. num. 20. Capon. discept. 101. num. 4. & 7. tom. 2. Barbof. in cap. Sedes num. 10. de rescript.* Sicuti etiam esset præferendus consanguineus Mariti, si ab utroque Conjugè essent vocati ad præfaram Cappellaniam *consanguinei Viri, sive Uxoris;* quia cum inter consanguineos Viri, & Uxoris cadat ordo charitatis, & affectionis, cum Vir, & Uxor præsumantur diligere magis agnationem, quàm cognationem; hæc disjunctiva *sive* denotat ordinem, & ultima pars censetur posita in defectum prioris, nimirum consanguinei Uxoris censentur contemplati in defectum consanguineorum Mariti, per *Text. singularem in l. cum pater §. à te peto ff. de legat. 2. ibi: A te peto Marite, si quos liberos habueris, illis prædita relinquant, vel si non habueris tuis, sive meis propinquis, aut etiam nostris libe-*

liberis non esse datam electionem, sed ordine scripturae factam substitutionem respondi -- *Cephal. conf. 53. num. 69. lib. 1. Menoch. conf. 187. num. 20. tom. 2. Cancer. var. resol. par. 1. cap. 1. de subtit. num. 113.* Et in his terminis procedunt auctoritates superius relatæ §. *His exemplis.*

18 Maximè si de tempore hujus dispositionis non adessent nisi consanguinei Mariti, aut si ipsimet Conjuges in concursu consanguinei Uxoris gratificassent, & prætulissent consanguineum Mariti, ei conferendo præfatam Cappellaniam. Ex his enim circumstantiis clarè desumeretur voluntas eorundem Conjugum esse præferre consanguineum Mariti consanguineo Uxoris. *Fusar. de subtit. q. 321. num. 5. & q. 324. num. 6. Ciardin. contro. jur. 26. num. 21. lib. 2. Rota in Gerunden. Beneficii de Olor 7. Maji 1703. §. His omnibus coram Eminentiss. Priolo, & in similibus terminis firmavi superius Can. I. & II. Cas. XIV. num. 9. & 15.*

19 Aut fundarunt Cappellaniam merè Laicalem de bonis propriis pro consanguineis utriusque, & non adfit ulla conjectura voluntatis Fundatoris potiùs præferendi consanguineos Mariti, & tunc Ordinarius, aut alius habens conferre dictam Cappellaniam est in libertate cæteris paribus gratificandi quem vult ex consanguineis utriusque Conjugis; nam cum æqualiter consanguineos vocent, isti æquali affectione, & voto vocati censentur. *Lambertin. de jurepat. lib. 2. par. 3. q. 5. art. 1. num. 4. Lara de Annivers. lib. 2. cap. 2. num. 34. Amostaz. de caus. piis lib. 3. cap. 8. num. 24. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. n. 21. in fine.*

20 Nec obstat exemplum Majoratus à Marito, & Uxore instituti; Disparitas namque est, quia in Majoratibus intenditur conservatio familiæ, & in Cappellaniis merè Laicalibus non intenditur hujusmodi conservatio, sed solum adimplementum oneris eisdem annexi, & ideo quando in Majoratibus fundatis à Marito, & Uxore æqualiter pro eorum consanguineis, concurrunt duo consanguinei in eodem gradu proximiores, unus ex parte Viri, & alter ex parte Uxoris, potiùs præferendus est consanguineus ex parte Viri tamquam potior ad conservandam familiam, quàm consanguineus

Uxoris; Non verò quando in Cappellaniis merè Laicalibus fundatis ab utroque Conjuge æqualiter pro utriusque consanguineis, concurrunt consanguinei Mariti, & Uxoris in eodem gradu proximiores, tunc enim unusquisque eorum gratificari potest, *Lara de Annivers. lib. 2. cap. 2. num. 34. Amostaz. de caus. piis lib. 3. cap. 8. n. 25. & seq. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 15. num. 21.*

Quid autem si vocatis æqualiter consanguineis utriusque Conjugis, consanguineus Uxoris sit Clericus, consanguineus verò Mariti sit Laicus, quis eorum est præferendus?

21 Dicendum videtur, quòd etiam in hoc casu sit in libertate habentis conferre Cappellaniam, præfatam præferre, & gratificare quemcumque ex illis, dum non solum Clericus, sed etiam Laicus, immo fœmina est capax obtinendi Cappellaniam merè Laicalem, *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 5. num. 26. Amostaz. de causis piis lib. 3. cap. 2. num. 43., & dixi superius Can. IV. V. VI. VII. & VIII. Cas. III. n. 6.*

22 Sed hoc non obstante censeo in hoc casu esse præferendum, & gratificandum potiùs consanguineum Clericum Uxoris, quàm consanguineum Laicum Mariti; Clericus namque est dignior, & major quibusvis Laicis, juxta *gloss. in cap. Sedes de rescript. verb. Majores ibi -- Videtur ergo, quòd per generalem clausulam non possit conveniri Sacerdos, vel Clericus, cum ipse sit major quolibet Laico -- Belletr. disquisit. Clerical. par. 1. §. 1. nu. 4.* cum Clericatus sit dignitas, & major alio sæculari honore, quæ nobilitat subjectum, cui confertur *Text. in cap. solita de major. & obed. Bald. conf. 180. num. 3. in fine ibi -- Certum est Clericum, aliàs Clericatum esse majorem alio sæculari honore -- Tiraquell. de Nobilit. cap. 9. num. 4.* Adedque cæteris paribus Clericus in consecutione Cappellaniæ merè Laicalis utpote dignior, & major est præferendus Laico, juxta auctoritates superius relatæ *Cas. VII. num. 1.*

24 Sic quando sermo est de Clericis, & Laicis, Clerici semper ex Sacris Canonibus, & ex stylo Curia præferuntur Laicis, ut patet in *cap. significavit de rescript. in cap. qualiter de elect., & in cap. Joannes de testame. ni., ibique testantur*

Fa-

Fagnan. num. 2. Ergo etiam, quando Clericus, & Laicus simul concurrunt ad aliquam Cappellaniam merè Laicalem, aut legatum pium, semper Clericus cæteris paribus utpote dignior, & major Laico est ei præferendus, *Grass. de effect. Cleric. in prælud. num. 383. ibi -- Et ideo Clerici dicuntur majores Laicis, & illis ubique præferri debent.*

- 25 Verum est, quod tam Clericus, quam Laicus sit capax Cappellanæ merè Laicalis, sed tamen cæteris paribus in consecutione ejusdem Cappellanæ est præferendus Clericus, ea ratione, quia licet Cappellania sit merè Laicalis, tamen habet aliquid Ecclesiasticitatis, & est materia Ecclesiastica, ratione cujus potius competere debet Clerico, quam Laico, *Abb. in cap. Joannes de testam. num. 7., Rot. in Monasterien. Vicarie 12. Martii 1706. §. Eo autem coram R.P.D. Omana.*

ARGUMENTUM.

Gratificatio, aut derogatio pro medietate an habeat locum in Jurepatronus spectante ad Universitatem?

SUMMARIUM.

- 1 Gratificatio in paritate vocum competit non solum Ordinariis, sed etiam Summo Pontifici: Et quomodo iste eam exerceat? Vide ibi, & num. 24. & 25.
 - 2 Derogatio medietatis vocum resolvitur in simplicem gratificationem.
 - 3 Inter plures gratificatos à Papa scilicet, & ab Ordinario, si legitime non constet de prioritate gratificationis, in dubio præfertur gratificatus à Papa, & num. 26. Fortius si constet de paritate gratificationis Papæ, & num. 4. & 9. & 27.
 - 5 Scissa Universitate Patrona tam in primo, quam in secundo scrutinio in duas partes æquales, an Papa possit gratificare quem vult, & num. 10.
 - 6 In Jurepatronatus spectante ad Universitatem, seu ad plures uti universos, ac etiam ad unicum Patronum, locum non habet gratificatio, seu derogatio pro medietate, & num. 12. Et quare? Vide num. 7.
 - 8 Major, & sanior pars Eligentium coalescit non solum ex numero, sed etiam ex meritis Electorum, & dignitate Eligentium.
- 10 Gloss. in cap. Ecclesia vestra il secondo de elect. an locum habeat in nominationibus, & presentationibus?
 - 11 Communitas Patrona durante termino potest devenire non solum ad unum, sed ad plura scrutinia.
 - 13 Enumerantur requisita necessaria ad validitatem gratiæ derogationis pro medietate, & num. 15. 16. 17. & 18.
 - 14 Gratia derogatoria pro medietate est subreptitia, etiamsi impetrans per ignorantiam, & simplicitatem non expressisset Summo Pontifici existentiam alterius Compresentati, & illius qualitates.
 - 19 Gratia derogatoria pro medietate juxta praxim Cancellariæ, & Datarie sustinetur, etiamsi de tempore gratiæ non adsit revera presentatio, dummodo sequatur intra terminum juris. & quare? Vide ibi, & num. 42.
 - 20 Consensus Episcopi, aut Capituli non retrotrahitur ad diem gratiæ factæ à Papa de Beneficio sub conditione ejusdem consensus, si medio tempore alius obtineat gratiam absolutam ejusdem Beneficii.
 - 21 Presentatio intermedia facta ab altera medietate Patronorum favore alterius impedire non potest retrotractionem presentationis factæ à medietate Patronorum favore impetrantis ad diem gratiæ derogatoriæ. Et quare? Vide ibi.
 - 22 Amplia, etiamsi presentatio intermedia esset de persona consanguinea Fundatoris, aut Patroni, vel de persona idoniori. Intellige ut ibi.
 - 23 Gratia derogatoria pro medietate non est conditionalis, sed absoluta, & perfecta.
 - 28 Gratificatio facta ab Ordinario est suspecta de antidata, & ad hoc ut dicatur anterior respectu gratificationis factæ à Papa, quomodo constare debeat?
 - 29 Suspicio antidata in gratificatione facta ab Ordinario, ex quibus resultare dicitur? & num. 30. 31. & 32.
 - 33 Sacerdos in paritate vocum est præferendus simplici Clerico.
 - 34 Approbatus ad confessiones audiendas, & qui aliàs exercuit Curam Animarum in paritate vocum est gratificandus in consecutione Parochialis.
 - 35 Litera Apostolica in omnibus justificata sunt exequenda.
 - 36 In Jurepatronatus hereditario presentatio fieri debet in stirpes, & non in capita.

- 37 *Jus patronatus transit in heredem universaliter institutum.*
- 38 *Descendentia à Patrono probatur ex sententia Ordinarii.*
- 39 *Presentatus si obtineat derogationem medietatis vocum, adeo dicitur obfirmata, ejus presentatio, ut ab ea subinde variando resilire non liceat Patrono, qui eum presentavit.*
- 40 *Presentatio non exhibita coram habente instituire, non dicitur perfecta.*
- 41 *Ad justificandam gratiam derogatoriam medietatis vocum non requiritur formalis presentatio coram Ordinario, sed sufficit solus consensus Patroni, siue iste desumatur à mandato procura, siue aliter.*
- 43 *Major pars vocum absorbet minorem.*
- 44 *Non omnis levitas animi, seu mentis est sufficiens reddendi Patronum inhabilem ad presentandum.*
- 45 *Fatuitas, ut probare dicatur ex testibus quid requiritur, & ex quibus excludatur? Vide num. 46.*

CASUS XI.

- 1 **C**ertum, atque indubitatum est, gratificationem in paritate vocum non solum competere Episcopis, & Ordinariis locorum in partem sollicitudinis, & non in plenitudinem potestatis à Summo Pontifice vocatis, sed etiam spectare ad ipsum Summum Pontificem, qui est Episcopus Episcoporum, & Dispensator legitimus omnium Beneficiorum universalis Ecclesie, quam gratificationem idem Summus Pontifex exercere solet per viam gratiæ pro Presentato cum derogatione medietatis vocum Patronalium.
- 2 pro ea vice, & hujusmodi derogatio dicitur gratificatio, seu resolvitur in simplicem gratificationem, juxta *Amayden. de styl. Datar. lib. 1. cap. 15. §. 15. num. 4. Rota in Majoricen. Beneficii 6. Decembris 1709. coram R.P.D. Ansaldo impress. Par. I. Can. V. Cas. VII. num. 24. S. Eoque indubitantius, & in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai 8. Junii 1709. coram R.P.D. Ansaldo superius impress. Canon. I. & II. Cas. VII. num. 27., & in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1712. S. Rationabiles coram eodem inferius legen., & in Osnaburgen. Canoniciatus 10. Decembris 1714. S. Duplici coram R.P.D. Crispo.*
- Accidit easus, quod vacato Beneficio

simplici, & non Sacerdotali de Jure patronatus Universitatis, aut Communitatis, aut Collegii, aut Capituli, & vocatis omnibus de Communitate, juxta requisitum necessarium ad validitatem actus presentationis spectantis ad Communitatem, de quo dixi superius *Par. I. Can. V. Cas. VIII. n. 1.* ac eis coadunatis in loco consueto, ipsa Communitas scissa fuit in duas partes æquales, nimirum una medietas presentavit Titium Clericum, & alia presentavit Cajum Sacerdotem, iterato autem scrutinio in easdem æquales partes iterum divisa fuit eadem Communitas. Hinc durante adhuc quadrimestre, Cajus, omisso medio proprii Episcopi, convolvavit ad Papam tamquam ad fontem, & universalem Dispensatorem Beneficiorum, & ab eo die prima Januarii ex. gr. sub narrativa, quod esset presentatus à medietate Patronorum obtinuit gratificationem, seu gratia pro presentato cum derogatione alterius medietatis vocum. E contra Titius eadem primæ die ejusdem mensis Januarii obtinuit gratificationem ab Ordinario. Quæritur quis ex his gratificatis institui, & obtinere debeat præfatum Beneficium?

- 3 Pronunciandum videtur, quod inter hos gratificatos obtinere debeat hujusmodi Beneficium gratificatum à Papa, ipseque sit præferendus gratificato ab Ordinario; Clara namque est dispositio *Text. in cap. si à sede de præben. in 6.*, ubi Bonifacius VIII. inter plures provisos à Papa, & ab aliquo inferiore eadem die, si legitime non constet de prioritare Provisi ab Ordinario, nimirum in forma publici Instrumenti cum testibus, & aliis solemnitatibus, propter excellentiam Providentis decrevit prælationem Provisi à Papa, ibi -- *Si à Sede Apostolica, vel Legato ipsius uni, & ab Ordinario alteri eodem die idem Beneficium conferatur, nec appareat, qua collatio fuerit primo facta, erit potior conditio Possidentis; si vero neuter possideat is, cui sedes ipsa contulit, vel Legatus (propter Conferentis ampliorem prærogativam) erit alteri præferendus -- ibique Monac. num. 2. Passerin. num. 7. Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 23. num. 7. Menoch. de arbitr. judic. lib. 2. cent. 1. cas. 48. num. 15. Barbof. de offic. & potest. Episcop. alleg. 56. num. 14. par. 3. Gonzal. super*

per reg. 8. Cancell. S. 3. proœm. nu. 50. Rot. decis. 419. num. 8. coram Bichio.

4 Quod nullam admitteret difficultatem si gratificatio Papæ præcessisset non solum per dies, sed per horam, gratificationem Ordinarii, ea ratione, quia per hanc simplicem antecedentem appositionem manus Summi Pontificis, alii inferiores Collatores ob reverentiam debitam Supremo Capiti Ecclesiæ se abstinere debent à collatione, & gratificatione, immo censetur eis fuisse ablata facultas conferendi, & gratificandi pro ea vice, ad *Text. in Extravog. ad Romani de præben. & dignit. Cass. dor. decis. 14. num. 2. & decis. 20. num. 1. Menoch. de arbitr. ubi supra d. cas. 48. n. 1. Gonzal. super regul. 8. gloss. 52. num. 23. Card. de Luc. de jurepatr. disc. 42. num. 2. Rot. decis. 2231. num. 11. coram Coccin. & in Trevisen. Parochialis 26. Junii 1715. S. Quoniam coram R. P. D. Lancetta, & 10. Februar. 1716. S. Ipsaque coram R. P. D. Foscaro.*

5 Non officit si dicatur, quod scissa Universitate Patrona in duas partes æquales, Præsentatio, seu Electio, cum non sit conclusa, locum non habeat gratificatio, seu derogatio pro medietate. Hoc namque procedere videtur, quando Universitas Patrona solum in primo scrutinio fuisset scissa in æquales voces, secus quando iterato scrutinio, prout in casu præfenti, iterum illi de Communitate essent divisi in æqualia vota; Tunc enim etiam non elapso termino, Summus Pontifex gratificare potest, quem vult ex illis juxta *Gloss. in cap. Ecclesia vestra il secondo de elect. verb. non consenserit in fine ibi -- Si iterum taliter eligant, tunc priventur jure eligendi Superior (Papa scilicet) tamen potest facere gratiam, cui vult -- ibique Abb. num. 13. Tiraquell. de jur. Primog. quest. 17. opin. 2. num. 7. & opin. 6. n. 10. Lotter. de re benefic. lib. 3. quest. 17. n. 193. Rot. decis. 26. num. 37. coram Cerr. Aden. ad Buratt. decis. 809. num. 13.*

6 Verum his non obstantibus censeo in hoc casu neminem ex dictis gratificationis institui, & obtinere debere præfatum beneficium. Nullæ namque sunt tam gratificatio obtenta per Titium ab Ordinario, quam gratificatio, seu gratia Apostolica pro præsentato cum derogatione alterius medietatis obtentæ per

Pars II.

Cajum à Papa; Cum non sit dabilis, nec practicabilis gratificatio, aut derogatio pro medietate in jurepatronatus spectante ad Universitatem, seu ad plures uti universos *Rota in Firmana Beneficii 12. Maji 1595. apud Garz. de Benefic. par. 10. cap. 3. de devolut. num. 13. Piton. de discept. Eccles. 4. num. 44.*

7 Ratio autem desumitur ex eo, quia gratificatio, aut gratia pro Præsentato cum derogatione alterius medietatis ad sui validitatem necessariò requirit actum perfectæ præsentationis, & qui petit gratificari in paritate vocum, aut gratiam derogatoriam medietatis vocum assumit pro fundamento suæ intentionis actum perfectæ præsentationis, eodem modo, quo confirmatio necessariò præsupponit actum Electionis, & qui petit confirmari, habet pro fundamento actum perfectum Electionis, ut expressè testatur *Lotter. de re benefic. lib. 3. quest. 17. num. 167. & seqq. Rota in Majoricen. beneficii 6. Decembris 1709. coram R. P. D. Ansaldo impress. par. 1. Can. V. Caf. VII. num. 12.* Scissa autem Universitate Patrona in paria vota, itaut una medietas eorum de Universitate præsentet unum, & alia medietas alium, non datur actus perfectæ præsentationis, nec dicitur conclusa ulla præsentatio, cum virtus Universitatis Patronæ non reperitur in minori, nec in æquali, sed in majori parte eorum de Universitate *Imol. in cap. Ecclesia vestra il secondo de elect. num. 11. Boer. decis. 2. n. 32. Lotter. de re benefic. lib. 3. quest. 17. n. 170. Gratian. discept. for. 933. num. 1. Rota decis. 148. la seconda num. 10. post Vivianum de jurepatr. & in dicta Majoricen. Beneficii impress. ubi supra n. 13. & dixi dicta par. 1. Can. V. Caf. VII. num. 8.*; Adeoque scissa Universitate Patrona in duas partes æquales non est dabilis, nec practicabilis gratificatio, aut derogatio pro medietate; Super actu enim non præexistente, nec in re, nec in spe difficilè cadit gratificatio, aut derogatio; *Rota decis. 181. num. 21. par. 19. recent. & in dicta Majoricen. Beneficii impress. ubi supra num. 12.*

8 Dicitur autem non potest, quod licet præfata Universitas Patrona sit scissa in paria vota, tamen in hoc casu Præsentatio sit conclusa favore Caji; ipse enim Cajus cum sit Sacerdos excedit in meritis Ti-

tium simplicem Clericum, adeòque dicitur habere consensum majoris, & sanioris partis, cum majoritas, & sanioritas non coalescat solum ex numero, sed etiam ex meritis Electorum, & Dignitate Eligentium, cum quibus in paritate numeri efficitur major, & sanior Pars ad *Text. in cap. si forte dist. 63. gloss. in cap. in Genesi verb. ad zelum de elect. Rota decis. 26. num. 33. coram Cerro*. Hoc namque procederet quando beneficium, de quo agitur, ex lege foundationis esset actu Sacerdotale, tunc enim cum Pars illa, quæ præsentavit simplicem Clericum, præsentaverit inhabilem, totum ejus jus consolidatum fuit in altera parte, quæ præsentavit Sacerdotem dummodò tamen perstiterit per totum quadrimestre in præsentatione inhabilis, ut firmavi *par. 1. Can. V. Cas. VII. num. 11., & superius Can. 3. num. 10.*; Secus in casu præsentati ubi Beneficium non est actu Sacerdotale, sed ad illud validè præsentari potest Clericus æquè, aut Sacerdos.

9 Hinc ea, quæ superius in contrarium afferebantur, nullatenus adversantur, quoniam militant in jure patronatus competente pluribus uti singulis, qui discordantes inter se in præsentando si se dividerint in duas partes æquales, & præsentatus à medietate eorum obtinuerit à Papa gratificationem, seu derogationem alterius medietatis, & alius compræsentatus obtinuerit gratificationem ab Ordinario; Gratificatus à Papa præferendus est, non solum quando expressè constat de antidata hujusmodi gratificationis, sed etiam quando sumus in dubio juxta auctoritates ibi relatas, quibus addo in terminis *Rota in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1712. §. Siquidem, & §. Adhuc coram R. P. D. Anfaldo inferius legen. n. 24.* Non verò procedunt in jure patronatus competente pluribus uti universis, seu alicui Universitati, seu Communitati, quia ista scissa in æqualia vota, nulla dicitur adesse nominatio, aut præsentatio, ex auctoritatibus superius relatis §. Ratio.

10 Nec obstat *Glossa in cap. Ecclesia vestra il secondo de elect.*, ubi asseritur, quòd scissis Electoribus in duas partes æquales in primo scrutinio, si deveniant ad aliud scrutinium, & iterum se scindant in æqualia vota, possit Pontifex gratiam facere,

cui vult. *Glossa* namque hæc una cum auctoritatibus relatis superius §. Non officit fortasse procedere potest in eis electionibus, in quibus locum habet *cap. quia propter de elect.*; Secus in nominationibus, & præsentationibus ad beneficia simplicia, Canonicatus, aut Dignitates, ubi servanda non est forma præfati *cap. quia propter*. Ratio est, quia in hujusmodi nominationibus, & præsentationibus explendis fuit concessum Patronis tempus quatuor, aut sex mensium, ut dicam infra *Par. III. Can. unic.* Unde Communitas Patrona, sive Laica, sive Ecclesiastica durante hoc termino non solum potest devenire ad unum, sed ad plura scrutinia, etsi semper discordaverit, & se dividerit in æquales partes, durante adhuc termino juris, Papa non potest conferre beneficium, nec jure devoluto, quia durat adhuc terminus, nec per viam gratificationis, seu gratiæ pro præsentato cum derogatione alterius medietatis, quia nulla adest præsentatio, ut bene docet *Rota in Albaracien. Canonicatus 10. Maji 1700. §. Auctoritates vero coram R. P. D. Molines Decano impress. apud Piton. discept. Eccles. 4. num. 125. & tradit idemmet Piton. ibidem num. 36. & seqq.*

12 Igitur gratificatio, quæ exercetur per Summum Pontificem in paritate vocum per viam Gratia pro Præsentato cum derogatione alterius medietatis, locum non habet in Jure patronatus competente Universitati, aut pluribus Patronis uti universis, nec unico Patrono Laico, qui præsentet plures accumulativè, cum hujus vox sit unica, & indivisibilis, sed solum locum habet in Jure patronatus competente pluribus Patronis uti singulis, qui sint discordes in præsentando, & sint divisi in æqualia vota. *Vivian. de jurepat. par. 3. lib. 14. cap. 2. num. 20. Piton. discept. Eccles. 4. num. 45., & seq. Rota in dicta Firmana Beneficii apud Garz. de Benefic. dicta par. 10. cap. 3. de devolut. n. 13., & in Augustana Canonicatus 21. Januarii 1715. §. Non obstat in fine coram R. P. D. Falconerio.*

13 Cæterum ad validitatem hujusmodi gratificationis, seu gratiæ derogatoriæ pro medietate plura requiruntur. Requiritur enim primò, quòd ille qui petit gratificari, seu gratiam derogatoriam pro me-

medietate à Summo Pontifice, si adsit de tempore impetrationis, alius compræsentatus ab alia medietate Patronorum, aut hæc dederit mandatum procuræ ad præsentandum certam qualificatam personam e.g. Consanguineum Fundatoris debet exprimere in supplicatione eidem Summo Pontifici non solum existentiam ejusdem Compræsentati, & præfati mandati, sed etiam omnes hujus qualitates, nimirum si Compræsentatus sit consanguineus Fundatoris, aut Patroni, aut sit Compatronus, aut Originarius, aut Sacerdos &c. debet supplicans hæc omnia, & similia exprimere, aliàs gratificatio, seu gratia derogationis pro medietate esset nulla, & subreptitia, quia Summus Pontifex, si scivisset concurrere alium Compræsentatum, & in eo adesse illas qualitates, aut unitim, aut divisim, gratiam derogationis, aut non concessisset, aut difficiliter *Ros. de execut. lit. Apostolic. par. 1. cap. 5. num. 130. in fine Piton. dicta discept. Eccles. 4. num. 29. in fine, & discept. Eccles. 22. num. 38. Rota in Alatrina jurispatronatus 15. Junii 1705. §. Et hinc coram Eminentissimo Scotto superius impress. Cas. VIII. num. 19.*

14 Immo gratia hæc derogatoria pro medietate esset nulla, & subreptitia, etiam si supplicans, & impetrans, per ignorantiam, & simplicitatem non expressisset Summo Pontifici existentiam alterius compræsentati, & illius qualitates; Ratio est quia in considerata validitate gratiæ non advertitur ad culpam impetrantis, sed potius ad intentionem concedentis. Si autem Papa scivisset adesse alium Compræsentatum, & in eo concurrere præfatas qualitates, gratiam derogatoriam pro medietate non de facili concessisset, ut optimè docet *Abb. in cap. constitutus de rescript. num. 1. & in cap. ad audientiam eodem tit. num. 1. Calderin. conf. 14. de rescript. num. 3. ibi -- Non obstat etiam, quod impetrans illa ignoraverit verisimiliter, cum in impetratione non excuset ignorantiam impetrantis tacentis quod est exprimendum, etiam si illud esset de facto alterius, & hoc est propter intentionem concedentis --* *Rocch. de jurepat. verb. honorificum qu. 22. num. 52. Lambertin. eodem tract. lib. 2. par. 2. quest. 8. art. 22. num. 2. Vivian. eodem tract. lib. 14. cap. 1. num. 119.*

15 Requiritur secundo, quòd cum in gratia Apostolica derogationis medietatis vocum, aut in ejus literis soleat apponi clausula -- *constitudo de jurepatronatus ex fundatione, vel dotatione* -- impetrans prædictam gratiam debet verificare existentiam, & pertinentiam jurispatronatus pro medietate ad illos, qui eum præsentarunt. Quæ existentia, & pertinentia jurispatronatus ultra probationes, de quibus dicam in Deo dante *Par. V. resultare etiam potest ex confessione alterius Compræsentati emissa coram Ordinario in impetrando ab eo gratificationem* *Rot. decis. 110. num. 2. & seq. post Vivian. de jurepat. & decis. 239. num. 1. par. 6. rec.*

16 Requiritur tertio, quòd de tempore impetrationis gratiæ non sit alteri jus quæsitum certum, & validum e.g., quòd præsentatus ab altera medietate Patronorum non sit prius institutus ab Ordinario, aut ex lege fundationis non sit instituendus. Etenim si antecedenter ad gratiam pro præsentato, præsentatus ab altera medietate Patronorum esset institutus ab Ordinario perfectè, aut imperfectè, scilicet non capta possessione ante obentam ab alio gratiam Apostolicam, aut esset instituendus, eo quia esset vocatus à Fundatore ad dictum beneficium, aut haberet majores qualitates, & res esset deducta in judicium, & se opponeret gratiæ Apostolicæ derogationis, hæc esset nulla, & nullius momenti, quia cum in eadem gratia apponi soleat clausula -- *dummodo tempore data presentium alteri non sit jus quæsitum* -- hæc clausula præservat jus certum, & validum, sive in re, sive ad rem ex anteriori provisione, aut ex lege fundationis quæsitum, nè gratia dicatur concessa in alterius præjudicium *Ros. de execut. litter. Apostolic. par. 1. in addit. ad cap. 5. n. 32. & seqq. & n. 40. Gratian. discept. 780. n. 17. Rot. dec. 48. n. 17. Ad den. ad Buratt. dec. 651. n. 12. & seqq., & dec. 396. n. 36., & seqq. & 489. num. 14. & seqq. coram Bich. & decis. 331. num. 14. par. 15. recent. & dec. 543. num. 3. & seq. par. 18. recent., & dec. 719. n. 6. & seq. coram Manzaned., & dec. 372. n. 7. par. 17. recent., & in Salernitana jurispatronatus 11. Martii 1715. §. Pontificia cor. R.P.D. Falconerio.*

17 Requiritur quarto, quòd si ex lege fundatio.

dationis approbata à Sede Apostolica, aut ex privilegio Apostolico sancitum fuerit non posse derogari Juripatronatus nec in toto, nec pro medietate, debeat impetrans gratiam derogationis hoc exprimere Summo Pontifici, aliàs gratia esset nulla, & subreptitia *Card. de Luca de jurepat. disc. 74. num. 1. & seq. Rota decis. 4. num. 7. par. 2. & decis. 372. num. 4. par. 17. recent., & decis. 307. num. 4. lib. 3. coram Puteo.*

18 Requiritur quintò, quòd impetrans gratiam pro præsentato cum derogatione medietatis vocum verificet se habere præsentationem, seu se esse præsentatum à medietate Patronorum existentium in possessione præsentandi, aut immediatè descendantium ab eis, qui existunt in possessione præsentandi, cum hujusmodi possessio Antecessorum transeat in successores quoad jus præsentandi, & obtinendi institutionem præsentati, *Rota in Nolana Beneficii 23. Februar. 1714. §. Respectu coram R.P.D. Crispo, & in Salernitana jurispatronatus 11. Martii 1715. §. Verùm coram R.P.D. Falconerio, & 13. Januarii 1716. coram R.P.D. Crispo, & dicam infra Canon. XXVI.* Voces enim eorum, quæ prætendunt se esse veros Patronos, sed non existunt in quasi possessione præsentandi, computari non valent ad effectum verificandi præsentationem medietatis Patronorum, cum ad hunc effectum non attenditur quis sit verus Patronus, sed ultimus status, seu quis sit Possessor Juris præsentandi, dum Papa intellexit de medietate eorum Patronorum, qui sunt in hujusmodi quasi possessione, aliàs si impetrans ad complendam medietatem vocum vellet computare voces eorum, qui non existunt in quasi possessione præsentandi, ejus gratia non diceretur justificata, nisi constaret clarè, & manifestè per publica Instrumenta etiam non existentes in quasi possessione præsentandi, qui eos præsentarunt esse veros Patronos, quia tunc possessorium absorberetur à petitorio, *Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 8. num. 106. Rosa de execut. liter. Apostolic. par. 1. in addit. ad cap. 5. num. 47. & seq. Rot. decis. 396. num. 6. & seqq. & num. 20. & decis. 419. num. 5. & decis. 420. num. 5. coram Bich. & dec. 296. num. 4. coram Celso, & in Aprutina Paro-*

chialis 15. Januarii 1703. §. Sicuti coram Eminentiss. Priolo, & in Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. §. Tantaque coram R.P.D. Ansaldo.

Sed non requiritur, quòd verificet se esse præsentatum à medietate Patronorum de tempore impetrationis gratiæ; sufficit enim, quòd hæc verificet de tempore executionis per superventas præsentationes intrà legitimum tempus, dum gratia derogationis medietatis, juxta praxim Cancellariæ, & Datariæ sustinetur, quamvis tempore gratiæ non adsit revera præsentatio, dummodo sequatur intrà legitima tempora. Ratio est, quia subsequens præsentatio retrahitur, ac si diem datæ precessisset, maximè si datam provisionis Apostolicæ præcesserit mandatum Patroni ad præsentandum, cum illud demonstrat præcedentem consensum Patroni, & operatur habilitatem in potentia termini, ad quem fit retrotractio, *Cassador. decis. 2. num. 8. & decis. 3. n. 3. de renunc. Ros. de execut. liter. Apost. par. 1. cap. 5. n. 133. Card. de Luc. disc. 42. num. 4. & disc. 71. num. 17. de jurepat. & disc. 73. num. 45. de Benefic. Rota dec. 1165. nu. 11. coram Seraphin. & decis. 239. n. 16. par. 16. rec. & decis. 276. num. 5. apud Dunozett. & decis. 396. num. 14. & seqq. & decis. 419. num. 1. & seqq. tom. 2. coram Bichio, & decis. 265. num. 19. & 38. coram Duran. & decis. 28. num. 4. coram Cavalier. & in Lauretana jurispatronatus 15. Decembris 1716. §. Prout etiam coram R.P.D. Crispo inferius legen. num. 35.*

Quid autem sentiendum, si de tempore intermedio intercesserit præsentatio alterius medietatis Patronorum favore tertii, & etiam hujus institutio ex. gr. si quis prima die Januarii obtineat gratiam pro præsentato cum derogatione alterius medietatis Patronorum, & ultima die ejusdem mensis Januarii obtineat præsentationem medietatis Patronorum, & hoc tempore intermedio altera medietas Patronorum præsentet filium, & iste obtineat etiam institutionem ab Ordinario, an præsentatio Impetrantis gratiam Apostolicam derogatoriam in hoc casu retrahatur possit ad diem gratiæ?

Videtur dicendum, præsentationem hanc Impetrantis non posse retraheri ad diem gratiæ, sed præsentationem inter-

intermediam tertiam factam ab altera medietate Patronorum, & hujus institutionem impedire hujusmodi retrotractionem, adeoque in hoc casu gratiam derogatoriam esse nullam, & subrepticam: si enim Papa scivisset presentationem alterius medietatis Patronorum favore tertii, & hujus institutionem præcessisse presentationem Impetrantis, huic gratiam non concessisset, aut difficilius. Sic si quis obtineat prima Januarii ex. gr. gratiam Apostolicam provisionis Beneficii à Papa in aliqua Ecclesia Cathedrali, dummodo accedat consensus Episcopi, aut Capituli, & ultima Januarii obtineat consensum Episcopi, aut Capituli, & hoc medio tempore alius obtineat gratiam Apostolicam ejusdem Beneficii pure, & simpliciter, consensus Episcopi, aut Capituli retrahi non potest ad diem primæ gratiæ, & secundus provifus præfertur primò, juxta *Text. express. in cap. si pro te de rescript. in 6. ibique gloss. Archidiacon. num. 1. Passerin. num. 3.* Ita pariter succedente presentatione, aut institutione intermedia alterius inter gratiam pro presentato obtentam ab Impetrante, & hujus presentationem, hæc retrahi non potest ad diem gratiæ, dum retrotractio fieri non potest in præjudicium juris ab altero medio tempore quæsti, ut docet *Card. Zabarell. in Clement. unic. de concess. præben. num. 22. circa fin. ibi -- quamvis enim de sui natura, conditio trabatur retro, tamen trahitur retro sine præjudicio alterius, qui ante purificationem consecutus erat jus pure -- Lotter. de re benefico. lib. 3. q. 18. n. 62. Rota decis. 265. n. 42. coram Duran.*

21 His non obstantibus censo in hoc casu presentationem factam à medietate Patronorum favore Impetrantis retrahi ad diem gratiæ derogatoriæ, nec presentationem intermediam, seu medio tempore factam ab altera medietate Patronorum favore alterius, aut hujus institutionem impedire posse hujusmodi retrotractionem, ut his terminis tueretur *Rota decis. 239. num. 19. & seqq. par. 16. recen.* Ratio est, quia Papa concedendo alicui gratiam Apostolicam pro presentato cum derogatione medietatis vocum, reducit consensus per plures Patronos præstandos ad solam illam medietatem Patrono-

rum, qui præsentant ipsum Impetrantem, & abdicat pro ea vice jus præsentandi ab alia medietate Patronorum, quæ eundem Impetrantem non præsentat, itaut Impetrans præsentatus à medietate Patronorum, perinde se habet, ac si fuisset præsentatus ab omnibus Patronis; Unde illa medietas Patronorum, qui medio tempore præsentarunt alium præter Impetrantem, non poterat illum validè præsentare, adeoque hujus præsentatio intermedia, ac etiam subsequuta institutio utpote nulla est impotens impedire retrotractionem presentationis alterius medietatis favore Impetrantis ad diem gratiæ. *Ros. de execut. liter. Apostolic. par. 1. cap. 5. num. 133. & in addit. ad d. cap. 5. num. 47. Tondut. quæst. benef. par. 2. cap. 4. §. 9. num. 37. Rota in Aprutina Parochialis 15. Januarii 1703. S. Sicuti coram Eminentiss. Priolo, & in dicta Lauretana juris-patronatus 11. Decembris 1716. S. Quæsanè coram R. P. D. Crispo.*

22 Ob quam rationem censeo etiam contra meum Præceptorem (quæ credo tueri contrarium in suis Allegationibus de *Controv. Patron.*) hoc procedere non solum quando præsentatio intermedia est de persona omnino extranea, sed etiam quando est de persona consanguinea Fundatoris, aut Patroni, vel idoniori, dummodo hæc præsentatio processerit ex libertate, seu ex libera voluntate alterius medietatis Patronorum, qui potius voluerunt præsentare consanguineum Fundatoris, aut aliam personam idoniorum, quàm extraneum Impetrantem, dum ex defectu potestatis præsentandi in dicta medietate alium præter Impetrantem ab eis per gratiam derogatoriam abdicatæ, non poterant alium etiam consanguineum præsentare, secus si præsentatio consanguinei, aut alterius idonioris processerit ex necessitate, seu si adsit lex foundationis præsentandi consanguineum, aut idoniorum, & consanguineus, aut alius idonior se opponat, tunc enim præsentatio hæc intermedia consanguinei, aut idonioris proveniens ex necessitate, seu ex lege foundationis facta tempore intermedio ab altera medietate Patronorum impedit retrotractionem presentationis Impetrantis extranei factam ab una medietate Patronorum

rum ad diem gratiæ derogatoriæ, immo reddit gratiam derogatoriam obtentam ab extraneo omnino nullam, & subreptivam ob jus antecedenter quæsitum à consanguineis ex lege foundationis; quia si Papa scivisset adesse legem foundationis præsentandi consanguineum, aut idonei extraneo gratiam derogatoriam, aut minus idoneo non concessisset, aut diffidius, cum non soleat Papa derogare Juripatronatus passivo, & gratiam facere in præjudicium aliorum, sed unicuique jus suum integrum tamquam Princeps optimus ex suo rescripto conservari vult *Lotter. de re benefic. lib. 3. q. 8. num. 8. Ros. de execut. liter. Apostolic. par. 1. cap. 6. num. 334. Rot. decis. 334. num. 5. coram Seraphin. & decis. 614. num. 7. & seq. coram Bichio.*

Ea verò, quæ superius objiciebantur, non obstant, procedunt enim in gratiam merè conditionali, cujus effectus suspenditur usque in eventum conditionis, et si pendente conditione alius obtineat gratiam puram, & postea conditio evanuerit, secundus præfertur, quia primus non censetur impetrasse gratiam, nisi conditione adveniente, juxta *gloss. in d. cap. si pro te verb. si de rescript. in 6. secus in* 23 gratia absoluta, & perfecta, qualis est gratia pro præsentato cum derogatione medietatis vocum, ad quam præsentatio medietatis Patronorum postmodum præstanda favore Impetrantis, utpote respiciens executionem ejusdem gratiæ completæ, & perfectæ, est necessariò transferenda, & retrorahenda, ut respondit *Rota in dicta decis. 239. num. 21. par. 16. recent.*

R. P. D. A N S A L D O.

Novarien. Parochialis.

Luna 11. Aprilis 1712.

24 **D**ata paritate suffragiorum, seu vocum patronalium jura nostra tribuunt locorum Ordinariis potestatem eligendi alterum ex præsentatis à legitimis Patronis, sicuti rectius in Domino putaverint expedire, ad literam *Textus in cap. cum autem, ubi Gloss. in verbo judicio Episcopi 20. de jurepatr. & Rot. in decis. 85. num. 9. inter hæctenus in Urbe impressas coram Me.*

25 Rationabilis autem consuetudo, & præcellentia Sanctæ Sedis sibi vindicavit, quòd etiam in hoc casu, quodammodò omisso medio, recurrant Præsentati ad gratiarum Fontem, seu Summum Pontificem Ordinarium Ordinariorum, qui indubitanter valet, & benignè solet idipsum explere per viam Literarum Apostolicarum, quas nuncupant -- *pro præsentato* -- cum derogatione pro illa vice medietatis prædictarum vocum patronalium, ut pariter quotidie practicum videmus, & in suis casibus disceptatum, & signanter in *Lauden. Canonicatus 3. Martii 1697. coram Eminentissimo de la Tremoille impress. in Mantiss. ad Cardinalem de Luca de jurepatr. decis. 15. num. 17.*, cum aliis abunde relatis in *Bononien. Beneficiorum de Castello super executione literarum Apostolicarum* edita pendente extensione hujus decisionis, nempe 2. *Maji currentis anni 1712. in fine coram R. P. D. meo Crispo.*

Præterens igitur primam obtinuisse gratificationem à suo Dioecetano Joannes Marcellus reportavit quoque Sententiam sibi favorabilem ab illius Vicario, qui eundem Joannem Marcellum demandavit institui; Sed ad eandem Sanctam Sedem provocante in contrarium Michaeli Angelo fratre prædicta Pontificia concessione gratiæ derogatoriæ medietatis, Signatura Justitiæ non dubitavit incontinenti rescribere -- *ad Rotam de appellatione, circumscripta possessione, & apposto Oeconomo*: quare ad Me per opportunam delegationem devoluto negotio, oraculum quidem recepi propitium Michaeli Angelo, sed latens sub cortice, & velamine rescripti -- *Ad D. Ponentem.*

Motivum ita rescribendi fuit, quia licet Michael Angelus de cætero præsumi posset undique aptus ad subeundam Curam Animarum Beneficii Parochialis, de quo agebatur, veluti aliàs ad eandem Curam administrandam à proprio Ordinario compertus, & declaratus idoneus; nihilominus quia noviter in concerto minime fuerat ab eodem immediato Pastore dispunctus, & (ut par erat) approbatus, secundum ea, quæ præcipit etiam in Beneficiis præsentationi Patronorum obnoxiiis, *Sacra Synodus Tridentina sess. 7. de Reform. cap. 13. Barbof. in eod. cap. n. 13.*

Hinc

Hinc Tribunal, antequam panderet prænominatum oraculum, satius duxit de hujusmodi idoneitate, & experimento certificari, Mihique propterea tamquam Ponenti sedulo injunxit, ut mediante Cedula assueta prædictum Michaellem Angelum remittere discussioni, & approbationi Examinatorum Synodaliæ Almæ Urbis, idque deindè adimplens opportunè ad normam styli, usque ab antiquo salubriter per Sacrum Auditorium in judiciali consuetudine super hisce Parochialibus seruari consueti, quemadmodùm elucescit in *decisione* 538. num. 1. & 4. coram Gregorio *decis.* 18. num. 15. coram Zarat., *decis.* 219. num. 6. coram Otthobono, & in *Papien. Prepositura decis.* 64. in principio, & sub num. 7., & 8. inter hætenus Romæ impressas coram Me.

Hodie propterea tandem per Eminentiſſimum ejusdem Almæ Urbis Vicarium in scriptis certior effectus de hac reperia idoneitate Michaelis Angeli, publicavi sensum Dominorum pro executione ejus literarum citra hæſitationem abeuntium.

26 Siquidem, cum tota amaritudo coincidens inter hosce gratificatos unice, vel apprimè versetur in anterioritate obtentæ gratificationis; neglecta idcirco etiam disputatione, quis in dubio foret præsumendus anterior in hujusmodi dispensatione, & quamvis quoque quilibet respectus, & congruentia in ancipiti militaret pro Papa, ut in proposito præventionis in similibus collationibus colligitur ex *Textu in cap. si à Sede de Præbend. in 6.*, & tradiderunt *Jason. in leg. prima num. 6. versic. ista regula, ff. solut. Matrimon.*, *Decius consil.* 169. num. 4., *Socin. Senior. consil.* 67. num. 1., & 4. *versic. si à Sede Apostolica volum. 3. Mascard. de probat. conclus.* 314. num. primo volum. primo, *Rebuff. in tract. de pacific. possess. num. 297. in fine versic. & si uterque pag. mihi 261.*, *Gonzal. ad Regul. Cancellaria §. 3. proæmial. num. 113. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 23. nu. 7. Ricc. in collect. decis. par. 4. collect. 144.*, aliique per *Barbos. de Offic. & potest. Episc. alleg. 57. num. 14.*

27 Adhuc apparuit etiam evidenter, quòd gratia derogatoria Summi pontificis illius manu subſignata die 16. Decembris anni præterlapsi fuerit ex se ipsa prorsus
Pars II.

anterior, & proindè debitam promeretur antelationem, ut est de regula omnis justitiæ, & æquitatis, ad mentem *Textus in cap. qui prior, de regul. iur. in 6. leg. final. ff. qui potior. in pign. habeat. Gen. de Scriptur. privat. lib. 1. quest. 16. conclus. 3. num. 108. Merlin. de Pign. lib. 4. quest. 15. num. 33., & 34. Rota decis. 135. num. 21. cum duobus sequentibus coram Merlino, & decis. 52. num. 14. inter hætenus in Urbe impressas coram Me; & in terminis simplicis antecedentis appositionis manus Sanctissimi Gloss., & Doctores in extravag. ad Romanos §. Romanis, de Præbend., & Dignitat., Abbas in cap. cum olim num. 8. de Sentent., & re judicat. Gonzal. ad dictam regul. 8. Cancellaria §. 3. proæmial. num. 113., & sequentibus, & in gloss. 52. num. 23. Pignattell. consult. Canon. tom. 5. consult. 44. sub num. 1. versic. idque duplici, Rosa de execut. liter. Apostol. par. 1. cap. 3. num. 235. cum aliis per Rotam coram Coccino *decis.* 2231. sub num. 11.*

28 In nihilo curata, sive perspecta illa prioritare temporis prima fronte inscripta per Ordinarium favore Joannis Marcelli, nimirum sub die 13. ejusdem mensis Decembris: Quia cum de facili valeant istæ subscriptiones consingi sub antidata etiam in fraudem, & supplantationem Sedis Apostolicæ, ut præcisè dignovit, atque firmavit Rota in celebri Monasterien. Decanatus 28. Junii 1709. §. *Quin attendi mereatur, & in ejus confirmatoria 3. Junii 1711. §. Frustra, coram R.P.D. meo Crispo; De hujusmodi idcirco gratificationibus, quoties agatur cum proviso Apostolico de mensibus, constare necesse est in forma publici Instrumenti, sive per literas patentes ab Ordinario subſignatas, una cum Testibus pariter inibi subſcriptis, & ulterius Episcopalis Sigilli Testimonio communitas, non autem à tergo nudi Memorialis (prout hic) absque Testibus, & sinè ulla certitudine veræ datæ, aliàs minimè attenduntur, juxta cummiorem sententiam, de qua Gonzal. ad regul. 8. Cancellaria §. 4. proæmial. num. 147., & sequentibus, Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 23. num. 11. Barbos. de Offic., & Potestat. Episcop. par. 3. allegat. 57. num. 15. versic. qua de re Corrad. in Prax. benef. lib. 5. cap. 1. num. 63. versic. & quia sape, cum cæteris adductis*

in *Melphiten. Beneficii 26. Junii 1711. §. Et demum coram Eminentissimo Priolo, & in Nucerna Paganorum Beneficii*, pendente extensione hujus decisionis edita sub die 28. Novembris anni 1712. §. *Nec ad effectum, coram R.P.D. meo Crispo.*

Et ob id videmus etiam abstractivæ, & præcisivæ ab hac controversia inter Provifum Apostolicum, & gratificatum ab Ordinario, quando vis stat in tempore firmiter in jure stabilitum, quod ideo Creditor instrumentarius (qualis similitudinariè erat Michel' Angelus in his indubitabilibus literis Apostolicis) semper anteponebat cuilibet Creditori Chirographario, cum hujusmodi particularia Chirographa, & Scripturæ plurimum, nimiumque subiaceant suspitioni antidatæ, ad limites *Cæsarei* celebri rescripti in *leg. Scripturas, Cod. qui potior. in pignor. hab., Cardinalis de Luca de Credit. discurs. 22. num. 9., & in meo Tractatu de Commerc., & Mercat. discurs. 82. num. 14., Rota coram Seraphino decis. 879. num. primo coram Coccino decis. 1901. num. 4., & 5. coram Pamphil. decis. 377. n. 3. & 10.*

29 Atque hæc exuberasset pro tuta Causæ resolutione; Sed ulterius perstringenter crescebat, & fermè palpabatur prædicta antidatæ suspicio, ex quo tantummodo sub die immediata antecedenti, nempe 12. Decembris legebantur præsentationes exaratæ per Patronos cum subsequuta affixione Edictorum Curia Episcopalis sub eadem die 12. in gratiam Michaelis Angeli, & sub die 13. in proposito Joannis Marcelli sub assuetâ assignatione termini novem dierum, sicuti præscribit *idem Sacrum Concilium*, & tradunt *Lambertin. de jure patron. lib. 2. par. 2. quest. princip. 6. artic. 22. num. 2. Vivian. eodem Tract. lib. 9. cap. 2. sub num. 2., Corrad. in Prax. Beneficiar. lib. 4. cap. 4. sub num. 31. §. Institutione in fine.*

30 Atque ita quomodo potuit Ordinarius in tam arcto unius diei curriculo, nullo expectato defluxu, vel labentia præfati termini præfixi, devenire ad hujusmodi prætensam gratificationem; Si enim, ut dicebat *Cornelius -- Scelera impetu, bona consilia morâ convalescunt*, utique si expectata fuisset expiratio, vel extremitas ejusdem termini, non ita tuto valuisset incallescere prædicta cæteroquin juridica præ-

sumptio supplantationis, & antidatæ, ut in proposito rectè ratiocinatur post *Fælin., & Abbat. in cap. eam te de. rescript. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 23. n. 10. & seqq., Barbof. de Offic., & Potest. Episc. alleg. 57. num. 15. par. 3. Corrad. in prax. Benefic. lib. 5. cap. 1. num. 63., & seqq. Rota in dicta Melphiten. Beneficii 26. Junii 1711. §. Sed peccat, coram Eminentissimo Priolo: Quinimo, quod etiam gratificatio per Ordinarium exarata intrâ terminum sancitum in Edicto sit nulla de per se ipso jure, citra scrupulum prosequuntur *Lambertin. de jure patronat. lib. 2. par. 2. dicta quest. 6. princip. artic. 25. num. 1. versic. unde conclude pag. 174. Vivian. eodem tractat. dicto lib. 9. cap. 1. num. 7. Lotther. de re benef. lib. 3. quest. 17. n. 195.**

31 Cumulabatur in idem, quod cum actum gratificationis non deceat per Episcopum exerceri penitus ex abrupto, sed per antea ferie indagatis, discussisque meritis utriusque præsentati; Profecto quoties, prout in præfenti, in ipso limine primi diei præfatorum Edictorum expleta fuerat ab Ordinario in personam Joannis Marcelli gratificatio palàm erat, quod nequaquam extiterat adhibita prædicta meritorum æquilibratio, & comparatio, quemadmodum appositè præ cæteris animadversum fuit in *decis. 1148. num. 5., & 6. coram Seraphin., & in dicta Melphiten. Beneficii 26. Junii 1711. §. Finali coram Eminentissimo Priolo.*

32 Tantoque magis emicabat præceptum Episcopi Judicium in hujusmodi gratificatione explenda, quia certè ad ejus excusationem censendum erat, quod ille in hac temporis angustia non appenderit in statera præponderantes Michaelis Angeli prærogativas, alias illum pro sua religione prætulisset, ut juris est in similibus prælectionibus, præsertim ad Beneficia Parochialia teste, *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 4. num. 88. cum seqq. Garz. de Benefic. par. 9. cap. 2. de form. servan. in provis. Paroch. §. 2. num. 261., & per totum, Lotther. de re benef. lib. 2. quest. 31. num. 132. cum pluribus seqq., cum aliis in Eugubina Canonatus 4. Maji 1699. §. Non enim coram R.P.D. meo Lancetta.*

33 Præeminebat namque indisputabiliter Michael Angelus in caractere Sacerdotii semper efficiente dignioritatem, & pro-

me-

merente antelationem respective ad simplicem Clericum, uti erat Joannes Marcellus, ut generaliter annotavere Abbas in cap. 1. num. 1., & 3. de majorit., & obed. Decius consil. 542. num. 12., & 13. Lambertin. de jurepatron. lib. 2. par. 3. quest. 5. artic. 3. per totum, & artic. 12. num. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancellaria gloss. 4. num. 115. Rota coram Zarati. decis. 18. num. 4., & in meis Addit. ad decis. 85. n. 24. inter noviss. impress. coram Me, & in specie Beneficii Parochialis Lotter. de re benefico. lib. 2. quest. 31. num. 138., & sequentibus, Adden. ad Pamphil. decis. 115. num. 7. Rota coram Otthobon. decis. 86. n. 3. & 12., & decis. 61. num. primo par. 3. rec., & decis. 115. num. 4. par. 19. tom. primo, & in Calaguritana dimidii Beneficii de Oronda 15. Maji 1705. §. Præsentim, coram clar. mem. Cardinali Caprara, confirmata pendente hujus decisionis extensione sub die, nempe 27. Junii labentis anni 1712. §. Secundo pariter coram Me.

34. Quid plus? dum ultra prædictam qualitatem Sacerdotalem Michael Angelus effulgebat insignitus facultate audiendi Confessiones, usque ab anno 1697. quapropter etiam successivè sæpius exercuerat Curam Animarum in administratione consimilium Parochialium, & de facto illam actu regebat in Parochiali Ecclesia de Noto: Unde quis dixerit, præscindendo à prædicta præcipitancia, quòd potuerit umquam condignè Michael Angelus in præfata gratificatione proponi, contra ea, quæ conclamarunt Gonzal. ad dictam regul. 8. gloss. 4. num. 143. cum pluribus seqq., Rota coram Pamphil. dicta decis. 115. num. 2., & coram Otthobon. dicta decis. 86. num. 12. coram Royas decis. 485. num. 2., & 486. num. primo, & in dicta decis. 85. num. 4. inter novissimè impressas coram Me, & latius in ejus Addition. n. 34. cum pluribus ibi relatis.

Hæcque omnia visa sunt Dominis adeò dilucida, ut supervacaneum fuerint rati perpendere, an etiam subsisteret supposita medietas vocum patronalium in Ferrerio præsentante Joannem Marcellum, itaut illius respectu locum sibi usurpare posset ad ejus commodum titulus gratificationis ab Ordinario ejus favore consumptus stante positiva Sententia prolata per Ordinarium de anno 1658. pro Ca-

Pars II.

tancò, qui Michaellem Angèlum præsentaverat, & in qua jam apparebat definitum, hujusmodi Juspatronatus privativè, & in totum spectare ad Auctores ejusdem Catanei, cum ad effectum, de quo hætenus agebatur, superabundaret ex præmissis, quòd citra veri præjudicium medietas saltèm earundem vocum patronalium attineret ad Cataneum, sicuti factus fuerat idem Joannes Marcellus in sua hodierna judiciali colluctatione, in qua se præsentatum profitebatur à sola medietate, quod proindè amplius controvertere non valebat, ex congestis per Rot. in Asculana jurispatronatus 26. Januarii 1703. §. Accedunt coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Governatore, in Cremonen. Beneficii 3. Decembris 1705. §. Tandem cor. R. P. D. meo Lancetta, in Pennen. Beneficii super pertinentia 17. Martii 1710. §. Sed hic non finit, & §. Ultra quod coram R. P. D. meo Aldrovando, & in Casertana Beneficii 13. Decembris 1709. §. Neque negotium coram Reverendissimo D. Kaunitz Episcopo Labacen.

Et ita utraque &c.

R. P. D. C R I S P O

Lauretana Jurispatronatus.

Ven. 11. Decembris 1716.

VAcante sub anno 1709. altera ex Capellaniis erectis in Ecclesia Parochiali S. Stephani Castri Fidardi, spectante ad nominationem plurium Patronorum, ad eam præsentari obtinuit Donatus Jacuffus, simulque Augustinus Bologna. Jacuffus verò fretus præsidio medietatis vocum Patronalium expediri curavit solitas literas Apostolicas derogatorias alterius medietatis vocum, quæ subinde executioni demandatæ fuerunt per sententiam ab Ordinario latam; A qua cum Bologna appellationem interposuerit, & Causæ commissionem à Signatura Justitiæ impetraverit directam Tribunali nostro cum clausula-- parito literis arbitrio Rota-- ideo in hodierna audientia resolvendum Dominis meis proposui dubium An intret arbitrium, & negativum accepi responsum.

35. Cùm enim literæ Apostolicæ, de quibus agitur, omni ex parte justificatæ noscantur, hinc procul dubio illarum executio

C c 2

cutio

cutio non est retardanda, ut per *Text. in cap. si quando*, & *cap. super literis de re script.* firmavit *Rot. decis. 552. num. 1.* & *seq. par. 19. rec.* cum aliis in *Vicen. Parochialis 12. Junii 1711. §. Cum enim coram Reverendiss. D. meo Molines, & in Mathe- ranen. Parochialis 11. Januarii 1712. §. Quoniam coram R.P.D. meo Falconerio.*

Verificatio autem expositorum in dictis literis pro eo, quod attinet ad justificandam præsentationem factam à medietate Patronorum manifestè constare visa est, referendo factum sub anno 1639. initum ab Episcopo Panico, qui tres Parochias Patronales suppressit, easque in unam redegit cum onere retinendi quinque Coadjutores Cappellanos, canonizata per sententiam pertinentia Jurispatronatus favore veterum Patronorum, addita simul divisione Juris præsentandi in quatuor voces, quarum una adjudicata fuit Lidia Jacobi, altera Blasio de Leverottis, altera Petro Ciattonio, & po-
 36 strema Baptistæ Jacobi, eorumque hæredibus, & successoribus. Cumque in dubium non revocetur hæreditaria ejusdem Jurispatronatus qualitas, procedendum proinde est cum supposito, quod præsentationes fieri debeant in stirpes, & non in capita, ideoque in quolibet stipite unica consideranda sit vox, bene tamen dividua in plures portiones correspondivè ad quotas hæreditarias, ex latè deductis per *Angel. pass tractat. de Impens. in Opuscul. 3. de Patron. suffrag. & grat. Apostol. num. 15. & seq. juncto num. 33. & seqq. Calderon. resol. 92. num. 20. Rot. decis. 17. num. 4. coram Pamphil. decis. 17. num. 2. coram sa. me. Alex. VIII. decis. 10. ferè per tot. inter collectas in Mantifs. ad Card. de Luc. lib. 12. de jurepatronat. in Firmana Beneficiorum 6. Junii 1710. §. Neque Domini coram R.P.D. meo Lancetta, & in Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711. §. Quocirca cum seqq. coram Reverendiss. D. meo Aldrovando.*

His itaque præmissis, & singillatim nunc expendendo omnes prædictas quatuor voces certò constat Jacuffum fuisse præsentatum à medietate Patronorum; nam conveniebant Partes in eo, quod vox promanans à Lidia æquè sit pro medietate utrique favorabilis, itidemque quòd vox descendens à Petro Ciattonio

integraliter assistat Bolognæ: tertiam verò vocem Baptistæ consistit ex arbore justificata, & inter Partes non controversa, distributam fuisse in tres portiones, sive uncias, quot fuerunt columnelli, in quos subdivisa fuit linea dictæ Baptistæ, utpote quæ tres habuit filias, Vincentiam, nempe Lauram, & Joannam. Licet ergo portio vocis, quæ obigit descendenti- bus à Vincentia, suffragetur Bolognæ, attamen aliæ duæ portiones computandæ omnino sunt ad favorem Jacuffi; Ex linea enim Joannæ descendebant Carolus Ubertonus, & Catharina soror, quæ præsentavit Jacuffum; Carolus autem titulo donationis hoc jus præsentandi transtulit in Nicolaum Piersantem, cujus pariter hæredes nominarunt eundem
 37 Jacuffum; Proindeque in comperto remanet hanc portionem militare pro Jacuffo, sive attendatur donatio facta à Carolo, sive independenter ab ipsa hæc vocis portio consideretur constabillita penès Catharinam sororem hæredem dicti Caroli ex testamento, sub qua institutione universali comprehendi potuisset etiam jus præsentandi, de quo agitur, ubi per hypothesim corruiere contingeret titulum donationis in Piersantem collata *Vivian. de jurepatronat. lib. 4. par. 1. cap. 1. num. 12. Lotter. de re Benefic. lib. 2. qu. 11. num. 28. & seqq. Rot. dec. 113. num. 6. coram Priol. dec. 11. nu. 17. & dec. 36. nu. 2. & seqq. coram Benincas. dec. 11. num. 6. & decis. 12. nu. 10. inter collectas in Mantifs. ad Card. de Luc. de jurepatronat. in Mediolanen. Archiepiscopatus 27. Januarii 1710. §. Quamvis cum seqq. coram R.P.D. Falconerio, & in Pennen. Beneficii super pertinentia 17. Martii ejusdem anni §. final. coram Reverendissimo Domino meo Aldrovando.*

38 Absque eo quod revocari in controversiam possit descendentiæ Caroli Ubertoni à dicta Joanna, à qua originem deducit dicta vocis portio; Ea quippe uberimè justificatur ex ipsamet sententia Episcopi Panici edita jam indè ab anno 1639. quæ cum fuerit unanimi consensu à Partibus acceptata, & habeat pro se omnem præsumptionem veritatis in ordine ad pertinentiam vocum Patronalium ibidem expressam, firmat hodie legitimum statum quoad omnes, ad tradita in proposito

sito per *Modern. Roman. discept. Eccles. 7. num. 30. & seqq. Rot. in Salamantina juris conferendi 27. Junij 1707. S. Quodque magis, & 5. Martii 1708. S. Non obstante coram Eminentiss. Scotto.*

39 Alteram verò portionem vocis à præmemorato Baptista promanantis, quæ obvenerat in descendentes Lauræ, pro se pariter justè numerabat Jacuffus, qui nominationem obtinuit ab Horatio de Simonuccis descendente ex eadem Laura. Et quamvis idem Horatius successivè præsentaverit etiam Bolognam, hæc tamen posterior præsentatio nullum irrogare potuit præjudicium juri præcedenter quæsito ad commodum Jacuffi, qui impetraverat etiam derogatoriam medietatis vocum, per quam aded obfirmata censetur præcedens nominatio, ut ab ea subinde resiliere Patrono amplius non liceat, ut in puncto firmavit *Rot. dec. 323. num. 14. par. 16. rec., & in Lunen. Sarzanen. Cappellania 25. Junii 1685. S. Item coram bo. me. Paulutio, & 11. Martii 1686. S. Etenim coram Ursino, & 18. Aprilis 1687. S. Quo verò coram Hervault, & 14. Martii 1689. S. Absque coram Reverendiss. D. meo Molines.*

Sed ea occurrere videbatur difficultas, quòd Jacuffus non exhibuerat præsentationes ad sui favorem factas, nisi post expeditionem literarum Apostolicarum, & sic tempore non habili, cum etiam Papa concedens gratiam cum clausula --*accedente Patronorum consensu*-- supponere videatur præcessisse jam effectivam Patronorum præsentationem, ejusque actuali exhibitionem, valida urgente ratione, quod perfecta dici non possit præsentatio, donec nominatio exhibita fuerit coram Ordinario, vel alio legitimo Superiore habente facultatem instituendi, sed actus consistere videatur in simplici statu destinationis personæ nominandæ absque ulla acquisitione juris certi, & invariabilis, prout resolutum fuit in *decis. 3. de jure patronat. in nov. & decis. 37. num. 13. & seqq. coram Ubag., & in Romana Cappellania 25. Novemb. 1707. & 3. Februarii 1708. coram Eminentissimo Scotto, & in alia diei 14. Maji 1714. coram R. P. D. meo Lancetta, in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. S. Secundo itidem coram R. P. D. meo Falconerio, &*

in Mediolanen. Beneficii 7. Junii 1715. S. Parum quoque, & in Augustana Canoniciatus 20. Martii labentis anni S. Procedendum, coram Me.

41 Verumtamen Domini aliter crediderunt distinguendo casum, quo præsentatus coram Ordinario institutionem exposulet ab alio, quo ipse impetret gratiam derogatoriam medietatis vocum; In prima sanè hypothesi verum est præcedere debere formalem præsentationem, ejusque exhibitionem coram Ordinario, utpote, qui cum debeat prævio examine recognoscere idoneitatem præsentati, antequam illum canonicè instituat, iuxta claram sanctionem Sac. Concilii Tridentini in *sess. 7. cap. 13. de reformat. relat. per Rot. in Frisingen. Decanatus 27. Junii 1708. S. Clara quippe, & 12. Junii 1711. S. primo, & seq. coram Reverendiss. D. meo Molines, confirmata sub die 29. Februarii 1712. coram Me; Ideo debet etiam certior effici de ejus nominatione à Patronis expleta.*

42 At secus est quando agitur de simplici justificatione gratiæ Apostolicæ, cum ad hunc effectum exuberet solus consensus à Patronis præstitus favore certæ personæ, sive ille desumatur à mandato procuræ, sive aliter quomodocumque comprobetur, ut in puncto tradunt *Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 2. num. 7. Rosa de Executor. liter. Apostol. par. 1. cap. 5. n. 133. circa fin. & ibidem in Addit. num. 51. Angel. in dicto Opusc. 3. de patron. suffrag. n. 46. & seqq. Rot. decis. 481. num. 6. coram Burratt. decis. 396. num. 15. & decis. 419. nu. 4. & decis. 420. num. 12. coram Bieh. dec. 276. num. 5. & decis. 344. num. 20. coram Duno. jun. decis. 265. num. 19. coram Duran. & in d. Lunen. Sarzanen. Cappellania 25. Junii 1685. S. Item coram Paulutio.*

Prout etiam non officit, quòd consensus Patronorum, qui Jacuffum nominarunt, non præcesserit datam Gratiam. Etenim ad ejus validitatem consensus Patronorum non debet perneccesse præcedere illius expeditionem, sed bene potest etiam illam subsequi, dummodo id contingat intrà legitimum tempus datum Patronis ad præsentandum, prout servatum fuit; Ex ea nimirum ratione, quia subsequens consensus à Patronis expositus retrotrahitur ad diem, sub qua expedita fuit Gratia, & perinde habetur, ac si illius datam præ-

præcessisset, quòd utique satis est pro verificanda præsentatione facta à medietate Patronorum, ut luculenter explicat *Card. de Luc. de jurepatronat. disc. 42. ferè per tot. & disc. 71. n. 17. & seq. Rosa de Executor. Liber. Apostol. par. 1. cap. 5. sub nu. 133. & ibidem in Addit. n. 51. Modern. Roman. discept. Eccles. 22. num. 45. Angel. in d. Opusc. 3. num. 48. & seqq. Rot. dec. 1165. num. 11. coram Seraphin. decis. 2318. nu. 8. coram Coccin. decis. 276. num. 5. coram Duno. jun. decis. 265. num. 19. coram Duran. decis. 396. num. 14. & seq. & dec. 419. n. 1. & 3. coram Bich. decis. 404. num. 5. & seq. coram Emer. jun. & decis. 239. num. 16. & seqq. par. 16. rec.*

Quæ sanè intelligentia elidi non posse visa fuit ex eo, quòd hujusmodi retrotractio fieri non potuerit in præjudicium juris medio tempore quæsitum à Bologna ex vi præsentationum ab eo reportatarum. Cùm enim dictus Bologna præsentatus fuerit à minori dumtaxat Patronorum parte, dici nequit quæsitum illi fuisse jus considerabile ad impediendum effectum dictæ retrotractionis favore Jacuffi habentis nedum Gratiam Apostolicam, sed ulterius etiam præsentationem à majori Patronorum numero, ut in levioribus etiam terminis expendit *Angel. in dicto Opuscul. 3. sub num. 52. §. Nam explorati, Piton. discept. Eccles. 4. ex num. 117. Rot. decis. 517. num. 7. & decis. 519. num. 4. coram Cavaler. decis. 396. num. 36. & seq. & decis. 419. num. 7. coram Bich. & decis. 667. n. 19. par. 18. rec.*

Comperito igitur, quòd vox profuens à Lidia pro medietate sit æquè favorabilis Jacuffo, ac Bolognæ, quòdque altera proveniens à Baptista quondam Jacobi tota suffragetur Jacuffo, qui cum majorem illius partem habeat totam habere censetur, ex regula, quòd major vocum pars absorbet minorem. *Vivian. de jurepatronat. par. 2. lib. 12. cap. 8. num. 4. Card. de Luc. eod. tractat. disc. 32. num. 6. & seq. Saminat. contrav. 39. num. 3. Antonell. de regim. Eccles. tit. de Benefic. cap. 6. §. 2. n. 11. Calderon. resol. 92. num. 23. Angel. d. Opuscul. 3. num. 5. & 11. Rot. in Firmana Beneficiorum 6. Junii 1710. §. Et hæc, & 19. Januarii 1711. §. Quod rettè, & 23. Martii labentis anni §. Et sane coram R. P. D. meo Lancetta: Expendenda modò superest al-*

tera vox procedens à Blasio de Leverot-
tis. Porro ex hac linea nulla circumfer-
tur præsentatio, quàm quæ prodiit à Ca-
milla, quæque pariformiter suffragatur
Jacuffo, qui proinde ad sui favorem nu-
merat duas integras voces, ac medietate
alterius, & sic non solum medietate
tem, sed etiam majorem partem vocum
Patronalium.

Neque verò hæc præsentatio Camillæ
labefactari potuit sub obtentu, quòd ipsa
dum prius nominavit Jacuffum, mentis
infirmirate laboraret, quòdque successivè
præsentaverit Bolognam per id temporis
quo ab hujusmodi infirmitate convalue-
rat. Si enim attendatur series temporum,
utique præsentatio tendens in favorem
Jacuffi utpote anterior prævalere debet
alteri posteriori factæ favore Bolognæ;
ideoque recurrit omnia ea juris funda-
44 menta, quæ superioribus locis animad-
versa fuerunt: si verò inspiciatur suppo-
sita Camillæ incapacitas, quo minùs cre-
dibilis visa fuit hujusmodi repentina, ac
penè commentitia fatuitas, eo, immo, &
longè magis inverisimilis visa est tam
prompta, ac facilis resipiscencia, & penè
ad ipsius Camillæ libitum revocata, ac
quodammodo ad nutum redire jussa men-
tis, & judicii sanitas, ut proinde eadem
Camilla vel nunquam præsumenda sit
passa hujusmodi mentis alienationem, vel
hæc existimanda fuisse videatur adedò le-
vis, ut inhabilem minimè reddiderit Ca-
millam ad actum præsentationis, quam
primo loco exposuit favore Jacuffi, ut ob-
servat *Rot. in Auximana Censuum 17. Junii 1709. §. Ejusdem coram Me, & in Albanen. donationis 9. Martii 1711. §. At non solum coram Reverendis. D. meo Aldrovando, & in alia diei 11. Januarii 1712. §. Siquidem coram Eminentiss. Priolo.*

45 Hinc Domini pro nihilo habuerunt Te-
stes pro parte Bolognæ inductos ad pro-
bandam dictæ Camillæ dementia. Si-
quidem præterquamquod agitur de fidi-
bus expiscatis pendente lite, quæ nullum,
vel levem probationis gradum consti-
tuunt, ut dixit *Rot. in Auximana Censuum 17. Junii 1709. §. Ejusdem, & in Frisingen. Decanatus 29. Februarii 1712. §. Nullatenus coram Me.* Illa præterea magis præ-
cisè urgere visa fuit responsio, quòd præ-
dicti Testes deberent probare talem fa-
cui-

tuitatis speciem, quæ omnem rationis usum Camillæ ademerit, eamque contrahendi, ac disponendi incapacem reddiderit, itidemque deberent hujusmodi faituitatis probationes coarctare ad præcisum momentum temporis quo expleta fuit præsentatio Jacuffi, ex deductis per *Andreol. controu. 223. num. 1. Rot. decis. 34. num. 4. & 11. & decis. 57. num. 15. post Zacch. quest. Medicolegal. decis. 225. n. 10. post Torr. de pact. futur. success. decis. 44. num. 20. coram R. P. D. meo Ansaldo, & in Colonien. Canonicatus, & Ferculi 20. Aprilis 1710. §. Descendit coram R. P. D. meo Falconerio*. Nam alioquin præponderare omnino videtur juris præsumptio, juxtaquam unusquisque reputatur mente sanus, & capax ad gerenda sua negocia, nisi oppositum concludenter, ac per probationes nullum hæsitanti locum relinquentes demonstratur, ut latè firmavit *Rot. in dicta Albanen. Donationis 9. Martii 1711. §. Hæc autem coram Reverendiss. D. meo Aldrovando, & in dicta Colonien. Canonicatus, & Ferculi 20. Aprilis ejusdem anni §. Et quamvis circa fin. coram R. P. D. meo Falconerio*.

46 Cæterum ex abundantia animæ diversum quoque fuit suppositam hujusmodi mentis alienationem prorsus exclusam remanere tum ab ipsamet qualitate actus rite, ac prudenter gesti; ad notata per *Cyriac. contr. 407. n. 7. Palma nep. alleg. 68. n. 18. & seq. Rot. dec. 39. n. 10. & dec. 57. n. 20. post. Zacch. quest. Medicoleg. dec. 52. nu. 23. post. Albit. de inconstan. in judic. decis. 44. n. 22. coram R. P. D. meo Ansaldo, & in dicta Albanen. Donationis 9. Martii 1711. §. præcipuè coram Rmo D. meo Aldrovando*. Tum etiam à primordiali destinatione, ac proposito Jacuffum præsentandi, in quo ostenditur Camillam steterisse; illudque etiam præventivè patefecisse, ut notat *Corn. conf. 232. n. 4. & conf. 319. nu. 2. lib. 1. Soccin. jun. conf. 183. nu. 31. & seq. lib. 2. Venturin. conf. 46. à num. 54. & seq. lib. 1. Fachin. controu. jur. lib. 10. cap. 17. §. Sed contrariam*. Tum demum ab aliis Testibus deponentibus Camillam tempore expletæ præsentationis fuisse mente sanam, liberam, & expeditam; quibus sanè Testibus consentaneè ad juris præsumptionem deponentibus, etsi numero paucioribus, longè major ha-

benda est fides, quàm aliis numero pluribus contrarium testantibus, ad tradita per *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 2. tit. 5. num. 6. Gratian. discept. 843. nu. 12. Rot. decis. 348. nu. 10. par. 16. rec. dec. 44. num. 42. coram R. P. D. meo Ansaldo, & in dicta Albanen. donationis 9. Martii 1711. §. Absque eo quod coram Rmo D. meo Aldrovando*.

Ex his autem submotum remanet objectum alterum, nempe, quod literæ Apostolicæ Jacuffi subreptionis vitio laborarent, vel quia satis verificata non fuerit præsentatio reportata à medietate vocum, quæ fuit Pontifici expressa, vel quia reticatum fuerit, Bolognam præsentatum esse attinentem alterius ex Compatronis, quæ qualitas minùs primum reddidisset Papam ad elargiendam Jacuffo gratiam. Quod enim attinet ad primam partem satis, superque recognitum jam fuit Jacuffo suffragari non modò medietatem, sed & majorem partem vocum Patronalium, & sic exuberanter verificatam remanere expressionem Pontifici factam. Quod verò respicit secundam partem, quidquid sit, an Bolognæ ullum sibi potioritatis jus polliceri potuisset ex mero vinculo affinitatis unius ex Compatronis, cum de cætero suffragium prælationis, quod in hoc proposito Doctores, ac nostrum Tribunal indulgere solent, videntur solum introductum favore eorum, qui verè sint de sanguine Fundatoris Beneficii, vel Patronorum, quales non sunt ii, qui junguntur vinculo affinitatis; nihilominus uberrimè satisfecit animadversio, quod tametsi dicta qualitas Bolognæ opitulari potuisset, id tamen procederet concurrentibus extremis habilibus, idest data paritate vocum, secus autem ubi major vocum pars militet pro altero, cum in his terminis inefficax reddatur etiam jus potioritatis, quod profluit à vera conjunctione sanguinis cum Fundatore Beneficii, vel cum Patronis, ad tradita per *Angel. in d. Opuscul. 3. de Patron. suffrag. num. 58. Adde. ad Pamphil. decis. 17. num. 8. Rot. dec. 154. num. 8. & decis. 442. num. 14. & seqq. coram Bichio, & decis. 300. num. 7. coram Celso*.

Et ita utraque &c.

AR-

ARGUMENTUM.

Ex duobus inhabilibus ad obtinendam Cappellaniam Sacerdotalem ex defectu ætatis, & æquè supplicanti- bus in Dataria pro dispensatione, quorum unus sit remotior, & alius propinquior ætati requisitæ, Papa quem gratificare debeat, seu cui concedere debeat dispensationem?

SUMMARIUM.

- 1 *Consanguineus solet dispensari super defectu ætatis ad Beneficia.*
- 2 *Proximior non est dispensandus in præjudicium remotioris jam præsentati, & habentis requisita.*
- 3 *Proximior ætati requisita ad Sacerdotium, licet remotior Fundatori, est gratificandus, & præferendus à Papa in consecutione dispensationis ætatis ad effectum obtinendi Cappellaniam Sacerdotalem remotiori eidem ætati, licet proximiori Fundatori. Et quare? Vide ibi.*
- 4 *Dispensatione non indigens præfertur indigenti.*
- 5 *Refertur resolutio Sacrae Congregationis Concilii in Collen. Cappellaniæ 12. Decembris 1716.*

CASUS XII.

Duo concurrunt æqualiter præsentati ad vacantem Cappellaniam Sacerdotalem de Jurepatronatus erectam à Fundatore favore ejus propinquiorum, unus remotior ætati requisitæ ad Sacerdotium, sed propinquior Fundatori, alius propinquior ætati, sed remotior Fundatori, & uterque supplicaverunt Summo Pontifici pro dispensatione ætatis ad effectum assequendi præfatam Cappellaniam Sacerdotalem. Quaritur quis eorum sit gratificandus à Papa, & præferendus in consecutione hujusmodi dispensationis?

- 1 Videtur, quod sit gratificandus, & præferendus, eique à Papa concedenda dispensatio, qui est propinquior Fundatori, licet remotior ætati requisitæ ad Sacerdotium; ipse enim videtur magis prædilectus à Fundatore, adeoque ei potius, quàm remotiori concedenda venit dispensatio. *Corrad. in prax. benefic. lib. 4.*

cap. 6. num. 10. Vivian. de jurepatr. lib. 6. cap. 6. num. 9.

- 2 Non obstat, quod Proximior non sit dispensandus in præjudicium Remotioris jam præsentati; Quoniam hoc procedit, quando Remotior haberet requisita, secus, quando etiam ipse est incapax propter eundem defectum ætatis consequendi dictam Cappellaniam, juxta *Monacell. formul. for. Eccles. VII. tit. 2. n. 11. par. 3.*

- 3 Contrarium tamen est veritas; Agitur enim de Cappellania juxta dispositionem Fundatoris Sacerdotali actu. Cum igitur remotior Fundatori sit magis propinquus, & proximus ætati, qua promoveri possit ad Sacerdotium requisitum pro consecutione Cappellaniæ; quàm sit Proximior eidem Fundatori, facilius est cum illo, quam cum isto dispensandum; Sicuti namque dispensatione non indigens præfertur indigenti *Barbos. ad concil. sess. 24. de reform. cap. 18. num. 133. Ventrigli. in prax. par. 2. annot. 1. §. 3. num. 62. Rota decis. 767. num. 2. par. 1. coram Seraphin.*, ita dispensatione super majori defectu ætatis non indigens præferendus est indigenti. Ratio est, quia sic citius adimpleretur voluntas Fundatoris, quam si dispensatio concederetur Remotiori ætati requisitæ ad diem Sacerdotium *Corrad. in prax. dispensat. lib. 4. cap. 1. n. 22.*

- 5 Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii, me Studente apud R. P. D. Ansideum in una *Collen. Cappellaniæ 12. Decembris 1716.*, ubi expositum fuit, quod fundata à quodam Raphaelo Renerio Cappellania Sacerdotali sub titulo Nativitatis Beatæ Virginis Mariæ in Cathedrali Ecclesia cum jurepatronatus, tam activo, quàm passivo favore suæ agnationis, ita tamen, ut vocati ad Juspatronatus activum, & qui ipsis propinquo- res essent, semper etiam in præsentationibus essent præferendi, hujusmodi Cappellania de anno 1715. per Resignationem ultimi Possessoris cum vacasset, ad eam omnes Patroni unanimiter Joannem Renerium præsentarunt, & major eorundem Patronorum Pars secundo loco etiam præsentavit Jacobum Renerium remotiorem dicto Joanne, qui est de linea, ad quam Juspatronatus activum est delatum; Cum Joannes de tempore præsentationis esset annorum quindecim, Jacobus verò

vix

vix vigesimum excessisset, uterque supplicavit pro dispensatione ætatis ad effectum assequendi præfatam Sacerdotalem Cappellaniam; Et disputato dubio -- An, & cui sit concedenda dispensatio in casu &c. Sacra Congregatio respondit -- Affirma-

tivè favore Jacobi -- Quæ resolutio confirmata fuit ab eadem Sac. Congregatione 24. Aprilis 1717. ubi proposito dubio -- An sit standum, vel recedendum à decis. -- responsum fuit -- In decis. --

CANON XII.

ALEXANDER III. Exonien. Episcopo.

Quia Clerici quidam Advocatias Ecclesiarum comparant, vel quocumque modo possunt, acquirunt, ut postmodum eorum filii, vel nepotes ad easdem Ecclesias præsententur; Præcipimus, ut id arctius inhibere procures: Eosdem Advocationibus taliter acquisitis, appellatione postposita, spoliando.

CANON XIII.

Idem.

DE Jure verò Patronatus &c. Mandamus, quatenus si A. illud comparuit (cùm inconveniens sit vendi Juspatronatus, quod est spirituali annexum) contractum illum irritum esse decernas.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus, quorum primus in Decretalibus legitur in ordine il 6., & secundus in ordine il 16. sequentes deducuntur conclusiones.

Prima: JUSPATRONATUS PER SE IPSUM EMI, VEL VENDI NON POTEST ABSQUE LABE SIMONIE.

Secunda: EMENS JUSPATRONATUS PER SE IPSUM PRINCIPALITER CUM INTENTIONE DEPRAVATA PRÆSENTANDI FILIUM, VEL NEPOTEM, IPSE JURE PRIVATUR IUREPATRONATUS -- Ita Innocentius, Abbas, Anania, Berous, Butrius, Gonzalez. hic gloss. in cap. querelam de Simon. verb. emi non potuit, & sancitum fuit à Sacro Concilio Tridentino cap. 9. sess. 25. de reformat., ut dicam infra Par. V. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quest. 5. art. 1., Rocc. de Curt. eodem tract. in verb. is, vel ipse num. 54., Rodoan. de Simon. par. 4. cap. 8. num. 17., Palma alleg. 159. num. 66., Lotter. de Benefic. lib. 2. quest. 9. num. 60. & seqq., & lib. 3. quest. 29. num. 80., Barbof. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 71. nu. 35., Oliva de for. Eccles. par. 1. quest. 7. num. 21., Mantie. de tacit. lib. 4. tit. 12. num. 2. 9. 12. 16. & seq., Card. de Luc. de Jurepat. disc. 56. num. 18., Rot. decis. 302. num. 4. par. 1. recent., & decis. 95. num. 3. par. 4. tom. 1. recent., Adden. ad decis. 46. num. 1. & seqq. par. 9. tom. 1. recent.

Simoniam juxta Panorm. in cap. Nemo de Simon., & Div. Thom. secunda secunda quest. 110. art. 19. est studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum, opere subsecuto, vel juxta Lotter. de re Benefic. lib. 3. quest. 29. num. 35., est conventio super re spirituali, aut spiritualitati connexa pro temporali commodo, Lege Ec-

Pars II.

D d

cle-